

**AFYONKARAHİSAR DÜĞÜNLERİNİN MÜZİK
GELENEK VE YAPILIŞ BAKIMINDAN
İNCELENMESİ**

İbrahim Doğan KABADAYI

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Çağhan ADAR

Haziran, 2018

Afyonkarahisar

T.C
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**AFYONKARAHİSAR DÜĞÜNLERİNİN MÜZİK
GELENEK VE YAPILIŞ BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

Hazırlayan
İbrahim Doğan KABADAYI

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Çağhan ADAR

AFYONKARAHİSAR

2018

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Afyonkarahisar Düğünlerinin Müzik Gelenek ve Yapılış Bakımından İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynak’a da gösterilen eserlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

06.06.2018

İbrahim Doğan KABADAYI

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Çağhan ADAR
Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Uğur TÜRKMEN
: Dr. Öğr. Üyesi Seyhan CANYAKAN

İmza

.....

.....

Müzik Anasanat Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi İbrahim Doğan KABADAYI' nın "Afyonkarahisar Döğünlerinin Müzik, Gelenek ve Yapılış Bakımından İncelenmesi" başlıklı tezi, 06.06.2018 günü saat 10.00' da Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzalan bulunan jüri üyeleri tarafından değeriendirilerek kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Celal DEMİR
MÜDÜR

ÖZET

AFYONKARAHİSAR DÜĞÜNLERİNİN MÜZİK GELENEK VE YAPILIŞ BAKIMINDAN İNCELENMESİ

İbrahim Doğan KABADAYI

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI

Haziran 2018

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Çağhan ADAR

Çok zengin bir tarihi geçmişe sahip olan ülkemiz, Anadolu'da ki kültürel çeşitlilik ile dikkati çekmektedir. Her bölge kültürel anlamda birbirinden farklılık göstermekte hatta şehir ve ilçeler bile kültürel yapı olarak birbirinden farklı olabilmektedir. Bu durum yaşantımıza, günlük işlerimize, eğlencelerimize, düğünlerimize ve ibadetlerimize etki etmektedir. M.Ö. üçbin yılında kurulduğu bilinen ve beşbin yıllık bir tarihe sahip olan Afyon, Hititler, Frigler, Lidyalılar, Persler, Hellenler, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular ve Osmanlılar'ın hüküm sürdükleri bir bölge olmuştur. Oldukça zengin bir kültürel geçmişe sahip olan şehirde bölgelere göre pek çok kültürel farklılıklar yaşanmaktadır. Bu çalışmada, zengin kültürel yapıya sahip olan Afyonkarahisar'ın bazı yörelerine ait düğünlerinde müziklerin, gelenek, görenek ve adetlerinin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada veri elde etmek amacıyla farklı bölgelerde ulaşılabilen kaynaklar (yazılı kaynaklar, görsel ve işitsel materyal, vb.) taranarak gerekli veriler toplanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın alana katkı sağlayıcı, özgün ve konu üzerinde yeni çalışmalara destek olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afyonkarahisar, Düğün, Müzik, Gelenek, Kültür.

ABSTRACT

EXAMINATION OF AFYONKARAHİSAR WEDDINGS IN THE FORM OF MUSIC TRADITION AND MAKING

İbrahim Doğan KABADAYI

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF MUSIC**

June 2018

Advisor: Assist Prof. Dr. Çağhan ADAR

Our country, which has a very rich history, draws attention with the cultural diversity in Anatolia. Each region differs in cultural sense, and even cities and districts can be different from each other as a cultural structure. This situation affecting our daily lives, our fun, our daily works, our weddings and our worship. B.C. Afyon, which is known to have been established in three thousand years and has a history of five thousand years, became a region where Hittites, Phrygians, Lydians, Persians, Hellenes, Romans, Byzantines, Seljuks and Ottomans ruled. In the city which has a very rich cultural background, there are many cultural differences according to the regions. In our work, we studied to determine what is the music, customs, traditions and customs of Afyonkarahisar, which has a rich cultural structure, at weddings belonging to some regions. Throughout the study, in order to obtain data, interviews were made with the people who can be reached in different regions and the necessary data were collected by scanning various sources (written sources, visual and audio material, etc.). It is thought that the study would contribute to the field, support original and new studies about this issue.

Keywords: Afyonkarahisar, Wedding, Music, Tradition, Culture.

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmam boyunca beni yalnız bırakmayan, gerekli kaynaklara ulaşabilmem için yardımcı olan ve yönlendiren danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi. Çağhan ADAR'a katkılarından dolayı teşekkürlerimi sunuyorum. Aynı zamanda araştırmalarım süresince açık röportaj yaparak gerekli bilgilere ulaşmamı sağlayan ve misafirperverliklerini gösteren yöre halkına teşekkürlerimi sunuyorum.

İbrahim Doğan KABADAYI

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
YEMİN METNİ.....	ii
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

1. KÜLTÜR	2
2. SOSYAL NORMLAR	3
2.1. GELENEK	3
2.2. GÖRENEK	4
2.3. ÖRF	4
2.4. ADET	5
3. MÜZİK KÜLTÜRÜ.....	5
4. TÜRK MÜZİK KÜLTÜRÜ.....	7
5. AFYONKARAHİSAR TARİHİ.....	8

6. AFYONKARAHİSAR İLİ GENEL YAPISI.....	10
6. 1. COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ VE KONUM.....	10
6. 2. YER ALTI VE YER ÜSTÜ KAYNAKLARI.....	12
6. 3. TURİZM YAPISI.....	14
6. 4. YİYECEK -İÇECEK KÜLTÜRÜ.....	16
7. PROBLEM CÜMLESİ.....	18
8. ALT PROBLEMLER.....	18
9. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	19
10. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	20
11. ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI.....	20
12. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	20

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	21
2.ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ.....	21
3.VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ.....	21

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

1. BİRİNCİ ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUM.....	23
2. İKİNCİ ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUM.....	29
3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUM.....	32
4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUM.....	35
5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUM.....	38
6. ALTINCI ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUM.....	41
7. YEDİNCİ ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUM.....	44
8. SEKİZİNCİ ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUM.....	48
9. DOKUZUNCU ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUM....	51
10. ONUNCU ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUM.....	54
11. ONBİRİNCİ ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUM.....	57
12. ONİKİNCİ ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUM.....	62
13. ONÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUM.....	65
14. ONDÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUM	68

SONUÇLAR ve ÖNERİLER.....	72
KAYNAKÇA	77
EKLER.....	81

GİRİŞ

Afyonkarahisar'ın bazı yörelerine ait günümüz düğün adetleri, gelenek ve görenekleriyle ilgili hazırlanmış bir çalışmadır. Her yörenin kendine özel adetleri vardır. Fakat bazı yörelerin adetleri birbirine yakındır. Bu konuyla birlikte Afyonkarahisar'ın coğrafi özellikleri, turizm yapısı, müzik tarihi, müzik kültürü ve müzik eğitimiyle ilgili bilgilerden bahsedilmiştir. Bu çalışmanın önemi günümüz gelenek, görenek ve adetlerin yıllar sonra hatırlanıp uygulanmasıdır. Eski yıllardaki düğünlerde uygulanan adetlerin çoğu günümüzde uygulanmadığı görülmektedir. Bundan dolayı yeni nesil düğünleri daha sade ve basit bir şekilde yapılmaktadır. Toplumumuz zaman geçtikçe adet, gelenek ve göreneklerini yitirmektedir. Bunun önemi zaman geçtikçe daha fazla anlaşılıyor. Aynı zamanda eski dönemlerde giyilen kıyafetlerin günümüzde fazla kullanılmadığı görülmektedir. Günümüzde kadınların giydiği kıyafetler gelinlik ve bindallıdan oluştuğu, erkeğin giydiği kıyafetlerin ise takım elbiseden olduğu görülmektedir. Yöresel giyim anlayışının geçmişten günümüze azalarak geldiği, yöresel müzik enstrümanların ise teknolojik ve elektronik sistemlere yerini bıraktığı gözlenmektedir. Her şeye rağmen Afyonkarahisar'ın bazı bölgelerinde eski adetler hala uygulanmaktadır ve düğünler hala 3-4 gün yapıldığı gözlenmektedir. Afyonkarahisar'ın bazı yöreleriyle ilgili günümüzdeki gelenek, görenek ve adetleri ilerleyen konularda açıklanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KÜLTÜR

Bir milletin tüm maddi ve manevi değerlerinin aynı çatı altında toplanmasına kültür denir. Kültür ait olduğu milletin tüm inançlarını, sanatla ilgili tüm geçmişini, anlayış biçimlerini, davranış biçimlerini ve inanç unsurlarını bir bütün olarak kapsamaktadır. Hızarcı çalışmasında kültürü şu şekilde tanımlamaktadır; En genel anlamıyla kültür, insanoğlunun tarihi/toplumsal süreç içinde ürettiği dil, duygu, düşünce, inanç, sanat, yaşam biçimi, değer yargıları gibi maddi manevi olguların tümünü kapsayan bir bütündür (2015:3).

Kültürün çok farklı anlam ve tanımlarının olması, kapsamının bir hayli geniş olması özelliklerinin de yazın alanın da aynı oranda çeşitlenmesine yol açmıştır. Yılmaz (2009: 23) literatürde yaptığı derinlikli çalışmalar sonucu özetlediği bu çalışmada benimsenen kültürün üç temel özelliği ve ilkeleri şunlardır:

1. Kültür toplumsaldır: Kültür toplumsal sistemin ürünüdür. Hayvanların kültüründen bahsedemeyişimizin sebebi onların akıl yerine içgüdü ile oluşturdukları “topluluk” biçimde yaşamalarıdır. Oysa insanlar sosyal örgütlenmeler içinde geliştirdikleri ilişkiler, kurum ve kuruluşlar sayesinde kültür üretirler.

2. Kültür süreklidir ve birikimseldir: Kültür tarihsel birikim ve süreçlerin sonucudur. Kültürler bir sonraki nesillere birikerek aktararak süreklilik arz ederler. İnsanlar değişir çünkü kültür eski nesillerden yeni nesillere zaman içinde kaçınılmaz olarak yenilenerek değişir.

3. Kültür etkileşimli bir süreçtir: Dünyadaki toplumsal düzenin tekdüze olmayışı kültürlerin birbirleriyle iletişim içinde olmasını dolayısıyla birbirlerinden etkilemelerini kaçınılmaz kılar. Tüm kültürler çevresindeki diğer kültür evrenlerinden etkilenir ve onları etkiler. Bu tarihi ve coğrafi etkileşim uluslararası düzeyde olabileceği gibi çok daha mikro düzeyde (semt/mahalle gibi) olabilir (Akt. Hızarcı: 2015:4).

Kültür tanımlanırken kişilerin uğraştıkları bilimsel alanlara göre bu tanımlar da yön değiştirebilir. Örneğin;

- 1- Bilim alanındaki kültür: Uygarlıktır.
- 2- Beceri alandaki kültür: Eğitim sürecinin ürünüdür.

3- Estetik alandaki kültür: Güzel sanatlardır.

4- Maddi (teknolojik) ve biyolojik alandaki kültür: Üretim, tarım, ekin, çoğaltma ve yetiştirmektir (Güvenç:1996, s.97).

2. SOSYAL NORMLAR

Toplum hayatında içerisinde bireylerin ve grupların davranış ve hareketlerini belirleyen kurallara sosyal norm adı verilmektedir. Eroğlu çalışmasında sosyal normlarından şu şekilde bahsetmektedir; insanlar topluluk halinde veya birlikte yaşamaya başladığı devirlerden beri kendi koydukları bir takım kural ve davranışlara uyma ihtiyacı hissetmişlerdir. Başlangıcında insan ilişkilerine veya insanların bir takım davranışları sonrasında birbirlerine verdikleri tepkilerin sonucu ortaya çıkan bu davranış biçimlerinden genel kabul görenler, zaman içerisinde toplumsal kural haline gelmiştir. Bu kural ve davranışlar yazılı olmasa dahi toplumdaki her fert tarafından bilinir. Uyanlar takdir edilirken uymayanlar da yaptıkları suçun derecesine göre cezalandırılırlar. Fakat sosyal normların amacı, çeşitli yöntemleriyle bireyi kötü, olumsuz veya uyumsuz davranışlardan uzaklaştırarak, toplum içerisinde yasalara uygun davranış biçimine uymaya zorlamaktır. Bu yönü ile sosyal normlar din ile de paralellik göstermektedir. Hatta halk arasında günlük kullanımda sosyal normlara uymayan bazı davranışlara “günah” denilmesi de bu iki yaptırımın birbiri ile ne kadar ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır (2008: 55-56).

2.1. GELENEK

Bir toplumda geçmişten günümüze kadar gelen, dolayısıyla saygın tutulup kuşaktan kuşağa aktarılan, yaptırım gücü olan kültürel kalıntılar, alışkanlıklar, bilgi, töre ve davranışlardır. Eroğlu çalışmasında gelenekleri şöyle tanımlamaktadır; Sosyal normların önemli ve güçlü bir bölümünü oluşturan gelenekler yaptırım gücü olarak adetten daha güçlü, örf ve töreden daha zayıftır. Türkçe “gelmek”ten türetilen gelenek kelimesi an'ane ile aynı tutulmaktadır. Gelenek kelime olarak; “uzun bir süre boyunca kuşaktan kuşağa aktarılan efsaneler, olaylar, öğretiler, alışkanlıklar vb. bütünü, anane” (Büyük Larousse, 1992:4469) “Bir toplumda, bir toplulukta eskiden kalmış olmaları dolayısıyla saygın tutulup kuşaktan kuşağa iletilen, yaptırım gücü

olan kültürel kalıntılar, alışkanlıklar, bilgi, töre ve davranışlar, anane” (Türkçe Sözlük, 2005: 741) şeklinde açıklanmaktadır (2008: 59-60).

2.2. GÖRENEK

Türkçe "görmek" kelimesinden türemiştir. İnsanların birbirlerine bakarak yaptıkları şey, âdet, , alışılmış tarz, hareket anlamına gelmektedir. Eroğlu görenek kelimesinden şöyle bahsetmektedir; Göreneğin, âdet, gelenek, örf ve töreye göre yaptırım gücü daha zayıftır. Örf ve töredeki yapıma zorunluluğu, adet veya gelenekteki yapımalı özelliği görenekte yapılabilir-yapılabilme niteliğini alır. Görenekler, örflere, adetlere, geleneklere göre yaptırımları daha gevsek, ama modaya, teamüle bakarak daha uzun süreli ve dayanıklıdır. Ülkeden ülkeye değiştiği gibi, bir ülkenin değişik yörelerine ve sınıflarına göre de ayrımlar gösterirler. Öteki sosyal alışkanlıklar gibi gerekli ve uygun görülenleri kapsar, ama bunların mutlaka yerine getirilmesini istemezler. Öteden beri yapılagelmekte olan, fakat henüz âdet durumunu kazanmamış olan bu davranış biçimlerine grubun, toplumun gelişmesine uygun yenilikler eklenir. Bunlar süreklilik kazanabildiği gibi bir süre sonra ortadan kalkabilir. Ama bir kez yerleşip de geniş kitlelerce benimsenince olağan ve doğal kabul edilirler (2008: 58).

2.3. ÖRF

Örf, yasalarla belirlenmemiş olan, halkın kendiliğinden uyduğu gelenek, âdetlerdir. Soydan çalışmasında Örfü şu şekilde tanımlamaktadır; Örfler, çoğu zaman toplumun katı beklentileri olarak nitelenen birtakım örnek tutum ve davranışlardır. Örfler, aynı zamanda toplumu, herhangi bir değer sisteminin bünyesini oluşturan temel taşlarını da temsil ederler. Bu değerler sistemi, toplumsal yapının durumuna göre giderek özel bir hukuk sistemine göre ya da o sistemdeki bir yasa maddesine de gerekçe olur. Örflerin bireyle birey, bireyle aile, bireyle komşular ve akrabalar, bireyle halk ve ulus arasındaki ilişkileri, davranışları, tutum ve tavırları düzenleyen ve belirleyen işlevleri vardır.

Toplumun her üyesini sürekli olarak baskı altında tutan örfler, zorlayıcı yaptırıcı ya da yasaklayıcı yaptırımlarıyla bireyin; grupta, cemaatle ya da toplumla uygulamasını sağlarlar. Öte yandan cins, yaş, sınıf ve mesleklere göre belirlenmiş

çeşitli örfler bunlar arasında bağlantıyı koruma, kollama, pekiştirme ve denetleme işlevleriyle de yüklüdürler. Örflere karşı çıkma kimi toplumlarda yasaya karşı çıkmayla bir tutulur; hatta zaman zaman yasaların da üstünde tutularak katı ve bağışlamasız bir tutumla birey cezalandırılır (2014: 12-13).

2.4. ÂDET

Bir topluluk içerisinde geçmişten beri uyulan kurallara âdet denilmektedir. Soydan çalışmasında âdetlerden şu şekilde bahsetmektedir; Adetler, tıpkı örfler gibi birçok sosyal içerikli ilişkiyi düzenlemekte, yönetmekte ve denetlemektedirler. Toplumsal yaşamın düzenli gitmesinde, kuralların uygulanmasında adetler etkili olmaktadır; örneğin karşılama ve uğurlamalar; yemek ve sofraya düzenleri; geçiş dönemleriyle ilgili kutlama ve kutsamalar; kız isteme, nişanlılık ve evlenme usulleri; cinsler, yaş grupları, meslek mensupları arasındaki ilişkilerin biçimleri; selamlaşma, hatır sorma sırasında uyulması gereken kurallar; bayramlar, mevsimler, önemli günlerle ilgili davranış biçimleri; 'yas alma', 'baş sağlığı dileme' gibi durumlarda söylenecek sözler, takınılacak tavırlar ve tutumlar adetlerin alanına girerler (2014: 13).

Örf Ve Adet Arasındaki Fark;

Fakihler, bir toplumun adetlerinin onların örflerinden oluştuğu düşüncesiyle, örf ve adeti, “Akıl yönüyle nefsin karşı koymadığı, selim tabiatın kabul ettiği uygulama olarak tarif etmişlerdir. Ayrıca, Mecelle’nin 36. Maddesinde örf ve adet, hukuk alanında aynı manada kullanılmıştır.

Örf ve adet’in aynı manayı ifade ettiğini düşünenlerin yanında anlam farklılıklarının olduğunu ve örf’ün iyi olan adetler için, adetin ise genel anlamda iyi ve kötü adetlerin tamamı için kullanıldığını ifade edenler vardır” (Çolak, 2004: 2-3)

3. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Müzik kültürü bir ülkenin veya bir kıtanın müzik gelenekleri bakımından sahip olduğu melodi, ritim, söz (güfte) gibi birçok konu bakımından oluşturulmuş ve ortaya çıkartılmış değerler ile oluşturulmuş kültürel bir yapısıdır.

Türkiye’de ki müzik kültürü, Türklerin var olması ile başlamış ve günümüze kadar gelişerek devam etmiştir. Toprak çalışmasında şöyle bahsetmektedir; Türkiye, Anadolu topraklarında, Anadolu medeniyetlerinin kültürel değerleriyle yoğrulmuş bir ülke konumundadır. Özellikle Türk sanatı, eski medeniyetlerin arkalarında

biraktıkları sanat eserlerinden etkilenmiştir. Selçuklular zamanında İran kültürünün etkisi altında kaldığı bilinen Anadolu’da resmi dil Farsça olarak kabul edilmiştir. Mevlana’nın şiirlerini Farsça yazması buna bir örnek olarak gösterilebilir.

Müzik konusunda ise Osmanlı İmparatorluğu zamanında, 17. yüzyıldan itibaren kaynaklar vardır. Daha öncesi hakkında güvenilir kaynaklar olmadığından müzik ekilenimi hakkında tahmini bilgilerden öteye geçilememektedir. Kanuni Sultan Süleyman sayesinde parlak bir devir yaşanan Osmanlı’da köylülerin yaşamlarını anlatan türkülerle birlikte batılılaşma adıyla sarayda varlığını gösteren Avrupa müziği çalınıp söylenmekteydi.

Sultan II. Mahmut dönemindeki batılılaşma hareketleri ile birlikte 1826’da mehterhanenin yerine saray bandosunda görev alacak müzisyenleri yetiştirmek amacıyla “Mızıkayı Hümayun” kurulmuştur. Başına Guiseppe Donizetti’nin getirilmesiyle Batı tarzı müzik eğitimi de başlamıştır. Osmanlı’da ilk müzik okulu 1917’de kurulmuştur. Cumhuriyet’in ilanından bir yıl sonra “Musiki ve Temsil Akademisi Kanunu” yürürlüğe girmiştir. Böylece müzik alanında yeni bir devir başlamıştır. Türk öğrencilerine sağlıklı müzik eğitiminin doğru şekilde verilebilmesi için müzik öğretmenleri yetiştiren 1924’te “Musiki Muallim Mektepler”i kurulmuştur. 1925 yılında ise müzik öğretmeni ve devlet sanatçıları yetiştirmek amaçlı devlet sınavlarıyla Avrupa ülkelerine öğrenciler gönderilmiştir. Özellikle Avrupa Müziği’nin seslendirilme, öğretilme ve yaygınlaştırılma çalışmaları ışığında 1928’de tekrar yapılan bugün Türk Beşleri olarak adlandırdığımız besteciler, Ulvi Cemal Erkin, Ahmet Adnan Saygun, Necil Kazım Akses ve Hasan Ferit Anlar öğrenci olarak yurtdışına gönderilmişlerdir.

Müzik alanındaki reformlara ek olarak, İkinci Dünya Savaşı (1939-1945) zamanında savaştan kaçan çok sayıda sanatçı, müzisyen ve bilim adamının savaşa katılmayan Türkiye’ye sığınarak müzik devrimlerine katkıda bulunmuşlardır. Ayrıca, Atatürk’ün nitelikli müzisyenler yetiştirmek amacıyla konservatuvarların açılması isteği doğrultusunda yurtdışından Türkiye’ye müzisyenler getirilmiştir. Bunların içinde yer alan Paul Hindemith (1895-1963) Ankara’da ilk konservatuvarın kuruluş aşamalarını yönetmiştir. Konservatuvarın kuruluşundan sonra ünlü Macar besteci Bela Bartok Türkiye’ye gelerek halk müziği ile ilgili araştırmalar yapmıştır. Daha

sonra bu çalışmalarını gösteren kitaplar yayınlamış ve Türk müziğinden etkilenerek besteler yapmıştır. Avrupa’da Macar ritmi olarak kabul edilen “Aksak Ritim” ise Türk Müziği’nin bir parçasıdır (2010: 4-5).

4. TÜRK MÜZİK KÜLTÜRÜ

Türk müzik kültürü, Türklerin var olduğu günden başlayıp günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. İslam öncesi dönemle başlayan bu kültür İslamiyet ile birlikte özellikle Osmanlı döneminde en üst noktaya ulaşarak altın çağını yaşamıştır. Buna en büyük katkı padişah bestekârlar tarafından yapılmıştır. Sarayın bu musikiye olan ilgisi ve desteği sayesinde bu dönemde birçok makam terkip edilmiş ve birçok eser bestelenmiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra kültür sanat politikaları ile bu alanda profesyonel müzik eğitim kurumları açılmıştır.

Uçan, tarihsel süreç içerisinde Türk toplumunun yaşadığı coğrafyaların ve bu coğrafyalarda kurduğu devletlerin birer değişken olarak ele alındığı başka bir evreleme sınıflandırması ile de Türk müzik kültürünün geçirdiği evrimi açıklamaya çalışmaktadır. Bu sınıflandırmaya göre Türk müzik kültürünün evrimi şu dönemler içinde incelenebilir;

I. Hunlar Öncesi Dönemde Türk Müzik Kültürü

1. Altaylılar Döneminde Türk Müzik Kültürü

II. Orta Asya Türk Devletleri Döneminde Türk Müzik Kültürü

1. Hunlar Döneminde Türk Müzik Kültürü

2. Göktürkler Döneminde Türk Müzik Kültürü

3. Uygurlar Döneminde Türk Müzik Kültürü

III. Orta-Batı Asya Döneminde Türk Müzik Kültürü

1. Karahanlılar Döneminde Türk Müzik Kültürü

2. Gazneliler Döneminde Türk Müzik Kültürü

3. Büyük Selçuklular Döneminde Türk Müzik Kültürü

IV. Ön Asya (ve Avrasya) Türk Devletleri Döneminde Türk Müzik Kültürü

1. Türkiye Selçukluları Döneminde Türk Müzik Kültürü

2. (Türkiye) Osmanlılar Döneminde Türk Müzik Kültürü

3. Türkiye Cumhuriyeti Döneminde Türk Müzik Kültürü

V. Avrasya Bağımsız Türk Cumhuriyetleri Döneminde Türk Müzik Kültürü

Türkiye, KKTC, Azerbaycan, Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan ve Türkmenistan Cumhuriyetlerinde (Döneminde) Türk Müzik Kültürü. (2000, s.14-15), (Akt. Coşkun, 2008: 38-39).

5. AFYONKARAHİSAR TARİHİ

Afyonkarahisar ili çok eski tarihlere bağlanan bir ildir. Çeşitli devletler yerleşip, çok savaşlar görmüştür. Kurtuluş Savaşı'nda Afyonkarahisar'ın önemi çok fazladır. Büyük Taarruz Afyonkarahisar üzerinden başlamıştır. Şu anki durumuna büyük taarruz savaşından sonra ulaşmıştır. Karahisar; Anadolu'da çok rastlanan bir coğrafya terimidir. Kale nedeniyle ilimiz, Karahisar olarak adlandırılmıştır. Afyonkarahisar son büyük zaferin kilit noktası olmuştur. Afyonkarahisar, tarihi mücadelemizde unutulmaz parlak bir sayfaya maliktir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk Afyonkarahisar, milli mücadele sürecinden başından sonuna kadar askeri ve lojistik pek çok durumda önemli roller üstlenmiştir. Mustafa Kemal Atatürk, Milli Mücadeleden sonra 30 kez Afyonkarahisa'a uğramış ve şehri gezerek incelemelerde bulunmuştur. Türkiye Cumhuriyetinin temelleri Afyonkarahisar'da atılmıştır. Osmanlı döneminde Sancak, Cumhuriyet'le birlikte il merkezi olarak bugünkü siyasi sınırlara sahip olmuştur.

Karaman çalışmasında Afyonkarahisar tarihinden şu şekilde bahsetmektedir; Hititler Hapanova, Roma ve Bizanslılar Akronium, Selçuklu ve Beylikler zamanında Karahisar-ı Devle, Karahisar-ı Sahip, Osmanlılar ise Karahisar demişlerdir. XVII. Yüzyıldan itibaren Afyonkarahisar denilmeye başlanmış ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla da adı resmi olarak kabul edilmiştir. İlimizin bugünkü sınırları içinde bugüne dek yapılan araştırmalar sonucunda M. Ö. 3000 yıllarına kadar dayanan siyasi bir tarihinin olduğu belirlenmiştir (2013: 12-16). Yüksel çalışmasında Afyonkarahisar tarihinden şu şekilde bahsetmektedir; Afyonkarahisar ili bilinen 5000

yıllık bir tarihe sahiptir. İlin tarihine ışık tutacak ilk buluntular M. Ö. 3000-2000 yıllarını kapsayan eski Tunç dönemine aittir. Bu dönemde Afyonkarahisar ili genelinde yoğun bir yerleşim olduğu yapılan arkeolojik kazılar sonrasında ortaya çıkarılmıştır. M. Ö. 2. binin ilk çeyreği olan 2000-1750 yıllarını kapsayan dönem Asur Ticaret Kolonileri Çağı olarak tanınmakta ve bu dönemde Anadolu'da yerli halk olarak Hattı adı verilen bir topluluk bulunmaktadır. Dolayısıyla Afyonkarahisar'da bu halk yaşamaktadır. M.Ö. 1700-1500 yıllarında Anadolu Hititler tarafından yönetilmektedir ve 1500-1200 yılları arasında Hititler Anadolu'ya tamamen egemen olmuşlardır. Hititlerin 500 yıl süren egemenliklerinin ardından M.Ö. 1200 yıllarında parçalandıkları sırada, Anadolu'ya sonradan gelen ve adlarına Frig denilen bir kavim göçü başlamıştır. Frigler'in yaşadığı M.Ö. 6. Yüzyıldan itibaren Afyonkarahisar'ın güney kesiminde Lidya egemenliği vardır. Yaklaşık 200 yılı aşkın süren Pers dönemi , Büyük İskender'in M.Ö.333 yılındaki İssos zaferiyle son bulmuş ve Helenler, bir dünya devleti konumunda üstünlük sağlamıştır. M.Ö. 30 yıllarından itibaren Anadolu Roma yönetimi altındadır ve M.S. 395 yılına kadar yaklaşık 400 yıl Roma egemenliği altında kalmıştır. 395 yılından 1453 yılına kadar yaklaşık 1000 yıl gibi uzun süre Bizans siyasi üstünlüğü altında yönetilen Anadolu, Roma döneminin devamı olarak Doğu Roma döneminde eski parlak yaşantısını kaybetmiştir. Selçuklular'ın 1071 Malazgirt Savaşı'nı kazanarak Anadolu'nun kapılarını Türklere açmalarından sonra sayıları 100.000'i aşan Türkmenler, Afyonkarahisar topraklarına yerleşerek ilk hamlede 304 köy ve kasaba kurmuşlardır. 1176 Miryakefalon Savaşı sonrasında Afyonkarahisar ve havalisi kesinlikle Selçuklu egemenliğine girmiş. 12. Yüzyılda tamamıyla Türkleşmiş bir vilayet olarak Selçuklu uç vilayetleri arasında yerini almıştır. Anadolu Selçuklular'ının 1243 Köseadağ Savaşı ile gücünü yitirip Moğol egemenliğine girmesinin ardından Afyonkarahisar'da Sahip Ataoğulları dönemi başlamıştır. Ataoğulları'ndan sonra Germiyanogulları dönemi başlamıştır. Germiyanogulları'nın zayıflamasıyla birlikte Afyonkarahisar, Osmanlı Sultanı 2. Murat'la, Osmanlı Devleti egemenliğine geçmiştir. Osmanlı Devleti 1. Dünya Savaşı'ndan yenik çıktığı için, Afyonkarahisar 9 Nisan 1919'da 5 İngiliz subayın kontroölündeki Senegalli askerler tarafından işgale uğramıştır. Daha sonra 16 Nisan 1919'da Fransızlar, 21 Mayıs 1919'da İtalyanlar tarafından işgale uğramıştır. İşgal, 19 Mart 1920 tarihinde sona ermiştir. Yunanlılar'ı

27 Mart 1921 tarihinde işgal etmişler. İşgal uzun sürmemiştir. Daha sonra 1. ve 2. İnönü Savaşları'nın kazanılmasının ardından 7 Nisan 1921 tarihlerinde İşgal kuvvetlerinin çekilmesiyle sonlanmıştır. Yunanlılar ikinci kez 13 Temmuz 1921' de işgal etmiştir. Bu işgal 14 ay sürmüştür. Daha sonra Büyük Taarruz'un başlamasıyla 27 Ağustos 1922'de Türk Kuvvetleri'nin kente girmesiyle geri kazanılmıştır (2005: 13-14) Edindiğimiz bilgilere göre Afyonkarahisar'ın hangi olaylardan geçtiğini öğrenmiş olduk. Türkiye'nin batısında oldukça önemli bir geçiş noktasına sahip olan Afyonkarahisar önemli bir coğrafi konuma sahiptir.

6. AFYONKARAHİSAR İLİ GENEL YAPISI

6.1. COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ VE KONUM

Afyonkarahisar ili 1941 yılında Ankara'da toplanan Birinci Coğrafya Kongresinde çizilmiş olan bölge ve bölüm sınırlarına göre; Ülkemizin Ege Bölgesi – İç Batı Anadolu bölümünde yer almaktadır. Batıdaki iller arasında ortak bir kavşak konumundadır. İstanbul ve Antalya istikameti arasında orta geçiş yoluna sahiptir. Merkez ilçe Afyonkarahisar'la birlikte toplam 18 ilçe , 107 Belediye ve 388 köylük bir il merkezidir. Afyonkarahisar'ın en ilginç yüzey şekli, üzerinde bir de kale bulunan kentin içindeki Sivritepe'dir. Yüksekliği 1200 metre olan Sivritepe, ovadaki volkanik oluşum sonucu ortaya çıkmış kaya kütesidir. Kervankıran çalışmasında Afyonkarahisar'ın coğrafi konumu ve özelliklerinden şu şekilde bahsetmektedir; “Afyonkarahisar İli yer şekilleri bakımından engebeli bir araziye sahiptir ve jeomorfolojik birimleri kısa mesafelerde büyük değişiklik gösterir. Genelde yüksek ve engebeli bir yapıya sahip olan ilin göze çarpan jeomorfolojik özellikleri dağlar, platolar ve ovalardan oluşmaktadır” (Kervankıran, 2011: 70). Gökçe çalışmasında Afyonkarahisar ili coğrafi özelliklerinden şu şekilde bahsetmektedir; Afyonkarahisar, Ege Bölgesinin İç Batı Anadolu bölümü sınırları içerisinde yer alır. Kuzeyde Eskişehir, kuzeybatıda Kütahya, doğuda Konya, batıda Uşak, güneyde Burdur, güneydoğuda Isparta, güneybatıda ise Denizli ile komşudur. İlin deniz seviyesinden yüksekliği 1.021 metre ve yüzölçümü 13.927 km²'dir. İlde genellikle karasal iklim hüküm sürer. Kışları soğuk, yazları kurak ve sıcaktır. Merkez ilçeyle birlikte toplam

18 ilçeye sahiptir. Afyonkarahisar ili, coğrafi açıdan Türkiye'nin önemli bir geçiş bölgesinde yer almaktadır. Afyonkarahisar üzerinden Ankara, İstanbul, İzmir ve Antalya gibi büyük şehirlerin diğer şehirlerle ve iç bölgelerle bağlantısı sağlanmaktadır. Genel olarak şehir dağlık alanlar arasında yer alan ovalardan oluşmaktadır; yer yer akarsu vadileriyle yarılmış platolar mevcuttur. İl sınırlarının doğu ve kuzeydoğusunda Emir dağları, güneydoğusunda Karakuş ve Sultan dağları, batısında Ahır dağları yer almaktadır. Afyon Ovası, Sincanlı Ovası, Sandıklı Ovası, Çöl Ovası ve Şuhut Ovası ilin önemli ovalarıdır (2016: 29).

Karaman çalışmasında; Afyonkarahisar ili coğrafi özelliklerinden şu şekilde bahsetmektedir; Ege Bölgesi'nin doğusunda bir eşik konumunda yer alan Afyon yöresinde jeomorfolojik açıdan en fazla göze çarpan özellik, dağlık alanlar ve bu dağlık alanlar arasındaki farklı uzunluk ve genişlikteki ovalardır. Ancak il topraklarının büyük bir bölümü , akarsu vadileri tarafından derin bir biçimde yarılmış plato görünümündedir. Dağlık alanların yükseklikleri 1600 m. ile 2600 m. arasında değişir ve bu dağların büyük bölümü volkanik kökenlidir (2003: 19). “Afyonkarahisar’ın toprakları üç bölgeye yayılmış durumdadır. Bazı ilçelerin ve köylerin toprakları Akdeniz Bölgesi ile İç Anadolu bölgesinde yer almaktadır. Arazisinin büyük bir kısmı ise Ege Bölgesinde bulunmaktadır. Afyonkarahisar üç farklı bölgede kurulması nedeniyle zengin bir iklim, flora ve kültür sunmaktadır” (Soybalı, Çelik, Uyan, 2013: 24). Gökçe çalışmasında; Afyonkarahisar ili coğrafi özelliklerinden şu şekilde bahsetmektedir; Büyük kısmı Ege bölgesinin İç batı Anadolu bölümünde bulunur. Güneyde bulunan Başmakçı, Dazkırı, Dinar ve Evciler ilçelerinin bazı toprakları Akdeniz Bölgesi sınırları içine girer. İlin doğu ve kuzeydoğu kısımlarındaki bazı topraklar da İç Anadolu Bölgesine taşar. Önemli merkezleri birbirine bağlayan kara ve demiryolları Afyonkarahisar’dan geçer. Bu özellikleri sebebiyle Afyonkarahisar, yolların kesiştiği, bölgelerin birbirine bağlandığı bir merkez konumundadır. Afyonkarahisar arazisinin %47,5’ni dağlar, %32,6’sını plâtolar ve %19,9’ unu ovalar oluşturur (2016: 31). “Sakarya ile Büyük Menderes’i besleyen küçük akarsular yer almaktadır. En önemli akarsu ise Akarçay’dır. Göller bakımından ise zengindir. En çok bilinen göller Eber Gölü, Akşehir Gölü, Karamık Gölü, Acı Göl ve Emre Gölü’dür” (Karaman, 2003: 20).

“Afyonkarahisar’ın Dinar İlçesi birinci derece deprem bölgesi üzerindedir. Isparta – Uşak arasındaki çöküntü alanı ve Büyük Menderes çöküntü kuşağının en doğu ucu dinar yakınlarında birleşmektedir. Bu nedenle Dinar depremle yaşamak zorundadır. 1995 depreminde ön sarsıntılar Temmuz ayında başladı 26 Eylül 1995’te 4.8 şiddetinde ilk büyük sarsıntı olarak evlerde küçük hasarlar görüldü. 1 Ekim 1995 depremine irili ufaklı 6 adet deprem meydana gelmiştir. 1 Ekim 1995 büyük deprem ivmesine güney Mercalli- Siebeag ölçeğine göre ivme 250 cm/g² ile 500cm/g² arası yıkıcı depremdir” (Keçeci, 2015: 26. 28).

6.2. YERALTI VE YERÜSTÜ KAYNAKLARI

Afyonkarahisar yer altı ve yerüstü kaynakları bakımından oldukça zengin bir ildir. Türkiye’nin termal başkenti olarak adlandırılmaktadır. Sandıklı hüdai kaplıcaları ve Gazlıgöl kaplıcaları Türkiye’de tanınmış önemli termallerdendir. İl dışından ve ülke dışından çoğu turiste hizmet vermektedir. Şifalı sularıyla bir çok hastalığa şifa sağlamaktadır. Özellikle kış aylarında yoğun olup yaz aylarında da tercih edilmektedir. Aynı zamanda çamur banyosu çoğu kemik eklem hastalıklarına iyi gelmektedir. Bir kaynaktan yeraltı ve yerüstü kaynaklarından şu şekilde bahsedilmektedir;

“Afyonkarahisar ili Gazlıgöl Beldesinde bulunan mineralli ve jeotermal suların kullanımı, M.Ö.1200-700 yılları arasında bölgede hüküm süren Frigya Uygarlığı zamanına kadar uzanmaktadır. O dönemde Frigya Kralı Midas’ın bölgede hamamlar inşa ettirdiği bilinmektedir. Ayrıca roma dönemine ait hamamlar ise yörede halen bulunmaktadır. Osmanlılarda ise başta Fatih Sultan Mehmet olmak üzere pek çok hükümdarın Gazlıgöl’de bulunan mineralli sularından istifade ettiği, bu suların 100 lt’lik cam damacanalarda İstanbul’a getirttikleri bilinmektedir. 1900 yılında Belçika’lı bir hekim tarafından devrin hükümdarı Sultan Abdülhamit Han’a Karahisar mineralli suyu içmesi tavsiye edilmiş, Hakan’ın emriyle 1903’te suyun ilk tahlili yapılmış, sağlık için faydalı olduğu belgelenmiştir. Mineralli suyun insan sağlığına faydasını rahatsızlığı sırasında deneyerek gören Atatürk, bizzat sermayesini vererek bölgede bir fabrika kurulmasını sağlamış; 1926’da gelir getirmesi amacıyla Türkiye Kızılay Derneğine bağışlamıştır. 1932’de İngiltere’de yapılan bir yarışmada dönemin en hijyenik şartlarda doldurulan mineralli suyu seçilmiş ve altın madalya ile ödüllendirilmiştir” (Soybalı, Çelik, Uyan, 2013: 118).

“Yeraltı ve yerüstü kaynaklarıyla ilgili internet sitesinde şu bilgiye ulaşılmıştır; Afyonkarahisar hem maden çeşitliliği bakımından hem de zenginlik bakımından varlıklı bir kentimizdir. Mta tarafından yapılan aramada Afyonkarahisar’da 40 çeşit maden tespit edilmiş fakat bunların rezerv tespiti yapılmamıştır. Mta’ nın afyonda tespit ettiği madenler şunlardır. Kalay, civa, kaolin, pomza, dolomit, talk, tuf, feldspat, kükürt, magnezit, sodyum, sülfat, boksit, altın, jeotermal su, maden suyu, tuz, manganez, kuvarsit, kalsit, diyatomit, çinko, kurşun, antimuan, grafit, kumçakıl, alçıtaşı, kireçtaşı, kil mil, krom, bor, uranyum, demir, mermer, traverten, andazi t, asbest, kömür, bakır, gümüş, pirit, titanyum, yarı değerli opal ve jasper, kuvars mücevher takı süs taşları yatakları bulunmuştur. (<https://www.forumlordx.net/afyon/86013-afyonun-yeralti-kaynaklari.html-19.02.2018-19:30>)’.

Soybalı, Çelik, Uyan, çalışmasında; yer altı ve yerüstü kaynaklarında şu şekilde bahsetmektedir; Roma döneminde Synnada’ya bağlı önemli bir mermer merkezi olan İsehisar’da binlerce yıl mermer çıkarılmaktadır. Roma döneminden sonrada ve Selçuklular zamanında da İsehisar mermer ocakları işletilmiştir. Mermercilik konusunda önemli bir yeri olan İsehisar mermer ocakları günümüzde de önemini korumakta olup son teknoloji ile üretimi yapılan bir merkez haline gelmiştir. Bacakale geniş bir sahayı kaplamakla birlikte bir kısmı Roma döneminde kullanılmıştır. Roma dönemindeki adı Mound Persis olan Bacakale’de bu döneme ait yarı işlenmiş mermerler bulunması nedeniyle korunması gerekli kültür ve tabiat varlıkları kapsamında, antik dönemde kullanılan bölümün sınırları belirlenerek koruma altına alınmıştır (2013: 52).

“Ayrıca, merkez ilçede tenör oranı düşük uranyum ve Sandıklı ilçesi yakınlarında önemli bakır yatakları tespit edilmiştir. Mevcut yer altı kaynaklarından özellikle mermer ve çimento hammaddeleri il ekonomisinde sürükleyici sektörlerin başındadır. Afyonkarahisar İlimizin sahip olduğu bir diğer önemli yer altı kaynağı ise jeotermaldir. Jeotermal kaynaklar başlıca konut ısıtılmasında, seracılıkta ve termal turizmde kullanılmaktadır (<https://www.forumlordum.com/afyon/86013-afyonun-yeralti-kaynaklari.html-17.12.2017-14:36>)’.

6.3. TURİZM YAPISI

Türkiye’de Afyonkarahisar’ın turizm bakımından büyük bir önemi vardır. Gezilip görülecek yerleri, şifa olacak kaplıca suları ve daha bir çok tarihi güzellikleri, geçmişe dayalı olarak derin bir tarihi vardır. Bu konuyu şu şekilde açabiliriz;

“Afyonkarahisar ili, binlerce yıllık medeniyetlerin kültür ve sanatını yansıtan arkeolojik kalıntılarıyla, asırlık yapılarıyla, milyonlarca yılda oluşmuş mağaralarıyla, termal zenginlik ve doğal güzellikleriyle, ören yerleriyle yüzyıllardır alın teri ve göz nuru ile süre gelen el sanatlarıyla, peri bacalarıyla, açık hava tapınaklarıyla ve mutfağıyla turizm potansiyeli fazla olan bir şehirdir. Ayrıca yerli ve yabancı turistler için deniz dışında aranan pek çok tarihî ve tabii güzelliklerin bulunduğu bir turizm cenneti konumundadır. Kaplıcaları, zengin doğal yapısı, tarihi eserleri, alternatif turizm çeşitliliği, kültür ve inanç turizmi, festival ve şenlikler gibi çeşitli turizm değerlerine sahip olan Afyonkarahisar, Anadolu’nun batı yakasında bir kavşak noktası olup, kara ve demiryolu ile doğuyu batıya, kuzeyi güneye bağlayan doğal bir kapı konumundadır. Deniz ve güneş turizmine alternatif olarak son yıllarda çok önem kazanan ve sağlık turizminin bir parçası olan termal turizm açısından Afyonkarahisar, “Türkiye’nin Termal Başkenti” haline gelmiştir” (Gökçe, 2016: 33).

“İlde turizm faktörlerini oluşturan diğer faktörler arasında peribacaları ve mağaralar ile zengin bir geçmişe sahip el sanatları bulunmaktadır. Afyonkarahisar ilini her yıl ortalama 230 000 turist ziyaret etmektedir. Bu turistlerin yaklaşık 220 000’i yerli turistlerden oluşmaktadır” (Ay, 2009: 41).

Yetkin çalışmasında; Afyonkarahisar turizm yapısından şu şekilde bahsetmektedir; Afyonkarahisar ili, kaplıca (termal) kaynaklarının niceliği ve niteliği bakımından zengin bir potansiyele ve uluslararası alanda tanınmış termal su rezervlerine sahip önemli bir konumda yer almaktadır. İl genelinde gelişim gösteren termal sektörü; termal turizmin artmasıyla birlikte diğer alternatif turizm türlerinin ve turistik aktivitelerin oluşumunda termal işletmelerindeki istihdam seviyesinde artış olmasında, termal turizmde kür merkezi olanaklarına sahip tesislerin kurulmasında etkin role sahip olmaktadır (2014: 10-11). Aydıngöz çalışmasında; Afyonkarahisar turizm yapısında şu şekilde bahsetmektedir; Kapasitesi 70.17 MWt, sıcaklığı 40 ile 98 C arası olan Afyonkarahisar’daki termal sulardan alan ısıtmasında, otellerde, kaplıcalarda, sera ısıtmasında ve turizm amaçlı faydalanılmaktadır (2005: 22).

Afyonkarahisar Sandıklı Hüdai Termal Turizm Bölgesi 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca ‘‘Turizm Merkezi’’ ilan edilmiş ve 17.10.1993 tarih 21731 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak teşvik yürürlüğe girmiştir’’ (Özgen, 2011: 45). Kervankıran çalışmasında; Afyonkarahisar turizm yapısından şu şekilde bahsetmiştir; Afyonkarahisar su kaynakları içerisinde bulunan jeotermal kaynakları aktif olarak kullanmaktadır. Göllerin ve akarsuların turizm alanında kullanımı sadece rekreasyon amaçlı faaliyetlerde görülmektedir. Göllerin su seviyelerinin sürekli düşmesi, hatta kuruma tehlikesi ile karşı karşıya almaları turizm yönüyle kullanımını olumsuz yönde etkilemektedir. İlin turizm açısından en değerli varlığı sıcak su kaynağıdır (2011: 84).

Gökçe çalışmasında; Afyonkarahisar turizm yapısında şu şekilde bahsetmiştir; Afyonkarahisar İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü’nün internet sitesinde ‘‘Müzeler ve ören yerleri’’ ile ‘‘diğer tarihî yerler’’ olmak üzere iki başlıkta sunulan Afyonkarahisar’ın Kültür Turizmi olanaklarında müzeler, şu şekilde sıralanmıştır: Arkeoloji Müzesi, Zafer Müzesi, Sultan Divani Mevlevihanesi ve Bolvadin Belediye Müzesi. Ardından Frig Vadisi hakkında bilgi verildikten sonra ören yerleri de şu şekilde sıralanmıştır; Afyonkarahisar/İhsaniye İlçesi Ayazini Kasabası Örenyeri (Metropolis), Dinar Örenyeri (Geleneia-Apameia), Emirdağ/Hisarköy Örenyeri (Amorium), İhsaniye Döğer Örenyeri, İhsaniye/Kayhan Kasabası Göynüş Vadisi, İscehisar/Sarıçayır (Selimiye) Kayalıkları, İscehisar/Kırkinler ve Seydiler Kalesi, Şuhut/Bininler Kayalığı, Bolvadin/Kemerkaya Yedi Kapı Kaya Yerleşim ve Öreni. Diğer tarihi yerler ise şu şekilde kategorilere ayrılmaktadır: Kaleler (Afyonkarahisar Kalesi, Sandıklı Kalesi, Avdalas Kalesi, Bayramaliler Kalesi), Camiler (Ulu Cami, İmaret Cami, Mısri Cami, Ot Pazarı Cami, Yeni Cami, Mevlevi [Türbe] Cami, Sandıklı Ulu Cami, Sinanpaşa Cami, Rüstem Paşa Cami), Kiliseler (Ayazini Kilisesi, Ağın Kaya Kilisesi, Memeç Kaya Kilisesi, Eğerli Kaya Kilisesi, Böcü İnleri Kilisesi, Yedikapılar Manastırı), Çarşılar & Bedestenler (Taşhan, Bedesten), Çeşmeler (Cılkoğlu Çeşmesi, Şihlar Çeşmesi, Hodalı Çeşmesi, Aliçavuş Çeşmesi, Halime Kadın [Cevizaltı] Çeşmesi, Taşpınar Çeşmesi, Olucak Çeşmesi, Sultandağı Laleli Çeşmesi, Burmalı Çeşmesi, Aliğa Çeşmesi), Anıtlar & Şehitlikler (Kocatepe Anıtı, Büyük Taarruz Şehitliği ve Başkomutan Mustafa Kemal Anıtı, Zafer [UTKU] Anıtı, Afyonkarahisar Hava Şehitliği, Giresunlular Alay Şehitliği, Anıtkaya Şehitliği, Şuhut

Şehitliği, Yıldırım Kemal Şehitliği, Çiğiltepe Şehitliği, Yüzbaşı Agâh Efendi [Kurtkaya] Şehitliği), Kervansaraylar (İshaklı [Sahipata] Kervansarayı, Döğür Kervansarayı, Çay Kervansarayı, Eğret Kervansarayı), Mezarlar ve Tapınaklar (Göynüş Vadisi Açık Hava Tapınağı, Sarıçayır [İşçehisar] Kaya Mezarları, Şuhut – Bininler Kayalığı), İpek Yolu (Bolvadin/Kırkgöz Köprüsü), Antik Kentler (Synnada, Apameia, Docimeium, Amorium, Beudus Vetus [Palaeobeudus], Julia [Ipsos], Pentapolis Kentleri), Milli Parklar (Başkomutanlık Tarihi Milli Parkı), Mesire Yerleri (Çağlayan Parkı, Suçukan Parkı, Horan Parkı, Bal Mahmut) ve Köprüler (Bolvadin – Kırkgöz Köprüsü, Altıgöz Köprüsü, İşçehisar Köprüsü, Dört Göz Köprüsü) gelmiştir (2016: 48-49).

“Hüdei Kaplıcası, eski tarihlerden beri bilinen ve kullanılan bir kaplıcadır. Bu şifa kaynağı dolayısıyla Hieropolis “Mukaddes Şehir” olarak tanınmış, diğer kaplıcalarla beraber Afyonkarahisar’a Frigya Salutari (Şifalı Frigya) adı verilmiştir. Hüdei Kaplıcası, Turizm Merkezi olarak 09.04.1987 yılında 19426 sayılı Resmi Gazete ilanı ile kabul edilmiştir. 1993’te kaplıca alanı genişletilmiş, 2005’te ise sınır değişikliğine gidilmiştir. Hüdei Kaplıcası’ndaki termal sular; peloidoterapi (çamur tedavisi), içmece, termal havuz, Türk hamamı hizmetlerinin olduğu kaplıcada, 1400 kişilik konaklama kapasitesi mevcuttur (URL-1). Kaplıcaya daha çok yerli turistler ilgi göstermekle birlikte en çok yabancı turist çeken kaplıcadır” (Dağ, 2012: 79).

Aygen çalışmasında; Afyonkarahisar turizm yapısında şu şekilde bahsetmiştir; Turizm faaliyetleri içinde termalizm yani termal istasyonlar turizmi önemli bir yer tutmaktadır. Bu önem termal istasyonlarda diğer turistik yerlere oranla daha fazla kalınmasından ileri gelmektedir. Dolayısıyla turizm faaliyetleri kolları içinde doğmaktadır. Kaplıcaların turistik önemi teknik ve tıbbi gelişmelerle paralel olarak artmaktadır. Esasen günümüzde insanlar, tatillerine mani olunmaksızın tedavi imkanlarını araştırmaktadır. Bu nedenle modern kaplıcalarda tıbbi esaslara dayalı tedavi ve bir tatilde yararlanabilecek pek çok eğlenceden istifade imkanı birlikte sağlanmaktadır (1979: 36).

6.4. YİYECEK -İÇECEK KÜLTÜRÜ

Afyonkarahisar’ın kendine has olarak çok sayıda farklı olabilecek lezzetli yemekleri vardır. Bu yemek kültürü asırlardır hala devam etmektedir. Taş fırın

ekmeği, arabaşı ve mercimekli bükme gibi kendine has lezzetlere sahiptir. Kaymaklı ekmeğ kadayıf tatlısı, lokumu ve sucuğu meşhurdur. Bu konu başka bir kaynakta şu şekilde açıklanmaktadır;

“Afyonkarahisar’ın ekonomisi tarıma ve hayvancılığa dayalıdır. Bu durum yemek kültürünün oluşmasında temel belirleyicidir. Afyonkarahisar yöresi yemekleri incelendiğinde et ve et ürünleri ile hamur işlerinin yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Afyonkarahisar Mutfağı’nın en önemli özelliği haşhaşın eksik olmayışıdır. Yöreye özgü bir bitki olan haşhaş özellikle hamur işlerinde bol miktarda kullanılmaktadır. Haşhaşlı lokul, haşhaşlı pide, övme, bükme, ağzı açık, katmer vb. Et ve et ürünleri kullanımı fazladır. Ramazan kebabı, paça, duvaklı hindi veya kaz il sırada gelen yemeklerdendir. İlin önemli gelir kaynaklarından olan sucuk, kış aylarında en çok tüketilen et ürünlerinin başında gelir. Yemeklerde kullanılan etler yağlı olduğu için ayrıca yağ ilavesi yapılmaz. Etin yağı ile yemek pişirilir. Yörede nohut, mercimek, buğday ve buğdaydan elde edilen göce, bulgur ve düğu, yemeklerde sıklıkla kullanılan ürünlerdir. Hamur işleri Afyonkarahisar yemek kültüründe önemli yere sahiptir. Bükme, ağzı açık, katmer, Afyon ekmeği hamur işlerinden en çok yapılanlarıdır. Bütün sebzelerin yemeği yapılmaktadır. Örneğin patlıcan, kabak, pırasa, patates gibi. Afyonkarahisar’da sade pilav pek yapılmaz. Pilavlar domates, havuç gibi sebzelerle, veya nohut mercimek gibi baklagillerle pişirilir. Kaymak Afyonkarahisar Mutfağı’nın vazgeçilmezleri arasında yer alır. Kaliteli kaymak manda sütünden elde edilir. Kaymak, bal ve reçel ile kahvaltılık olarak tüketildiği gibi, meyvelerden yapılan tatlılarda ve ekmeğ kadayfında kullanılır. Afyonkarahisar yemekleri, beslenme ve sağlık yönünden değerlendirildiğinde yeterli ve dengeli oldukları söylenebilir. Yemeklerde değişik besin grupları bir arada kullanıldığından tek kapla bile dengeli beslenme gerçekleştirilmektedir” (Uyan, 2013: 14-15).

Afyonkarahisar’daki yemekler ve içecekler şu şekilde açıklanabilir; Çorba olarak düğu çorbası, tarhana çorbası, toyga çorbası, sakala çarpan çorbası, göce tarhanası, pirinç çorbası, arabaşı, haşhaş çorbası, mercimek çorbası, yayla çorbası, tandır çorbası, kelle paça çorbası, ezogelin çorbası gibi çorbalar pişirilir. Et yemekleri olarak tas eti, ramazan kebabı, bütüm et, sulu köfte paça, çullama köfte, duvaklı hindi, keşkek fırında saç, piyazlı patlıcan, göveç, dolgulu köfte gibi et yemekleri pişirilir. Sebze yemekleri olarak badılcın böreği, badılcın musakka, maydanoz musakka, pırasa musakka, kabak musakka, uzun kabak yemeği, bamya, düğülü yaprak dolması, düğülü biber dolması, düğülü lahana dolması, yalancı lahana

dolması, ilibada dolması gibi sebze yemekleri pişirilir. Hamur işleri olarak afyon ekmeği, ak pide, yalım bidesi, pişi, afyon öğmesi, haşgeşli pide, katıklı pide, ağzı açık, bükme, katmer, ocak bükmesi, haşgeşli lokul, hamırsız, cızdırma, ikiz börek, ıspanaklı börek, gurabiye, kedikülümbe, cimcik hamuraşı, göce kötüsü, nohut böreği,, ince börek, göce böreği gibi ekmek işleri pişirilir. Pilav olarak, haşgeşli pilav, mercimekli pilav, öbek pilavı gibi pilavlar pişirilir. Salata ve turşu olarak afiyan salatası, salatalık turşusu, kelek turşusu, lahana turşusu, havuç turşusu, biber turşusu, domates turşusu gibi salata ve turşular yapılır.Tatlı olarak incir tatlısı, kaymaklı ekmek kadayıfı, vişneli ekmek kadayıfı, kabak tatlısı, kaymaklı baklava, ayva tatlısı, elmasiye, güllaç, hoşmerim, firma talısı, aşure, kalbura bastı, un helvası, palize, su muhallebisi, kırma helva, şalvangara, haşhaş tatlısı gibi tatlılar yapılır. Hoşaf olarak kayısı hoşafı,vişne hoşafı, erik hoşafı, üzüm hoşafı, elma hoşafı, ayva kompostosu, kuşburnu hoşafı gibi Afyonkarahisar'ın yiyecek ve içeceklerini sayabiliriz.

7. PROBLEM CÜMLESİ

Buraya kadar yapılan açıklamaların ışığında, araştırmaya konu olan problem cümlesi şu şekilde tanımlanmıştır. “Afyonkarahisar Düğünlerinin Müzik, Gelenek ve Yapılış Biçimleri nelerdir?”

8. ALT PROBLEMLER

8.1. Birinci Alt Problem: Afyonkarahisar Merkez İlçede yapılan düğün geleneklerine ait bulgular nelerdir?

8.2. İkinci Alt Problem: Afyonkarahisar İhsaniye İlçesinde yapılan düğün geleneklerine ait bulgular nelerdir?

8.3. Üçüncü Alt Problem: Afyonkarahisar İscehisar İlçesinde yapılan düğün geleneklerine ait bulgular nelerdir?

8.4. Dördüncü Alt Problem: Afyonkarahisar Sandıklı İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

8.5. Beşinci Alt Problem: Afyonkarahisar Bolvadin İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

8.6. Altıncı Alt Problem: Afyonkarahisar Çay İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

8.7. Yedinci Alt Problem: Afyonkarahisar Sinanpaşa İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

8.8. Sekizinci Alt Problem: Afyonkarahisar Emirdağ İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

8.9. Dokuzuncu Alt Problem: Afyonkarahisar Sultandağı İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

8.10. Onuncu Alt Problem: Afyonkarahisar Şuhut İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

8.11. Onbirinci Alt Problem: Afyonkarahisar Dinar İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

8.12. Onikinci Alt Problem: Afyonkarahisar Çobanlar İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

8.13. Üçüncü Alt Problem: Afyonkarahisar'ın Sinanpaşa İlçesine Bağlı Taşoluk Kasabası'nda Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

8.14. Ondördüncü Alt Problem: Afyonkarahisar'ın Değirmenayvalı Kasabası'nda Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

9. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırma; Afyonkarahisar ilinde yapılan düğünlerde gerçekleştirilen ritüellerin belirlenmesi, müziklerin tespiti ve kaybolmuş yada kaybolmaya yüz tutmuş kültürel değerlerin tespitinin yapılarak, kayıt alınması ve gelecek nesillere aktarılmasını amaçlamaktadır.

10. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Daha önce Afyonkarahisar ile düğün geleneklerini tüm detayları ile (müzik, giyim-kuşam, adetler, yemekler, kız alma, çeyiz serme vb.) ele alan bir çalışma yapılmamış olması, elde edilen ve kaybolan-kaybolmaya yüz tutmuş geleneklerin kayıt altına alınması ve bu verilerin müzikoloji ve icra alanında kendini geliştiren sanatçı ve akademisyenlerin yararlanabileceği bir kaynak olması açısından önemlidir.

11. ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI

11.1. Araştırmada, araştırma için seçilen veri toplama yöntemlerinin, araştırmanın amacına, konusuna ve problemin çözümüne uygun olduğu,

11.2. Araştırma için görüşüne başvurulmuş kişilerin alanlarında uzman oldukları,

11.3. Araştırma için hazırlanan görüşme formu, araştırma konusu için uygun bir veri toplama yöntemi olduğu,

11.4. Araştırmada görüşüne başvurulmuş kişilerin verdiği cevapların, gerçek ve samimi olduğu, sayıtlılarından hareket edilmiştir.

12. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

12.1. Türkiye Cumhuriyeti'nde yapılan düğünler ile,

12.2. Türkiye Cumhuriyeti Afyonkarahisar ili ile,

12.3. Afyonkarahisar ilinde ulaşılabilen ilçeler ve kasabalar ile,

12.4. Bu bölgelerde yapılan düğünler sırasında araştırma ve gözlem yapılmasına izin verilen düğünler ile,

12.5. Yüksek lisans programı için ayrılan süre ve araştırmacının sağlayabileceği maddi olanaklarla sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışma, içeriği, yöntemi ve amacı bakımından tarama modelini esas alan betimsel bir araştırmadır. Betimleme araştırmasıyla konu üzerinde bir durum tespiti yapılmaya çalışılmış, konu var olduğu şekliyle araştırılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır.

“Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır” (Karasar, 1999: 77).

2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Evren, araştırmanın yapılacağı bölgeyi genellemek amacıyla kullanılan terimdir. Evrende yapılan incelemeler çok geniş kapsamlı, maliyetli, aşırı uzun zaman kaybına neden olmaktadır. Bu nedenle araştırmanın evrenini daha da sınırlandırmak için araştırmanın örnekleme çıkarılır.

Örnekleme, araştırmanın evreninin bir kısmını alınıp, sadece seçilen kısmın incelendiği bölümdür. Araştırılmasına imkân olmayan evrenler kendi içinde örneklemelere ayrılırlar ve farklı farklı incelenebilirler.

“Örnekleme, belli bir evrenden, belli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliliği kabul edilen küçük kümedir” (Karasar, 1999: 110).

Araştırmanın evreni Türkiye’de yapılan düğün gelenekleri olarak belirlenmiştir.

Araştırmamızın örnekleme Afyonkarahisar ilinde ulaşılabilen ilçe ve kasabalarda yapılan düğünler ile sınırlandırılmıştır.

3. VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ

Bir sonuca ulaşmak için belirli çalışmalar sonucunda toplanan bilgiye veri denilmektedir.

Araştırmada kültürel bir değerimiz olan yöresel düğün geleneklerini araştırmak ve veri toplamak için görüşme formu, kaynak taraması ve katılımlı gözlem yöntemleri kullanılmıştır.

Karasar çalışmasında gözlemi şu şekilde açıklamaktadır; gözlem, bazı yanlış anlamaların aksine, yalnızca göz ile değil, bütün duyu organları ile yapılabilir. Duyu organlarının yetersizliği halinde, onların gücünü (duyarlılığını) artırıcı, gözlem, araçları kullanılabilir. Gözlem, temelde, verilerin, bir başkasının rapor etmesi vb. yollarla değil; doğrudan elde edilmesine dönüktür (2009: 156-157).

“Katılımcı gözlem türü, ilk olarak etnologlar tarafından ya da genel anlamda araştırmacıya yabancı kültürlerin söz konusu olduğu yerler hakkında bilgi sahibi olmak amacıyla kullanılmıştır. Bu kültürdeki davranış ve inançların anlamını kavrayabilmek için ardaki mesafeyi mümkün olduğunca azaltmak, bu insanlarla onların yaşam tarzlarına uygun biçimde birlikte yaşayarak onlardan biri olmak gerekir” (Maisonneuve, 2004: 27).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

3. 1. Birinci Alt Problem olan Afyonkarahisar Merkez İlçede yapılan düğün geleneklerine ait bulgular nelerdir?

3.1.1.Düğünden Önce Neler Yapılır?

Erkek tarafı ve kız tarafı düğün harcı yaparlar. Yaşayacakları ev döşenir. Düğün için gerekli olan organizasyon yapılır. Müzisyen, kameraman, efe ekibi, kına ekibi, aşçı ve gerekirse mehter takımı tutulur. Düğün tasavvuf düğünüyse semazen ve tasavvuf ekibi tutulur. Masa sandalye, süslemeler, bayrak asma gibi işler yapılır. Gelinlik ve damatlık provası yapılır.

3.1.2.Düğünler Kaç Gün Sürer Ve Hangi Adetler Yapılır?

Düğünler genel olarak 3 gün sürer. Cuma günü 17:00 gibi düğün başlar. Akşama doğru misafirler gelmeye başlar. Yemek servisi yapılır. Eğlence başlar ve erkek kadın birlikte eğlenirler. Cuma günü düğün çok yoğun olmaz. Sadece yakın akrabalar gelirler.

Cumartesi günü öğleden sonra başlar. Akşama kadar müzik çalınır. Cumartesi günü bütün davetliler gelir. Akşam kına gecesi olur ve takı merasimi olur. Cumartesi 11:30 civarı eğlence biter. Daha sonra kız evinin kadınları ellerine tencere tava alırlar. Ritim tutarak oğlan evine dilenmeye giderler. Oğlan evinde maniler okunur.

Pazar günü sabahtan damat ve gelin kuaföre gider. Öğleden sonra gelin almaya gidilir. Dualar eşliğinde gelin alınır. Oğlan evine gelince biraz oyun oynanır ve düğün sonlanır.

Düğün salonlarında yapılan düğünler bir gecede yapılır ve bitirilir. Gelin ve damat öğlen vakti kuaföre gider. Oğlan evinin ve kız evinin bayanları kuaföre giderler. Özel kıyafetler giyip süslenirler. Erkekler saç sakal traşlarını olurlar ve şık kıyafetlerini giyerler. Akşam tüm misafirler salona geçerler. Sonra gelin ve damat pist alanına davet edilerek giriş yaparlar. O esnada yemek servisi başlamış olur. İlk dansla birlikte eğlence başlar. Tüm davetliler oyuna davet edilir. Kına merasimi, takı

merasimi ve pasta merasimi olur. 24:00 gibi düğün sona erer ve hemen arkasına fotoğraf merasimi başlar. Her şey bittikten sonra gelin ve damat balayına giderler.

3.1.3. Eski Düğünlerle Yeni Düğünler Arasındaki Farklar Nelerdir?

Eski düğünlerde keman, klarnet, trompet, davul ve zil gibi sazlar kullanılırmış. Yeni düğünlerde org, bağlama ve cümbüş kullanılıyor. Eski düğünlerde davul ve zurna ile dolanma yapılmış.

“Kız 14, 15 yaşlarında, erkek askerden geldikten sonra 22 yaşında evlendiriliyormuş. Çorba, Özbek pilavı, sebze yemekleri, bamya, taze fasulye, kaymaklı ekme kadayıfı, haşgeşli börek ve vişne hoşafı gibi yemekler yapılmış. Kına gecesi günü oğlan evinde akşam, yemekler ve içkiler hazırlanıp, müzik eşliğinde ziyafet çekilirmiş. Kına gecesinde konuklar birer eşya çalıp ceplerinde çalıp gidiyorlarmış. Bu nedenle Çarşamba akşamı kına gecesinde verilen ziyafette kıymetli eşyalar yerini ucuz eşyalara bırakmış. Tabancası olan misafirler odanın tavanını delik deşik ederlermiş. Konuklarla birlikte damatta oyun oynarmış. O gece kız evi daha kalabalık ve daha hareketliymiş. Damadın yakınları önce oğlan evinde toplanıp, sonra kız evine giderlermiş. Damadın akrabaları ve yakınları da kız evinde eğlenirlermiş. Kız evine giderken ellerinde fenerli olan çocuklar en önden giderlermiş ve kız evine gittiklerinde kız anasından bahşiş alırlarmış. O akşam hep birlikte eğlenirlermiş. Son gün gelin alınıp oğlan evine getirildiği zaman battaniye ve çarşaflardan tünel yapıp gelin altından geçirlipe eve alınmış. Buradaki amaç gelinin kimseye gösterilmek istenmemesidir” (Nasrattınoğlu, 1975: 24, 25, 26).

3.1.4. Oğlan Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Çiftin yaşayacağı ev oğlan evinin sorumluluğundadır. Beyaz eşya, oturma grubu ve yatak odası takımını oğlan evi alır. Geline takılan altınları ve gelinliği oğlan evi alır. Giderlerin çoğunu oğlan evi karşılar.

3.1.5. Kız Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Kız kendi çeyizini hazırlar. Yatak örtüleri, masa örtüleri, yastık, battaniye, yorgan, mutfak eşyaları ve damadın giyeceği damatlık, pijama terlik gibi eşyaları kız evi alır.

3.1.6. Ortalama Düğün Giderleri Ne Kadar?

Bütün masraflar ortalama 60.000 tl ve 100.000 tl arasında değişir. Bazı durumu iyi olan ailelerin düğünlerinde daha fazla gider olur.

3.1.7. Çiftlere Ne Tür Hediyeler Verilir?

Çiftin yakınları tarafından genel olarak ev eşyası hediye edilir. Tencere takımı, battaniye, ütü masası gibi. Çiftin eksik eşyalarına göre temin edilir.

3.1.8. Kız Ve Erkeğin Evlilik Yaşı Ortalama Kaçtır?

Erkek için ortalama 21 ve 30 yaşıdır. Kız için ortalama 19 ve 28 yaşıdır. Evlilik yaşı daha erken ve daha geç yaşlar olmak üzere değişkenlik gösterir.

3.1.9. Düğünler Açık Alanda Mı, Kapalı Alanda Mı Yapılır?

Açık alanlar olarak; ev önü, okul bahçesi ve boş arsa gibi alanlarda yapılır. Kapalı alan olarak; düğün salonları ve oteller tercih edilir.

3.1.10. Farklı Şehirden (İlçe, Köy, Kasaba) Evlilik Yapılır Mı?

Farklı şehir, ilçe, kasaba ve köylerden evlilik yapılır.

3.1.11. Hangi Yöresel Yemekler Yapılır?

Etlı pilav, etli bulgur pilavı ,kuru fasulye, nohut aşı, bamya, mercimek çorbası, tandır çorbası, yayla çorbası, ırmık helvası, vişne hoşafı ve kayısı hoşafı yapılır.

3.1.12. Damadın Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Cuma günü normal kıyafet giyer. Cumartesi günü akşam eğlenceye doğru damatlık giyer. Pazar günü damatlık giyer.

3.1.13. Gelinin Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Cuma günü günlük elbise, abiye elbise, yada bindallı giyer. Cumartesi kına gecesinde bindallı ve gelinlik giyer. Pazar günü gelinlik giyer.

3.1.14. Kadınların Ve Erkeklerin Düğün Boyunca Giydikleri Kıyafetler Nelerdir?

Düğün yakınları olarak erkekler takım elbise ve kadınlar gece elbisesi ve abiye elbise giyerler.

3.1.15. Hangi Enstrümanlar Kullanılır?

Genel olarak org başta olmak üzere, cümbüş ve bağlama kullanılır.

3.116. Hangi Oyun Havaları Çalınır?

Genel olarak; kırık hava, çökme kalkma, of yarım, hareketli çiftetelli, Ankara oyun havaları, köroğlu, sepetçioğlu, harmandalı, roman havası gibi oyun havaları çalınır.

Afyonkarahisar'ın yöresel oyun havası olan kırık havanın sözleri şu şekildedir;

“HEZİN HEZİN GİR KAPIDAN (FADİK TÜRKÜSÜ)

Hezin hezin gir kapıdan
Sensin gönlümü avudan
Yatamadım mis kokudan
Aman fadik edalı fadik
Gümüşten dökmeli fadik

(NAKARAT)

A yarım aman, ellere derman
Oynayışın salanışın deletti beni
Aman aman kül etti beni

Gökyüzünde parlayanlar
Ah hele yıldız değil mi?
Bizi baştan çıkaranda
Ah hele o kız değil mi?

Fadik fadik akalı fadik
Her yanların dökmeli fadik
Ben de şaştım sende şaştım
Nerelerden öpmeli fadik

Hezin hezin gel buraya
Seni alırlar araya
Şeftalisi on paraya

Aman eller canım eller
Mani söyler dudu diller
Oynayışın bulanışın

Deli etti beni

Kületti beni, ellere demem” (Bursalıoğlu; 1993. 130).

Afyonkarahisar’ın yöresel kına havasının sözleri Şu Şekildedir;

“KINA HAVASI (Afyonkarahisar)

Kınası karılır tasta

Oğlan evi pek havasta

Kız anası kara yasta

(Nakarat)

Yarenim kınan kutlu olsun

Orda dirliğin tatlı olsun

Tuz kabını tuzsuz koyan

Koca evleri ıssız koyan

Anasını kızsız koyan

Ana hamama vardın mı?

Yunduğum yeri gördün mü?

Şimdi kıymetim bildin mi?

Kaya dibi karıncalı

Yanı çifte görümceli

Hem dayılı, hem amcalı

Gayınnam hamama varsa

İki ayağı birden kaysa

Hamam tası bana kalsa

Atlayıp geçer eŐiđi

Sofrada kalır kaŐıđı

Gelin evlerin ıŐıđı

Kızımız gidiyor

Nazımız gidiyor

Bugün akşamlık
Yarın öğlenlik
Misafir kaldı da söylemez oldu” (Bursalıoğlu; 1993. 146).

Düğünlerde Ve Halk Konserlerinde Söylenen Karahisar Kalesi Türküsünün Sözleri Şu Şekildedir;

“Karahisar Kalesi

Karahisar kalesi yıkılır gelir
Kakülü boynuna takılır gelir

Yayladan gel allı gelin yayladan
Kesme ümidini kadir mevladan
Ver elini karlı dağlar aşalım, bayramlaşalım

Ben bir koyun olayım sen de bir kuzu
Meleye meleye getirem yazı

Kapıma bağladım da kınalı koçu
Harmanı kaldırdım kız senin için” (Karahasan, F. Karahasan, T. H. 2006: 681. 2. Cilt).

3.1.17. Damat Ve Gelin Hangi Oyun Havalarıyla Oynar?

Gelin damat oyunu, aynalı körük gibi oyun havalarıyla oynarlar.

3.1.18. Kına Merasiminde Hangi Müzikler Çalınır?

Kınası karılır tasta, kınayı getir aney, yüksek yüksek tepelere ev kurmasınlar, hepimizin neşesi kına gecesi ve vay halime gibi kına havaları çalınır.

3.1.19. Düğün Pastası Geleneği Var Mıdır? Varsa Hangi Müzikler Çalınır?

Pasta geleneği genel olarak vardır, yabancı hareketli müzik ya da pop müzik eşliğinde yapılır.

3.1.20. Takı Merasiminde Ne Tür Takılar Takılır Ve Hangi Müzikler Çalınır?

Yakınlık derecesine bağlı olarak, hediyelek altın, cumhuriyet altını ve büyük altın takılır. Kısık sesle yabancı ve Türkçe slov müzik çalınır.

3.1.21. Gelin Alma Merasimi Boyunca Hangi Müzikler Çalınır?

Gelin almaya giderken halay çalınır. Gelin konvoyu geldikten sonra oyun havası çalınır. Oyun oynanır ve düğün biter.

3.1.22. Düğün Bittikten Sonra Hangi Adetler Yapılır?

Afyon merkez bölgesinde düğünden sonra genel olarak yapılan bir adet yoktur. Gelin ve damat balayına gider ya da evine gider.

3. 2. İkinci Alt Problem olan Afyonkarahisar İhsaniye İlçesinde yapılan düğün geleneklerine ait bulgular nelerdir?

3.2.1. Düğünden Önce Neler Yapılır?

Çarşıdan ziynetler alınır. Geline kıyafet almak için bedesten çarşısına gidilir. Oğlan evi kız evine ikram olarak tepsilerle çerez götürür.

3.2.2. Düğünler Kaç Gün Sürer Ve Hangi Adetler Yapılır?

Düğünler 3 gün sürer. Cuma günü hayvan eti doğranır. Pilav eti olarak hazırlanır. Cuma günü oğlan evinde orkestra kurulur.Yemekler için hazırlık yapılır.Cuma günü akşam yakın akrabalar ve damadın arkadaşları eğlenirler. Cumartesi günü kız evine otobüs gönderilir. Kız evi hamama götürülür. Bu esnada orkestra sabah 9’da kurulur. Hamamdan çıktıktan sonra oğlan evi kız evini yemeğe götürür. Yemek yenildikten sonra gelin ve birinci derece akrabaları, oğlan evi kuaföre götürür. Gelinin kuafördeki hazırlığı bittikten sonra, kuaför sahibi kuaför salonunun kapısını kilitler ve damat dışarıda bekler. Kuoför damattan bahşiş ister. Bahşişi aldıktan sonra gelin hanımı serbest bırakır. Oğlan evi aşçısı düğün yemeğinin hazırladıktan sonra düğün sahiplerinden kapak açma parası istenir. Akşam misafirlere yemek verilir. Eğlence başlar. Akşam 10.30’a kadar eğlence aralıksız devam eder.10:30’da kına merasimi başlar. Damat ve sağdıca kına yakılır. Takı merasimi başlar. Takı merasimi bittikten sonra eğlence kaldığı yerden devam eder. Aralarda kısa skeçler olur. Damadın arkadaşları deve kılığına girip insanları eğlendirirler. Daha sonra damadın arkadaşları kadın kılığına girip oyun oynarlar. Damat ve sağdıca para cezası kesilir. Bahşiş istenir. Damat ve sağdıç para vermezlerse ıslatılırlar. Gecenin ilerleyen saatlerinde araba fırçasıyla damadın

yüzünü köpükleyerek satırla tıraş ederler. Bu esnada satır kesmesse damadın babasından, dayısından ve amcasından bahşiş alınır.

Pazar günü damat tarafı saat 10:00'da hamama gider. Hamamdan sonra damadın tüm arkadaşlarına yemek ısmarlar. Daha sonra konvoy halinde sokakta gezilir. Bittikten sonra kahvehaneye giderler otururlar. O esnada gelinin sandığı oğlan evine gelir ve gelinin sandığını kardeşi satar ve para alır.En son olarak düğün konvoyu hareket eder. Gelin oğlan evinin önüne geldiği zaman gelin arabadan inmez. Damadın babasında imkanının yettiği kadar kendisine hediye ister. Damadın babası hediye verdiikten sonra gelin iner ve gelin arabasının yanında kurban kesilir. Son olarak gelin eve girer. Düğün biter.

3.2.3. Eski Düğünlerle Yeni Düğünler Arasındaki Farklar Nelerdir?

Davul, trampet, trompet ve klarnet ile dolanma yapılmıymış. Şimdiki düğünlerde sadece ev önünde düğün müziği çalınır.

3.2.4. Oğlan Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Bütün düğün masrafını genel olarak oğlan evi karşılar.Beyaz eşya, mobilya, ziynet ve mutfak eşyası gibi bütün her şeyi oğlan evi yapar.

3.2.5. Kız Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Kız evi sadece gelinin ceyizini alır.

3.2.6. Ortalama Düğün Masrafı Ne Kadar?

Ortalama olarak 80.000 tl- 100.000 tl masraf yapıyor.

3.2.7. Çiftlere Ne Tür Hediyeler Verilir?

Battaniye, ütü, mutfak robotu gibi eksik olan eşyalarını temin ederler.

3.2.8. Kız Ve Erkeğin Evlilik Yaşı Ortalama Kaçtır ?

Erkek 22-25 arası, kız 18-21 arası.

3.2.9. Düğünler Açık Alanda Mı, Kapalı Alanda Mı Yapılır?

Genel olarak açık alanda yapılır.

3.2.10. Farklı Şehirden (İlçe, Köy, Kasaba) Evlilik Yapılır Mı?

Yaşı ilerlemiş ve eşi vefat etmiş olan erkekler doğu tarafından evlilik yaparlar. Başka bir ilden kız alınırsa ayakbastı parası alınır.

3.2.11. Hangi Yemekler Yapılır?

Yayla çorbası, mercimek çorbası, tandır çorbası, yoğurt çorbası, etli pilav, salata, bamya, kavun karpuz, patlıcan yemeği, dolma, biber dolması, yaprak dolması, irmik helvası, vişne hoşafı, kayısı hoşafı, börek.

3.2.12. Damadın Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Gündüz normal kıyafet giyer. Kına gecesinde takım elbise giyer.

3.2.13. Gelinin Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Bindallı ve gelinlik giyer.

3.2.14. Kadınların Ve Erkeklerin Düğün Boyunca Giydikleri Kıyafetler Nelerdir?

Erkekler takım elbise, kadınlar abiye elbise giyer.

3.2.15. Hangi Enstrümanlar Kullanılır?

Bağlama, cümbüş, klarnet, keman, darbuka, trompet, zurna, davul org kullanılır.

3.2.16. Hangi Oyun Havaları Çalınır?

Kırık hava, çiftetelli, harmandalı, sepetçioğlu, Ankara havaları ve roman havası çalınır.

3.2.17. Damat Ve Gelin Hangi Oyun Havalarıyla Oynar?

Hareketli oyun havası oynar. Konyalı, fıdayda ve kesik çayır gibi.

3.2.18. Kına Merasiminde Hangi Müzikler Çalınır?

Kınası karılır tasta.

3.2.19. Düğün Pastası Geleneği Var Mıdır? Varsa Hangi Müzikler Çalınır?

Yok

3.2.20. Takı Merasiminde Ne Tür Takılar Takılır Ve Hangi Müzikler Çalınır?

Bilezik, küçük ve büyük altın ve para takılır.

3.2.21. Gelin Alma Merasimi Boyunca Hangi Müzikler Çalınır?

Cezayir çalınır.

3.2.22. Düğün Bittikten Sonra Hangi Adetler Yapılır?

Gelin odada sandalyeye oturur. Kadınlar geline bakarlar. Yatsı namazına damat ve sağdııcı gider. Camide damadın ayakkabıları çalınır ve damattan para istenir. Damat parayı verdikten sonra ayakkabıları geri alır. Gerdekle düğün tamamen biter. (Kaynak Kişi-Özcan Bayram-25.01.2018-10:30)

3. 3. Üçüncü Alt Problem Olan Afyonkarahisar İncehisar İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

3.3.1. Düğünden Önce Neler Yapılır?

Düğünden önce düğün alışverişi yapılır. Beyaz eşya, mobilya, mutfak eşyaları gibi gerekli olan her şey tamamlanır. Dünürler birbirlerine Bohça hediye eder. Bohça içinde küçük çaplı eşyalar olur. Çorap, elbise, çamaşır gibi eşyalar bulunur

3.3.2. Düğünler Kaç Gün Sürer Ve Hangi Adetler Yapılır?

Düğünler genel olarak 3 gün sürer. Cuma günü 11:00'da düğün başlar. Müzikle birlikte cuma namazından sonra yemek servisi başlar. Akşama kadar müzik devam eder. Akşam damadın annesinin kınası yakılır. Kına yakılması için kız evi beklenir. Kız evi geldikten sonra hep birlikte kına merasimi yapılır. Eğlenceyle devam eder. Saat 24:00 gibi eğlence kapatılır.

Cumartesi günü sabah 11:00 gibi başlar. Akşama kadar yemek servisi yapılır. Müzik ev önünde akşama kadar devam eder. Akşam büyük eğlence yapılır. Oğlan evi ve kız evi olarak tüm misafirler gelirler. Gelin kınası yapılır. Yemek servisi yapılır. Eğlence başlar. Gelin arkadaşlarıyla oynar. Damat arkadaşlarıyla oynar. Gelen misafirler sırasıyla oynarlar. Gelin hanım bindallı giyer. Damat pistin ortasında sandalyeye oturur ve gelin damadın etrafında elinde testiyle gelin damat oyununu oynayarak testiye yere atar ve kırar. Testinin içinde çerez olduğu için düğün çocukları yerden çerezleri toplar. Gelin kız arkadaşlarıyla halk oyunu oynar. Daha sonra efe ekibi oyun oynar. Kına ekibi için gelen kızlar davul çalar ve halk oyunu

oyunlar. Gecenin sonuna doğru fotoğraf çekimi olur. Eğlence bittikten sonra kız evi oğlan evine dilenmeye gider. Cumartesi gecesi sonlanır.

Pazar günü sabah 10:00 gibi başlar. Öğlen saatlerinde konvoy halinde davul zurna eşliğinde gelin almaya gidilir. Kız evine gidildiğinde gelin evden çıkarken balkon yada çatı gibi yerden gelinin başına çerez saçılır. Gelin alındıktan sonra mezara gidilir ve dua edilir. Gelin oğlan evine geldikten sonra kurban kesilir. Fotoğraf çekimi yapılır.

3.3.3. Eski Düğünlerle Yeni Düğünler Arasındaki Farklar Nelerdir?

Eski düğünlerde büyük bir ateş yakılıp etrafında oynanmış. Erkekler kadın kılığına girip oynarlarmış. Deve oyunu oynanmış. Kelle oyunu eşliğinde damadın arkadaşları oynarlarmış. Kelle oyunu önde bir kişi koç olurmuş oyun esnasında hangi figürleri yaparsa arkasındaki oynayanlarda aynısını yaparmış eğer yapmayan olursa sopacı ona dayak atarmış. Baş derme yapılırmış. Yeni düğünlerde bu adetler kalkmış yerini normal oyunlara bırakmış.

3.3.4. Oğlan Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Düğün masrafının çoğunu oğlan evi karşılar. Mobilya, beyaz eşya, oturma grubu, ziynet ve gelinlik gibi eşyaları oğlan evi alır.

3.3.5. Kız Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Yatak odası takımı, mutfak eşyaları olarak tabak takımı, tencere takımı gibi eşyaların alınması. Damatlık gibi eşyaları da kız evi alır.

3.3.6. Ortalama Düğün Giderleri Ne Kadar?

Ortalama olarak 70.000 tl ve 100.000 tl arasındadır.

3.3.7. Çiftlere Ne Tür Hediyeler Verilir?

En yakın akrabaları ve komşuları küçük ev eşyaları hediye ederler. Battaniye, masa örtüsü, tabak gibi.

3.3.8. Kız Ve Erkeğin Evlilik Yaşı Ortalama Kaçtır?

Erkek ve kız 22-30 arası evlilik yapar.

3.3.9. Düğünler Açık Alanda Mı, Kapalı Alanda Mı Yapılır?

Genel olarak açık alan ve salonda yapılır.

3.3.10. Farklı Şehirden (İlçe, Köy, Kasaba) Evlilik Yapılır Mı?

Farklı şehirlerden, köy ve kasabalardan evlilik yapılır.

3.3.11. Hangi Yöresel Yemekler Yapılır?

Pirinç pilavı, bulgur pilavı, bamya, kuru fasulye, nohut aşı, kırmızı et, beyaz et, ayran ve tatlı.

3.3.12. Damadın Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Gündüz vakti günlük kıyafet giyer. Akşam eğlence zamanı damatlık giyer.

3.3.13. Gelinin Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Gündüz vakti günlük kıyafet giyer. Eğlence zamanı bindallı ve gelinlik giyer.

3.3.14. Kadınların Ve Erkeklerin Düğün Boyunca Giydikleri Kıyafetler Nelerdir?

Gündüz vakti günlük kıyafet giyerler. Eğlence zamanı erkekler takım elbise, kadınlar abiye kıyafet giyerler.

3.3.15. Hangi Enstrümanlar Kullanılır?

Org, elektronik bağlama, davul ve zurna.

3.3.16. Hangi Oyun Havaları Çalınır?

Kırık hava, çiftetelli, Ankara oyun havaları, roman havası, halay, sepetçioğlu, zeybek, köroğlu, çökme kalkma oyunu.

3.3.17. Damat Ve Gelin Hangi Oyun Havalarıyla Oynar?

Gelin damat oyunu ve aynalı körük.

3.3.18. Kına Merasiminde Hangi Müzikler Çalınır?

Kınası karılır tasta, yüksek yüksek tepelere ev kurmasınlar, kınayı getir aney, kına gecesi, oy atlıya, vay benim halime.

3.3.19. Düğün Pastası Geleneği Var Mıdır? Varsa Hangi Müzikler Çalınır?

Pasta geleneği vardır. Pasta merasiminde hareketli pop müzik çalınır.

3.3.20. Takı Merasiminde Ne Tür Takılar Takılır Ve Hangi Müzikler Çalınır?

Anne ve baba bilezik takar. Birinci derece akrabalar hediyelek altın takar. Uzak misafirler para takar. Takı merasimi boyunca kısık sesle slow müzik çalınır.

3.3.21. *Gelin Alma Merasimi Boyunca Hangi Müzikler Çalınır?*

Davul zurna eşliğinde oyun havası ve halay havaları çalınır.

3.3.22. *Düğün Bittikten Sonra Hangi Adetler Yapılır?*

Ertesi gün kız evi oğlan evine gelir. Baklava yenilip çay içilir. Düğün biter. (Kaynak Kişi-Yahya Çelikten-02.02.2018-20:30)

3. 4. Dördüncü Alt Problem Olan Afyonkarahisar Sandıklı İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

3.4.1. *Düğünden Önce Neler Yapılır?*

Düğünden önce alışveriş yapılır. Beyaz eşya, mobilya, mutfak eşyası, yatak odası takımı ve ziynetler gibi bütün her şey alınır. Sandıklı' da bu farklılık gösterir. Maddi duruma göre eksik yada fazla alışveriş yapılır. Düğün müzisyeni, kameracı ve aşçı tutulur. Kuoföre gidilir. Düğün ev önünde yapılacaksa ona göre hazırlık yapılır. Düğün salonunda yapılacaksa ona göre hazırlık yapılır. Bir adet büyük baş hayvan kesilir. Bu hayvanın eti bütün düğün yemeklerinde kullanılır.

3.4.2. *Düğünler Kaç Gün Sürer Ve Hangi Adetler Yapılır?*

Genel olarak kapalı alanda tek gün yapılır. Üç gün yapanlarda vardır. Cuma günü düğün öğlen saatlerinde müzik eşliğinde başlar. Yemek hazırlıkları yapılır. İçecekler hazırlanır. Akşam vakti eğlence başlar. Dışarıdan gelen düğün davetlilerine yemek servisi yapılır. Akşam saatlerinde eğlence başlar. Gece 24:00 gibi biter.

Cumartesi günü 15:00 gibi başlar. Tüm gelen misafirlere yemek servisi yapılır. Gelen misafirler gruplar halinde sıra sıra oyuna çıkarlar. Kadınlar kendi aralarında oynarlar. Cumartesi eğlenceli bir şekilde devam eder ve sonlanır.

Pazar günü 10:00 gibi başlar. Öğlen yemeği yenilir. Öğleden sonra davul ve klarnet eşliğinde konvoyla gelin almaya gidilir. Gelin oğlan evine geldikten sonra kurban kesilir. Yarım saat oyun oynanır ve biter. Akşam salonda balo yapılacaksa

eğer, tüm misafirler salona gelirler. Gelin ve damadın dansıyla başlar. Hep birlikte eğlenilir ve düğün sonlanır. Gelin ve damat balayına giderler.

3.4.3. Eski Düğünlerle Yeni Düğünler Arasındaki Farklar Nelerdir?

Eski düğünlerde org çıkmadan önce vurmaları olarak davul, trampet, üflemler olarak klarnet ve trompet gibi sazlar kullanılmış. Yeni düğünlerde org ve elektronik bağlama kullanılıyor. Konvoyda davul ve klarnet kullanılıyor.

3.4.4. Oğlan Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Sandıklıda oğlan evi maddi durumuna göre harcama yapar. Eğer durum iyiye her şey eksiksiz yapılır. Durum zayıfsa ziynetler eksik olur. Düğün bir günlük yapılır.

3.4.5. Kız Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Sandıklı'da düğün masraflarına kız evi de katkıda bulunur. Yatak odası takımı, mutfak eşyaları, ufak tefek ev eşyalarını alırlar. Damada takım elbise, ayakkabı, saat, terlik ve pijama gibi eşyaları alırlar.

3.4.6. Ortalama Düğün Giderleri Ne Kadar?

Maddi duruma göre yapıldığı için 30.000 tl ve 100.000 tl arasında değişiyor.

3.4.7. Çiftlere Ne Tür Hediyeler Verilir?

Yakın misafirler küçük ev eşyaları hediye ederler. Ütü,yastık, battaniye, tabak takımı, çatal bıçak takımı gibi.

3.4.8. Kız Ve Erkeğin Evlilik Yaşı Ortalama Kaçtır?

Sandıklı'da evlilik yaşı erken yaşlardan başlar. 17 yaşında anne ve babasının rızasıyla evlenenler vardır. Erkek ve kız içinde geçerlidir. 17 ve 28 yaş arasında evlik yapılır.

3.4.9. Düğünler Açık Alanda Mı, Kapalı Alanda Mı Yapılır?

Genel olarak düğün salonu ve otellerde yapılır. Açık alanda ev önünde yapanlar da vardır.

3.4.10. Farklı Şehirden (İlçe, Köy, Kasaba) Evlilik Yapılır Mı?

Farklı şehir ve kasabalardan evlilik yapanlar vardır. Yaşı 35 olup kız bulamayan erkekler doğu bölgelerinden evlendirilir.

3.4.11. Hangi Yöresel Yemekler Yapılır?

Pirinç pilavı, bulgur pilavı, tas kebabı, yayla çorbası, et ve tatlı.

3.4.12. Damadın Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Düğün üç günlük ev önünde yapılırsa Cuma günü günlük kıyafet giyer. Cumartesi günü ev önünde siyah takım elbise giyer. Düğünün son günü damatlık giyer. Salonda yapılırsa damatlık giyer.

3.4.13. Gelinin Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Düğün ev önünde yapılırsa Cuma günü günlük kıyafetlerinden giyer. Cumartesi günü akşam kına gecesinde bindallı kıyafet ve gelinlik giyer. Düğünün son günü gelinlik giyer. Düğün salonda yapılırsa bindallı ve gelinlik giyer.

3.4.14. Kadınların Ve Erkeklerin Düğün Boyunca Giydikleri Kıyafetler Nelerdir?

Ev önünde ve salonda yapılan düğünlerde günlük kıyafet giyenlerde vardır. Takım elbise ve abiye kıyafet giyenlerde vardır.

3.4.15. Hangi Enstrümanlar Kullanılır?

Org, elektronik bağlama, klarnet ve davul kullanılır.

3.4.16. Hangi Oyun Havaları Çalınır?

Erkekler kırık hava, of yarım, sandıklı zeybeği oynarlar. Kırık hava Afyon merkeze göre daha hızlı tempoda çalınır. Kadınlar daha hareketli oyun havalarıyla oynarlar.

3.4.17. Damat Ve Gelin Hangi Oyun Havalarıyla Oynar?

Damat ve gelin Ankara oyun havaları eşliğinde oynar.

3.4.18. Kına Merasiminde Hangi Müzikler Çalınır?

Kınası karılır tasta, yüksek yüksek tepelere ev kurmasınlar.

3.4.19. Düğün Pastası Geleneği Var Mıdır? Varsa Hangi Müzikler Çalınır?

Pasta geleneği vardır. Pasta sırasında müzisyenin çaldığı müziğe bağlıdır. Kısık sesle pop slow, yabancı slow müzikler çalınır.

3.4.20. *Takı Merasiminde Ne Tür Takılar Takılır Ve Hangi Müzikler Çalınır?*

Anne baba bilezik takar. Misafirle hediyelik altın yada para takarlar.

3.4.21. *Gelin Alma Merasimi Boyunca Hangi Müzikler Çalınır?*

Davul ve klarnet eşliğinde cezayir oyun havası çalınır.

3.4.22. *Düğün Bittikten Sonra Hangi Adetler Yapılır?*

Düğün bittikten bir gün sonra kız evi oğla evine yemek yemeye gelir. Çay içilir. Düğün sonlanmış olur (Kaynak Kişi-Faruk Akdere-18:30- 05.02.2018).

3. 5. Beşinci Alt Problem Olan Afyonkarahisar Bolvadin İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

3.5.1. *Düğünden Önce Neler Yapılır*

Düğün başlamadan birkaç ay önce aşçı, müzisyen, kameraman tutulur. Düğün başlamadan 1 hafta öncesi düğün harcı görülür. Eşyalar ve ziynetler alınır. Düğün başlamadan bir gün önce kadınlar okucu çıkarlar. Yani düğün öncesi yakınlarla haber verirler. Kadınlar şalvar giyerler, başına bir metrelik çar örterler ve parmaklarına ipli kına yakarlar. 7 tane kadın çıkar. 7 kadından fazlası çıkmaz. Davet ettikleri her evden para toplarlar. Toplanan parayı kadınlar arasında bölüşürler. Para haricinde bardak takımı ve tabak takımı gibi hediye eden davetlilerde olur. O gün 7 kadın için düğün evinde yemek hazırlanır. Akşam yemek ikram edilir.

3.5.2. *Düğünler Kaç Gün Sürer Ve Hangi Adetler Yapılır?*

Düğünler 3 gün sürer. Cuma günü öğlen saatinde başlar. Kız evine komşulardan yemek gider. Akşama kadar gelen misafirler sohbet ederler. Akşam eğlence yapılır.

Cumartesi günü öğlen vakitlerinde kadınlar eğlenirler. Akşam damat ve damadın bütün arkadaşları eğlenirler. Cumartesi günü gece eğlence bittikten sonra oğlan evi kız evine tencere ve tabaklarla ses çıkartarak mani okumaya giderler.

Pazar günü sabah 10:00 civarında gelin almaya gidilir. Gelin almaya gidildiği zaman kız evi oğlan evinden bahşiş alır. Sonra gelin sandığı oğlan evine verilir. Oğlan evinden gelen ayna geline verilir ve gelin evden çıkar. Ayna geline güzel baksın ve güzel gözüksün diye verilir. Gelinin içeceği şerbete damat tükürür. Düğünün son günü gelin oruç tutar. Akşam oğlan evinde orucunu tükürüklü şerbetle açar. Şerbetin anlamı, gelin sözünden çıkmasın diye içirilir. Gelin oğlan evine gelince kurban kesilir ve üzerinde katmer pişirilen saçın üzerinden atlatılarak eve alınır. Saçın üzerinden bereketli olsun diye atlatılır.

3.5.3. *Eski Düğünlerle Yeni Düğünler Arasındaki Farklar Nelerdir?*

Eski düğünlerde cümbüş, keman, darbuka ve zilli maşa çalınmış. Zilli maşa zil anlamındadır. Yeni düğünlerde org ve elektronik bağlama çalınır.

3.5.4. *Oğlan Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?*

Oturma grubu, beyaz eşya, halı, perde, ziynet gibi eşyaları alır.

3.5.5. *Kız Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?*

Yatak odası takımı, elektrikli fırın ve tabak takımı gibi eşyaları alır.

3.5.6. *Ortalama Düğün Giderleri Ne Kadar?*

50.000 tl ve 60.000 tl arasında değişiyor.

3.5.7. *Çiftlere Ne Tür Hediyeler Verilir?*

Çatal bıçak takımı, battaniye, masa örtüsü gibi eşyalar hediye edilir.

3.5.8. *Kız Ve Erkeğin Evlilik Yaşı Ortalama Kaçtır?*

Kız ve erkeğin ortalama evlilik yaşı 25 ve 30 arasında değişiyor.

3.5.9. *Düğünler Açık Alanda Mı, Kapalı Alanda Mı Yapılır?*

Bolvadin' de hem kapalı hem de açık alanda olur. Erkekler açık alanda eğlenir. Kadınlar açık alanda eğlenir.

3.5.10. *Farklı Şehirden (İlçe, Köy, Kasaba) Evlilik Yapılır Mı?*

Farklı şehirlerden ve kasabalardan evlilik yapılır. Rusya, Suriye gibi ülkelerden de evlilik yapılır.

3.5.11. Hangi Yöresel Yemekler Yapılır?

Bamya, şehriye çorbası, etli pilav, yaprak sarması, sütlaç, sütlü tahin, üzüm hoşafı. Düğün yazın olursa karpuz, kavun ve üzüm gibi meyvelerde servis edilir.

3.5.12. Damadın Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Düğün bitinceye kadar takım elbise giyer.

3.5.13. Gelinin Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Bindallı ve gelinlik giyer. Düğünün son günü gelinin başına tasla duvak edilir.

3.5.14. Kadınların Ve Erkeklerin Düğün Boyunca Giydikleri Kıyafetler Nelerdir?

Kadınlar pullu şalvar giyerler. Erkekler normal kıyafet giyerler.

3.5.15. Hangi Enstrümanlar Kullanılır?

Org ve elektronik bağlama kullanılır.

3.5.16. Hangi Oyun Havaları Çalınır?

Kırık hava, çiftetelli, çökme kalkma, köroğlu, sepetçioğlu, zeybek ve Ankara oyunları çalınır. Kadınlar için roman havası, damat halayı penguen dansı, mektebin bacaları ve hareketli oyun havaları çalınır.

“Hezin Hezin (Kırık Hava): (Yörede bu oyuna Bolvadin havası da denir) Yörede bu oyuna hezin hezin denilmez. Bolvadin havası veya az da olsa kırık hava ismi ile anılır. Bolvadin’in bütün köylerinde erkeler tarafından düğün, nişan, asker eğlencesi v.s. oynanır. Bolvadin dışında Afyonkarahisar merkez, İhsaniye, Sinanpaşa, İncehisar, Bayat, Şuhut, Çay, Sultandağı, Çobanlar ilçelerinde de oynanmaktadır (Aktaş,2017:3).

Köroğlu: Afyonkarahisar’ın bütün ilçelerinde ve köylerinde, kullanıldığı gibi Bolvadin’in bütün ilçe ve köylerinde de görülmektedir. Köroğlu oyunu müziği genellikle gelin almaya giderken kullanılır. Hem erkekler hem bayanlar tarafından oynanmaktadır. Bu eser için yörenin geleneksel çalgıları; bağlama, cümbüş, kemane, az da olsa bazı yerlerde keman ve dümbelek (Darbuka), Bu oyun hem erkek, hem kadınlar tarafından oynanmaktadır (Aktaş, 2017: 6)

3.5.17. Damat Ve Gelin Hangi Oyun Havalarıyla Oynar?

Gelin damat oyunuyla oynarlar.

3.5.18. Kına Merasiminde Hangi Müzikler Çalınır?

Yüksek yüksek tepelere, kınayı getir aney, kıvılcıklar odu mu?

3.5.19. Düğün Pastası Geleneği Var Mıdır? Varsa Hangi Müzikler Çalınır?

Düğün salonda olursa pasta olur. Açık alanda olursa pasta olmaz. Hareketli pop şarkılar çalınır.

3.5.20. Takı Merasiminde Ne Tür Takılar Takılır Ve Hangi Müzikler Çalınır?

Anne ve baba bilezik, altın saat , Reşat altın, 2.5 metre zincir ve altın set gibi takılar takarlar.. Akrabalar hediye altın ve para takarlar. Takı merasimi boyunca müzik çalınmaz.

3.5.21. Gelin Alma Merasimi Boyunca Hangi Müzikler Çalınır?

Hiçbir müzik çalınmaz.

3.5.22. Düğün Bittikten Sonra Hangi Adetler Yapılır?

Damat ve arkadaşları hamama giderler. Akşam gelin hanım tuttuğu orucu damadın tükürdüğü şerbetle açar. Kaynanasından bir altın alır. 3 gün sonra oğlan evi kız evine yemek yemeye ve el öpmeye giderler (Kaynak-Adem Ceylan-07.02.2018-19:00).

3. 6. Altıncı Alt Problem Olan Afyonkarahisar Çay İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

3.6.1. Düğünden Önce Neler Yapılır?

Çay ilçesinde düğün başlamadan önce düğün için hazırlıklar yapılır. Ev eşyaları, ziynetler ve gerekli olan her şey alınır. Düğün müzisyeni, kameramanı, aşçısı ayarlanır. Tüm yakınlarla davetiye verilir.

3.6.2. Düğünler Kaç Gün Sürer Ve Hangi Adetler Yapılır?

Çay İlçesi'nde düğünler genel olarak tek akşamlik salonda yapılır. Akşam salonda balo şeklinde olur. Tüm davetliler gelirler ve birlikte eğlenilir. Takı merasimi, kına merasimi, ve pasta merasimi yapılır. Gece 24:00 gibi düğün biter ve fotoğraf çekimi olur.

3.6.3. Eski Düğünlerle Yeni Düğünler Arasındaki Farklar Nelerdir?

Eski düğünler 3 gün sürermiş. Bütün düğün eşyasını oğlan evi almış. Cuma günü ev önünde eğlence yapılırmış. Cumartesi günü oğlan evi kendi evinin önünde, kız evi kendi evinin önünde eğlenirmiş. Pazar günü davul ve klarnet eşliğinde gelin konvoyu düzenlenirmiş. Gelin alındıktan sonra oğlan evi ve kız evi kurban kesermiş. Gelin eve gelince biraz eğlenceden sonra bitermiş. Yeni düğünler bir günlük salonda yapılır.

3.6.4. Oğlan Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Oğlan evi mobilya, beyaz eşya, ziynet ve gelinlik gibi eşyaları alır.

3.6.5. Kız Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Kız evi mutfak eşyası, yatak odası için örtü, battaniye, nevresim takımı ve damatlık gibi eşyaları alır.

3.6.6. Ortalama Düğün Giderleri Ne Kadar?

40.000 tl ve 50.000 tl arasında masraf yapılır.

3.6.7. Çiftlere Ne Tür Hediyeler Verilir?

Ütü, ütü masası, battaniye, el örgüleri, elektrikli dikiş makinası, tabak takımı, çatal bıçak takımı ve süs eşyası gibi küçük hediyeler verilir.

3.6.8. Kız Ve Erkeğin Evlilik Yaşı Ortalama Kaçtır?

Erkek ve kızın evlilik yaşı ortalama 19 ve 23 civarındadır.

3.6.9. Düğünler Açık Alanda Mı, Kapalı Alanda Mı Yapılır?

Düğünler kapalı alanda salonlarda ve açık alan olarak ev önünde ve parkta yapılır.

3.6.10. Farklı Şehirden (İlçe, Köy, Kasaba) Evlilik Yapılır Mı?

Doğu bölgelerinden, Rusya, Suriye, Bulgaristan ve Cezayir gibi ülkelerden evlilik yapılır. Farklı şehir ve kasabalardan da evlilik yapılır.

3.6.11. Hangi Yöresel Yemekler Yapılır?

Bamya çorbası, etli pilav, tavuklu pilav, vişne hoşafı, börek, baklava, dahan, ırmık helvası, yaprak sarması, sütlaç, biber dolması, lahana dolması gibi yemekler yapılır. Düğün yazın olursa karpuz ve kavun gibi meyveler servis yapılır.

3.6.12. Damadın Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Düğün boyunca damatlık giyer. Ev önü düğünü yapılırsa gündüz vakti günlük kıyafet giyer.

3.6.13. Gelinin Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Ev önü düğün olursa şalvar giyer ve gelin olduğunu belli edecek şekilde süslü elbise giyer. Düğün salonun olursa gelinlik ve bindallı giyer.

3.6.14. Kadınların Ve Erkeklerin Düğün Boyunca Giydikleri Kıyafetler Nelerdir?

Erkekler günlük kıyafet ve takım elbise giyerler. Kadınlar günlük kıyafet ve abiye elbise giyerler.

3.6.15. Hangi Enstrümanlar Kullanılır?

Org ve elektronik bağlama çalınır. İsteğe bağlı olarak orkestra çeşitlenir.

3.6.16. Hangi Oyun Havaları Çalınır?

Kırık hava, çökme kalkma oyunu, çiftetelli, Ankara oyun havaları, köroğlu, zeybek, damat halayı, roman gibi oyunlar çalınır.

3.6.17. Damat Ve Gelin Hangi Oyun Havalarıyla Oynar?

Dans faslından sonra hareketli oyun havasıyla oynarlar.

3.6.18. Kına Merasiminde Hangi Müzikler Çalınır?

Kınası karılır tasta, kınayı getir aney, yüksek yüksek tepelere ev kurmasınlar.

3.6.19. Düğün Pastası Geleneği Var Mıdır? Varsa Hangi Müzikler Çalınır?

Düğün pastası geleneği vardır. Takı merasimi boyunca hareketli pop müzikler çalınır.

3.6.20. *Takı Merasiminde Ne Tür Takılar Takılır Ve Hangi Müzikler Çalınır?*

Anne ve baba bilezik, yakın akrabalar cumhuriyet altını ve gelen misafirler hediyelik altın yada para takarlar. Kimin hangi takıyı taktığı anons edilmek istenirse müzik çalınmaz, Anons istenmesse kısık seste pop müzik çalınır.

3.6.21. *Gelin Alma Merasimi Boyunca Hangi Müzikler Çalınır?*

Müzisyenler pikap aracın arkasına bindirilir. Davul ve kılarnet eşliğinde konvoy boyunca karışık oyun havaları çalınır.

3.6.22. *Düğün Bittikten Sonra Hangi Adetler Yapılır?*

Düğün bittikten sonra akşam kahvede toplanılır sohbet edilir ve çay içilir. Bir gün sonra gelinin yaptığı ceyizlere bakmak için komşular gelirler (Kaynak Kişi-Ali Yangıncı-09.02.2018- 19:00).

3. 7. Yedinci Alt Problem Olan Afyonkarahisar Sinanpaşa İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

3.7.1. *Düğünden Önce Neler Yapılır?*

Sinanpaşa'da düğünler başlamadan bir hafta önce damat arkadaşlarıyla, gelin hanım da arkadaşlarıyla hamama giderler. Düğünden 3 gün önce kadınlar pullu şalvar giyerler ve düğüne tanıdıkları davet etmek için çıkarlar. Düğün için bütün gerekli olan hazırlıklar yapılır. Çiftler ayrı bir eve çıkacaklarsa, ev tutulur ve içi döşenir. Gelin damadın ailesiyle birlikte yaşayacaksa fazla eşya alınmaz.

3.7.2. *Düğünler Kaç Gün Sürer Ve Hangi Adetler Yapılır?*

Genel olarak 4 gün sürer. Perşembeden pazar gününe kadar devam eder. Perşembe günü oğlan evi kendi evinin önünde eğlenir. Kız evi kendi evinin önünde eğlenir.

Cuma günü öğlen vakti başlar. Cuma namazından sonra yemek servisi yapılır. Öğleden sonra kız evinden oğlan evine gelinin çeyiz sandığı gelir. Sonra oğlan evi kız evine oynamaya gider. Yaklaşık 1 saat oynadıktan sonra oğlan evine geri döner. Eğlenceye akşama kadar oğlan evinde devam edilir. Bu esnada oğlan evinde çerez dağıtılır. Akşam 21:00 gibi oğlan evi kız evine tekrar oynamaya gider. Yaklaşık 1

saat oynadıktan sonra oğlan evine tekrar geri dönülür. Daha sonra oğlan evi kendi evinin önünde devam eder. Kız evi kendi evinin önünde devam eder. Gece 24:00 gibi eğlence biter.

Cumartesi sabah 11:00 gibi başlar. Öğlen vakti oğlan tarafında mevlüt okutularak yemek daveti verilir. Gece 24:00 gibi eğlence biter. Sonra kız evi oğlan evine maniler okuyarak ve ellerine tencere tava alıp ritim tutarak dilenmeye gider. Daha sonra oğlan evi kız evine maniler okuyarak dilenmeye gider.

Pazar günü sabah 09:00 gibi başlar. Kız evi damada kıyafet gönderir. Damat kıyafetleri giyer ve evin önünde sağdıçıyla oynar. Sonra hamama giderler. Hamamdan geldikte sonrada evin önünde oynarlar. Öğleden sonra gelin alınır ve oğlan evine getirilir. Daha sonra kurban kesilir ve damada takı takılır. Gelin hanım ve oğlan evinin kadınları oyun oynarlar. Geline para takılır ve düğün biter.

Düğünler düğün salonunda da yapılır. Bir akşam eğlence olur ve gece 24:00 gibi düğün biter.

3.7.3. Eski Düğünlerle Yeni Düğünler Arasındaki Farklar Nelerdir?

Eski düğünlerde gelin hanımın hazırladığı ceyiz bir odada sergilenirmiş. Kına hamamı ve kız hamamı diye adlandırılan ve tüm kadınların toplanıp gittikleri hamam sefası olurmuş. Kılarnet, keman, trompet, zurna, davul, darbuka, zilli maşa ve trampet gibi enstrümanlar kullanılmış.

3.7.4. Oğlan Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Beyaz eşya, mobilya, gelinlik, ziynet, perde ve halı gibi eşyaları oğlan evi alır.

3.7.5. Kız Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Yatak odası takımı, damatlık ve mutfak eşyalarını kız evi alır.

3.7.6. Ortalama Düğün Giderleri Ne Kadar?

60.000 tl ve 100.000 tl arasında değişiyor.

3.7.7. Çiftlere Ne Tür Hediyeler Verilir?

En yakın akrabalar ütü, ütü masası, elektrikli fırın, su kaynatıcı, elektrikli kahve makinası, kilim, halı ve mutfak eşyası gibi eşyalar hediye ederler. Uzak davetliler baklava, ayçiçeği yağı, makarna, masa örtüsü gibi hediyeler verirler.

3.7.8. Kız Ve Erkeğin Evlilik Yaşı Ortalama Kaçtır?

17 ve 30 yaş arasında evlilik yapılır.

3.7.9. Düğünler Açık Alanda Mı, Kapalı Alanda Mı Yapılır?

Düğünler açık alanda ve kapalı alanda yapılır.

3.7.10. Farklı Şehirden (İlçe, Köy, Kasaba) Evlilik Yapılır Mı?

Farklı şehir, kasaba ve köyden evlilik yapılır. Doğu bölgelerinden de evlilik yapılır. Doğu bölgelerinden genelde evlenemeyen erkekler kız getirir.

3.7.11. Hangi Yöresel Yemekler Yapılır?

Etlı pirinç pilavı, bamya, mercimek çorbası, vişne hoşafı, baklava gibi yemekler yapılır.

3.7.12. Damadın Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

4 günlük bir düğünde gündüz vakti günlük kıyafet giyer. Akşamları takım elbise giyer. Düğün salonda olursa damatlık giyer.

3.7.13. Gelinin Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

4 günlük bir düğünde gündüzleri pullu şalvar ve üzerine badi giyer. Başına pullu şalvar örtünür. Akşam eğlence vaktinde yada kına gecesinde bindallı ve gelinlik giyer. Düğün salonda olursa bindallı ve gelinlik giyer.

3.7.14. Kadınların Ve Erkeklerin Düğün Boyunca Giydikleri Kıyafetler Nelerdir?

Ev önün yapılan düğünlerde genellikle günlük kıyafet giyerler. Düğün salonunda yapılan düğünlerde takım elbise ve abiye elbise giyerler.

3.7.15. Hangi Enstrümanlar Kullanılır?

Org ve elektronik bağlama kullanılır.

3.7.16. Hangi Oyun Havaları Çalınır?

Kırık hava, çökme kalkma oyunu, çiftetelli, Ankara oyun havaları, köroğlu, sepetçioğlu, zeybek, halay, damat halayı, penguen dansı, hareketli oyun havaları gibi oyunlar çalınır.

3.7.17. Damat Ve Gelin Hangi Oyun Havalarıyla Oynar?

Gelin damat oyunu, aynalı körük gibi oyunlarla oynar.

3.7.18. Kına Merasiminde Hangi Müzikler Çalınır?

Kınası karılır tasta, yüksek yüksek tepelere ev kurmasınlar, kınayı getir aney, kına gecesi, vay benim halime, oy atlıya gibi kına havaları çalınır.

3.7.19. Düğün Pastası Geleneği Var mıdır? Varsa Hangi Müzikler Çalınır?

Genel olarak düğün salonunda yapılan düğünlerde pasta olur. Pasta merasimi boyunca hareketli pop müzik çalınır.

3.7.20. Takı Merasiminde Ne Tür Takılar Takılır Ve Hangi Müzikler Çalınır?

Anne ve baba büyük ayılın yada bilezik takar. Akrabalar hediyelik altın yada para takarlar. Ev önünde takı merasimi olursa kınası karılır tasta adlı kına müziği çalınır. Düğün salonun yapılan düğünlerde slov pop müzik çalınır.

3.7.21. Gelin Alma Merasimi Boyunca Hangi Müzikler Çalınır?

Gelin alma merasimi boyunca davul zurna eşliğinde Cezayir oyun havası çalınır. Davul zurna çalınması istenmese ev önündeki müzisyen cezayir oyun havasını yada halay oyunlarını çalar.

3.7.22. Düğün Bittikten Sonra Hangi Adetler Yapılır?

Düğünden 3 gün sonra kız evi oğlan evine baklava getirir. Oğlan evi de yemek servisi yapar. Gelin hanım ve arkadaşları oynatılır ve geline para takılır (Kaynak Kişi-Haluk Saru-09.02.2018-21:00).

3. 8. Sekizinci Alt Problem Olan Afyonkarahisar Emirdağ İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

3.8.1. Düğünden Önce Neler Yapılır?

Emirdağ'da düğün öncesi oğlan evi ve kız evi birbirlerine misafirlığe gelip giderler. Düğün başlamasına yakın bütün hazırlıklar yapılır. Beyaz eşya, mobilya, yatak odası, ziynetler ve gerekli olan her şey alınır. Düğün başlamadan bir gün önce ev önüne bayrak asılır. Işıklandırma sistemi kurulur. Oğlan evinin bütün kadınları toplanıp sarma sararlar.

3.8.2. Düğünler Kaç Gün Sürer Ve Hangi Adetler Yapılır?

Cuma günü öğlen vakti müzikle beraber düğün başlar. Gelen giden misafirlere yemek servisi yapılır. Akşam vakti eğlence başlar. Tüm misafirler sırasıyla oyun oynarlar. Eğlence sonlanır.

Cumartesi sabah 10:00 civarı başlar. Öğlen yemek servisi yapılır. Yemekten sonra oğlan evi kız evine hayırlı olsun gider. Orada hep birlikte oyun oynayıp oğlan evine geri dönerler. Daha sonra kız evi oğlan evine hayırlı olsun gelir. Oyun oynarlar ve kız evine geri dönerler. Daha sonra damat kız evine kına yakmaya gider. Orada kına yakıldıktan sonra oğlan evine geri döner. Tüm misafirlerle eğlence devam eder ve gece 24:00 gibi sonlanır.

Pazar günü sabah damat ve gelin kuoföre gider. Öğlen vakti konvoy halinde gelin almaya gidilir. Gelin oğlan evine gelir ve kurban kesilir. Oğlan evi tarafı etrafa şeker saçar. Yüksek bir yerden gelinin başına şeker atılır. Demir bir çanakta ot yakıp dumanı gelinin başına gezdirilir ve dua okunur. Kaynana kapı eşiğinde oturur ve gelin kaynananın elini öperek eve girer. Biraz oyun oynandıktan sonra düğün sonlanır.

3.8.3. Eski Düğünlerle Yeni Düğünler Arasındaki Farklar Nelerdir?

Eski düğünlerde teknoloji olmadığı için klarnet, cümbüş ve darbuka ile düğün yapılmış. Yeni düğünlerde mikser ve amfilerle birlikte org, elektronik bağlama, klarnet, cümbüş ve davul kullanılıyor.

3.8.4. Oğlan Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Emirdağ' da bütün masrafları oğlan evi karşılar. Beyaz eşya, mobilya, yatak odası, ziynet, gelinlik ve gerekli olan her şeyi oğlan evi alır.

3.8.5. Kız Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Kız evi damatlık ve yüzük alır.

3.8.6. Ortalama Düğün Giderleri Ne Kadar?

50.000 tı ve 100.000 tı arasında değişir.

3.8.7. Çiftlere Ne Tür Hediyeler Verilir?

Emirdağ' da çiftlere hediye verilmez. Sadece takı takılır.

3.8.8. Kız Ve Erkeğin Evlilik Yaşı Ortalama Kaçtır?

Erkek 20 ve 24 arası evlilik yapar. Kız 18 ve 24 arası evlilik yapar.

3.8.9. Düğünler Açık Alanda Mı, Kapalı Alanda Mı Yapılır?

Emirdağ' da düğünler genel olarak ev önünde yapılır. Az ihtimal olarak düğün salonlarında balo şeklinde de yapılır.

3.8.10. Farklı Şehirden (İlçe, Köy, Kasaba) Evlilik Yapılır Mı?

Emirdağ' da genel olarak Avrupa ülkelerinden evlilik yapılır. Belçika, Hollanda, Fransa ve Almanya gibi ülkelerde yaşayan hemşerilerden evlilik yapılır.

3.8.11. Hangi Yöresel Yemekler Yapılır?

Sarma, tarhana çorbası, bamya, etli pilav, tulumba tatlısı, vişne hoşafı ve salata yapılır. Yaz düğünü olursa karpuz ve kavun gibi meyveler de servis yapılır.

3.8.12. Damadın Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Damat düğün boyunca takım elbise giyer.

3.8.13. Gelinin Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Gelin gündüz vakti normal gündelik kıyafetini giyer. Kına eğlencesinde bindallı ve gelinlik giyer.

3.8.14. Kadınların Ve Erkeklerin Düğün Boyunca Giydikleri Kıyafetler Nelerdir?

Gelen misafirler günlük kıyafet giyerler. Kadınlar abiye elbise giyerler. Damadın arkadaşları takım elbise giyerler. Gelinin arkadaşları gece elbisesi giyerler.

3.8.15. Hangi Enstrümanlar Kullanılır?

Klarnet, cümbüş, darbuka, davul, org ve elektronik bağlama kullanılır.

3.8.16. Hangi Oyun Havaları Çalınır?

Tabandan, düz oyun esbap serdim sicime, çorabını ördüğüm oğlan oğlan, develi, ince çayır, yoğurt çaldım kazana, Ankara havaları, penguen dansı, damat halayı, roman, kolbastı gibi oyunlar çalınır.

3.8.17. Damat Ve Gelin Hangi Oyun Havalarıyla Oynar?

Tabandan, erik dalı, gelin damat oyunu ve kesik çayır gibi oyunlarla oynarlar.

3.8.18. Kına Merasiminde Hangi Müzikler Çalınır?

Kınası karılır tasta, yüksek yüksek tepelere.

3.8.19. Düğün Pastası Geleneği Var Mıdır? Varsa Hangi Müzikler Çalınır?

Düğün pastası ev önünde yapılan düğünler de ve düğü salonunda yapılan düğünlerde vardır. Pasta merasiminde hareketli pop müzik çalınır.

3.8.20. Takı Merasiminde Ne Tür Takılar Takılır Ve Hangi Müzikler Çalınır?

Anne ve baba bilezik takar. Yakın akrabalar ve misafirler hediyelik altın ya da para takarlar.

3.8.21. Gelin Alma Merasimi Boyunca Hangi Müzikler Çalınır?

Davul ve klarnet eşliğinde karışık oyun havaları ve doğaçlama taksimler çalınır.

3.8.22. Düğün Bittikten Sonra Hangi Adetler Yapılır?

Düğünden 3 gün sonra gelin, damat ve damadın ailesi kız evine baklava götürürler. Gelini göstermeye götürürler. Yemek servisi yapılır, sohbet edilir (Kaynak Kişi-Mustafa Er-11.02.2018-20:00).

3. 9. Dokuzuncu Alt Problem Olan Afyonkarahisar Sultandağı İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

3.9.1. Düğünden Önce Neler Yapılır?

Sultandağı'nda düğün başlamadan önce geline elbise, gelinlik ve gerekli olan tüm ihtiyaçları alınır. Beyaz eşya, oturma takımı, mutfak eşyası, yatak odası, gelinlik, damatlık, ziynetler ve gerekli olan her şey alınır. Düğünden önce oğlan evi ve kız evi karşılıklı olarak birbirlerine misafirlğe gelirler. Düğün için konuşulması gereken konular konuşulur. Çarşamba günü düğün başlamadan bir gün önce oğlan evi kız evine gelir ve gelinin başına kına yakılır. Yemek servisi ve çay servisi yapılır. Tüm hazırlıklar tamamlandıktan sonra düğün başlar.

3.9.2. Düğünler Kaç Gün Sürer Ve Hangi Adetler Yapılır?

Sultandağı'nda düğünler 4 gün sürer. Perşembe günü öğlen vakti başlar. Öğleden sonra damat ve arkadaşları kız evine oynamaya ve yemek yemeye giderler. Daha sonra oğlan evine dönerler ve orada eğlenceye devam ederler. Gelin ve gelinin arkadaşları birlikte oyun oynarlar. O gece gelinin arkadaşları kız evinde misafir olarak kalırlar.

Cuma günü sabah vaktinde başlar. Oğlan evi kız evine gelir ve kına yakılır. Öğlen vakti oğlan evinde on kadın başında tepsilerle kız evine gelirler. Tepsilerde gelinin havlusu, yazması, çorabı ve incik boncukları olur. Oğlan evi on kadına para verir. Akşam vakti eğlence olur ve cuma günü sonlanır.

Cumartesi günü sabah başlar. Daha sonra oğlan evi ve kız evi gelin kız hamamına giderler. Hamamda kadınlar mani okurlar ve tef çalıp oynarlar. Hamamdan çıktıktan sonra oğlan evinde hoca, damadın takım elbisesini giydirebilir. Cumartesi gecesi tüm davetliler gelirler akşam kına gecesi olur ve 24:00 gibi eğlence biter.

Pazar günü sabah saatlerinde başlar. Damat ve arkadaşları kuoföre gider. Gelin, gelinin arkadaşları ve akrabaları kuoföre giderler. Kuoförden sonra akşama doğru gelin almaya gidilir. Oğlan evi tarafından 6 kişi kız evine gelin almaya girerler. Kız evi o kişilere havlu ve yazma verir. Gelini alırlar ve akşam düğün salonuna gidilir. Pazar akşamı düğün salonunda eğlence olur. Kız annesinin yaptığı

tavuk ve baklava gelinin odasına gider. Akşam damat ve gelin yapılan tavuk ve baklavayı yerler.

3.9.3. Eski Düğünlerle Yeni Düğünler Arasındaki Farklar Nelerdir?

Eski düğünlerde genel olarak ince sazlar kullanılmış. Keman, klarnet, davul, trampet, zil ve zurna gibi enstrümanlar kullanılmış.

3.9.4. Oğlan Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Beyaz eşya , oturma takımı, mutfak eşyaları, perdeler, halılar, gelinlik ve ziynetleri oğlan evi alır.

3.9.5. Kız Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Yatak odası takımı, damatlık, küçük mutfak eşyaları ve damatlığı kız evi alır.

3.9.6. Ortalama Düğün Giderleri Ne Kadar?

50.000 ve 60.000 tl arasında değişir.

3.9.7. Çiftlere Ne Tür Hediyeler Verilir?

Ütü masası, ütü, masa örtüsü, halı, battaniye, nevresim takımı, tencere takımı, çatal bıçak takımı ve bardak takımı gibi hediyeler verilir.

3.9.8. Kız Ve Erkeğin Evlilik Yaşı Ortalama Kaçtır?

20 ve 30 yaş arasında evlilik yapılır.

3.9.9. Düğünler Açık Alanda Mı, Kapalı Alanda Mı Yapılır?

Sultandağı'nda açık alanda ve kapalı alanda düğünler yapılır.

3.9.10. Farklı Şehirden (İlçe, Köy, Kasaba) Evlilik Yapılır Mı?

Farklı şehir, ilçe, kasaba ve köylerden evlilik yapılır.

3.9.11. Hangi Yöresel Yemekler Yapılır?

Yoğurt çorbası, yaprak sarması, tirit aşı, etli pilav, tatlı, vişne hoşafı

3.9.12. Damadın Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Perşembe ve Cuma günü günlük kıyafet giyer. Cumartesi ve Pazar günü damatlı elbise giyer.

3.9.13. Gelinin Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Gündüz vakti kıyafet giyer. Kına günü bindallı giyer ve Pazar günü balo gecesi gelinlik giyer.

3.9.14. Kadınların Ve Erkeklerin Düğün Boyunca Giydikleri Kıyafetler Nelerdir?

Kadınlar abiye kıyafet giyerler. Erkekler takım elbise giyerler.

3.9.15. Hangi Enstrümanlar Kullanılır?

Org ve elektronik bağlama kullanılır. Cuma ve cumartesi kadınlar tef çalarak oynarlar.

3.9.16. Hangi Oyun Havaları Çalınır?

Tabandan, köroğlu, kadifeden kesesi, armudu sekiz dildim, develi, düz oyun, kırık hava, çiftetelli, Ankara oyun havaları, halay, roman, damat halayı gibi oyunlar çalınır.

3.9.17. Damat Ve Gelin Hangi Oyun Havalarıyla Oynar?

Gelin damat oyunu ve aynalı körük oyunuyla oynar.

3.9.18. Kına Merasiminde Hangi Müzikler Çalınır?

Kınası karılır tasta, yüksek yüksek tepelere ve kınayı getir aney gibi kına müzikleri çalınır.

3.9.19. Düğün Pastası Geleneği Var Mıdır? Varsa Hangi Müzikler Çalınır?

Düğün pastası vardır. Pasta merasiminde hareketli pop müzik çalınır.

3.9.20. Takı Merasiminde Ne Tür Takılar Takılır Ve Hangi Müzikler Çalınır?

Anne ve baba bilezik takar. Yakın akrabalar ve misafirler hediyelik altın ve para takarlar.

3.9.21. Gelin Alma Merasimi Boyunca Hangi Müzikler Çalınır?

ultandağı'nda gelin alma merasiminde genel olarak müzik çalınmaz.

3.9.22. Düğün Bittikten Sonra Hangi Adetler Yapılır?

Düğünden bir gün sonra oğlan evinden bir kadın görevlendirilir. Kız evine baklava götürür ve selam götürür (Kaynak Kişi-Güldane Aydın-10.02.2018-19:00).

3. 10. Onuncu Alt Problem Olan Afyonkarahisar Şuhut İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

3.10.1. Düğünden Önce Neler Yapılır?

Şuhut'ta düğünler Afyon merkezle hemen hemen aynı yapılıır. Düğün öncesi alışveriş yapılır. Beyaz eşya, oturma takımı, yatak odası, mutfak eşyaları, perdeler, halılar, gelinlik, damatlık, ziynetler ve gerekli olan her şey alınır. Düğün için müzisyen ve kameraman daha önceden tutulmuş olur. Bütün yakınlarla daha önceden davetiye gönderilir. Düğün öncesi oğlan evi ve kız evi misafirlğe gelirler. Bütün hazırlıklar yapıldıktan sonra düğün başlar.

3.10.2. Düğünler Kaç Gün Sürer Ve Hangi Adetler Yapılır?

Şuhut'ta düğünler genel olarak 1 günlük olur. Öğlen vakti damat, gelin, ve aile yakından olan kadınlar kuoföre giderler. Kuoförden sonra gelin kız evine gider. Damat oğlan evine gider. İkindin vakti 17:00 civarı düğün konvoyu hareket eder ve gelin almaya gidilir. Gelin alındıktan sonra düğün salonuna geçilir. Tüm misafirler daha önceden gelmiş olurlar. Akşam 19:30 civarı yemek servisi yapılır. Yemek faslı bittikten sonra gelin ve damat salona giriş yaparak ilk danslarını yapar. İkinci dansta tüm çiftler dansa çıkar. İkinci danstan sonra hareketli Ankara oyun havaları ile eğlence başlar. Kadın ve erkek karışık eğlence yapılır. 21:30 civarı düğün pastası gelir. Gelin ve damat düğün pastasını keser ve pasta bahşişini pastanın her katına koyar. Gelin ve damat birbirine pasta ikram eder. Hemen arkasına takı merasimi başlar. Takı merasiminden sonra eğlence devam eder. Düğün sahibi kına ekibi ve efeler ekibini tutmuşsa kına ekibi ve efeler ekibi gösterilerini yapar. Kına merasimi kına ekibi eşliğinde de yapılır. 24:00'a kadar eğlence devam eder. Son olarak tüm misafirler gelin ve damat ile fotoğraf çekimi yapılır ve düğün sonlanır.

3.10.3. Eski Düğünlerle Yeni Düğünler Arasındaki Farklar Nelerdir?

Eskiden görücü usulüyle evlilik yapılmış ve bazı damatlar eşini ilk defa düğünde görürlermiş. Düğünler 2 gün sürermiş. Birinci gün oğlan evi kendi evinde ve kız evi kendi evinde kına gecesi yaparlarmış. Yemek olarak bamya, çorba, patlıcan üstü et, börek,

3.10.4. Oğlan Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Beyaz eşya, oturma takımı, mutfak eşyası, halı, perde, ziynet ve gelinlik gibi eşyaları oğlan evi alır.

3.10.5. Kız Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Kız evi yatak odasını, fırını ve damatlığı alır.

3.10.6. Ortalama Düğün Giderleri Ne Kadar?

Ortalama olarak 50.000 tl ve 60.000 tl civarında masraf yapılıyor.

3.10.7. Çiftlere Ne Tür Hediyeler Verilir?

Genel olarak küçük ev eşyaları hediye edilir. Elektrikli fırın, ütü, battaniye ve masa örtüsü gibi.

3.10.8. Kız Ve Erkeğin Evlilik Yaşı Ortalama Kaçtır?

Kız ve erkek için evlilik yaşı ortalama 25 ve 30 arasındadır.

3.10.9. Düğünler Açık Alanda Mı, Kapalı Alanda Mı Yapılır?

Düğünler çoğunlukla düğün salonlarında yapılır. Nadiren açık alanlarda yapılır.

3.10.10. Farklı Şehirden (İlçe, Köy, Kasaba) Evlilik Yapılır Mı?

Farklı şehir, ilçe, köy ve kasabalardan evlilik yapılır.

3.10.11. Hangi Yöresel Yemekler Yapılır?

Yemekler tablotta servis yapılır. Etlili pilav, çorba, tulumba tatlısı, sulu et yemeği ve kola ikram edilir. Bazen de etli pide ve ayran ikram edilir.

3.10.12. Damadın Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Düğünler açık alanda yapılırsa gündüz vakti günlük kıyafet giyer. Akşam ev önünde eğlence başlamasına yakın damatlık giyer. Düğün salonunda yapılacaksa öğlen vakti kuoföre giderken damatlık giyer ve akşam salona konvoy eşliğinde gelinle beraber geçer.

3.10.13. Gelinin Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Düğün ev önünde yapılacaksa gündüz vakti abiye kıyafet giyer. Akşam eğlencenin başlamasına yakın gelinlik giyer. Kına yakılırken bindallı giyer. Düğün

salonunda yapılacaksa öğlen kuoföre giderken gelinlik giyer ve kuoförden çıktıktan sonra damatla beraber konvoy eşliğinde düğün salonuna geçer.

3.10.14. Kadınların Ve Erkeklerin Düğün Boyunca Giydikleri Kıyafetler Nelerdir?

Genel olarak kadınlar abiye elbise giyerler ve erkekler takım elbise giyerler. Günlük elbise giyenlerde olur.

3.10.15. *Hangi Enstrümanlar Kullanılır?*

Genel olarak org ve elektronik bağlama çalınır.

3.10.16. *Hangi Oyun Havaları Çalınır?*

Kırık hava, çökme kalkma oyunu, çiftetelli, Ankara oyun havaları, hareketli oyun havaları, halaylar, köroğlu, sepetçioğlu, zeybek, roman, damat halayı ve penguen dansı gibi oyunlar çalınır.

3.10.17. *Damat Ve Gelin Hangi Oyun Havalarıyla Oynar?*

Gelin damat oyunu, aynalı körük ve hareketli oyun havalarıyla oynar.

3.10.18. *Kına Merasiminde Hangi Müzikler Çalınır?*

Yüksek yüksek tepelere, kına gecesi, oy atlıya ve vay halime kına havaları çalınır.

3.10.19. *Düğün Pastası Geleneği Var Mıdır? Varsa Hangi Müzikler Çalınır?*

Düğün salonda olursa pasta geleneği olur. Pasta pist alanına alınırken yüksek seste hareketli pop müzik çalınır ve alkış tutulur.

3.10.20. *Takı Merasiminde Ne Tür Takılar Takılır Ve Hangi Müzikler Çalınır?*

Anne ve baba bilezik takar. Yakınlar hediyelik altın ve para takarlar.

3.10.21. *Gelin Alma Merasimi Boyunca Hangi Müzikler Çalınır?*

Şuhut'ta gelin alma merasiminde müzik çalınmaz.

3.10.22. *Düğün Bittikten Sonra Hangi Adetler Yapılır?*

Düğün 24:30 civarı bittikten sonra gelin ve damat, önceden rezervasyon yaptırdıkları hamama giderler. Düğün yakınları oğlan evine giderler yemek yerler ve

çay içerler. Sohbet edilir ve herkes evine gider (Kaynak Kişi-İhsan Kuskuoğlu-15.02.2018-20:00).

3. 11. Onbirinci Alt Problem Olan Afyonkarahisar Dinar İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

3.11.1. Düğünden Önce Neler Yapılır?

Düğün öncesi gerekli olan bütün eşyalar alınır. Beyaz eşya, mobilya grubu, ziynet, gelinlik ve damatlık gibi eşyalar alınır. Çeyizler serilir. Düğün öncesi oğlan evi ve kız evi karşılıklı olarak misafirlik yaparlar. Bütün gerekli olanlar yapıldıktan sonra düğün başlar.

3.11.2. Düğünler Kaç Gün Sürer Ve Hangi Adetler Yapılır?

İki gün sürer. Birinci gün öğlen vakti düğün başlar. Gelen misafirlere yemek servis yapılır. Akşam kına gecesi yapılır. Erkek ve kadın eğlence olur. 24:00 civarı eğlence biter.

Birinci gün, sabah vakti damat, gelin ve aile yakınları kuoföre giderler. Kuoförden sonra gelin kız evine bırakılır. İkinci vakti düğün konvoyu olur. Gelin alındıktan sonra akşama doğru düğün salonuna gidilir. Düğün salonunda eğlence yapılır. Pasta merasimi, ve kına merasimi yapılır. Tüm misafirler sırasıyla oyuna davet edilir. 24:00 gibi düğün biter ve hemen arkasına fotoğraf merasimi yapılır. Tüm yakınlar gelin ve damatla fotoğraf çekilir. Daha sonra gelin ve damat balayına gider ya da ilçedeki kendi evine gider. Düğün sonlanır.

3.11.3. Eski Düğünlerle Yeni Düğünler Arasındaki Farklar Nelerdir?

Dinar’da eski düğünler ve yeni düğünler arasında büyük farklılıklar vardır. Düğünler 3 gün sürermiş.

”Eski yıllarda evlenecek oğlana kızı anne bulurmuş. Önce anne gelin alacağı kızı yapılan düğünlerde arar kızın gelinin tele hamamına gittiğini görünce anne eğer kendisi yaşlıysa yakınından birini veya akrabasına kızı gösterip ona talip olacağını ve hamamda iyice inceleme görevini verirmiş. Kıza talip olan oğlan evi tarafı kızı hamamda yakından inceler, kızın bir yerinde özrü olup olmadığına bakar, dilini huyunu yakından takibe almış. Oğlan evi aile içinde verdiği kararla ‘‘Filancının

kızını alacağız” diye oğluna da söyleyip “kızı eğer göremesen veya tanımiyorsan gösterelim” diyerek bir şekilde kızı oğlana gösterirler. Kıza da el altından haber verilerek filancının oğlunun talip olduğu iletilir ve ağzı aranır. Aracılar kız evine dünür gelineceği haberini verirler. Dünürçülüğe önce karşı tarafa haber ileten aracıyla birlikte kadınlar gider. Kızın annesi haberdar olduğu için gelen ekibe bir ev sahipliği hürmetini yaparak karşılanır. Çay-kahve ikramı ve sohbetler sonrası oğlan anası veya büyük anne, kız anasına kızlarına talip olduklarını, Cuma akşamı erkeklerle beraber tekrar ziyarete geleceklerini söyleyerek ayrılırlar (Kalkan; 2012.8)”. Daha sonra kız istenerek düğüne karar verilmiştir.

“Düğün başlamadan düğün davetiyesi anlamına gelen *okuntu* dağıtılmış. Bu okuntuyu okuyucular davul zurna eşliğinde birinci derece yakınlarla kıyafet, ikinci derece yakınlarla ve köylülere kumaş hediyelikler yapılarak davet yapılmış. Ardından düğün başlamadan evvel ilçenin delikanlıları odun toplamaya giderlermiş. Buradaki amaç odunları düğünde yemek yapmak için kullanmamış. Bir diğer amaç ise; eskiden düğün akşamı köy meydanını aydınlatmak amacı ile ateş yakmak için bu odunlar kullanılmış. Bu eski bir Türk yöresiymiş. (İslamiyet öncesi inanışlara kadar geçmiş varmış) Bu yakılan ateşe de *Maşala* denirmiş. Yörede genellikle düğünler 3 gün sürermiş. Hafta içi veya hafta sonu olurmuş. Hafta sonu olursa Perşembe, Cuma, cumartesi olurmuş. Hafta içi olursa Pazar, pazartesi, Salı olurmuş. Birinci günü bayraklar asılır ve insanlar davet edilir, ikinci gününe de Kına günü denilirmiş. Gelinin çeyizi serilir, kız tarafına gidilir, gelinin kınası yakılmış. Çüncü o gün kız evine gelinin çeyizi almaya gidilirmiş. Gelin alınır, oğlan evine getirilirmiş Yörede tespit edilen en önemli bulgulardan biri, kadın giyiminde 1980’den sonra ortaya çıkan adına *Tarla sattıran* denilen bir kıyafetin varlığıdır. Bu kıyafet geleneksel yaşam içinde yerini almış yörede halen kullanılmakta ve giyilmektedir. Yörede elde edilen önemli tespitlerden birisi de; düğünlerden önceki süreçte gelin süslemesinin (gelin başı yapımı) uzun uğraşlar sonucunda yapıldığı ve bu yapımın saatler aldığı anlaşılmaktadır. Geline giydirilen aksesuarların ve kıyafetlerin tamamı geleneksel ve yöreye ait ürünlerdir. Geçmişte düğünlerde davul ve zurna baş çalgı imiş” (Koca, Aktaş, 2016: 39-57).

Yenilerde erkek kızı kendisi bulur ve karşılıklı karar vererek evlenme kararı alırlar. Ailelerine söyleyerek kız istemeden sonra söz, nişan ve düğün tarihi belirlenerek düğün yapılır. Eski düğünlerde hamam kiralanarak damat, gelin ve arkadaşları yıkanılmış. Şimdi bu adet kalkmıştır. Gelin almaya araç olmadan çalgı

eşliğinde yayan gidilirmiş. Düğünler genel olarak ev önünde yapılmış. Dinar'da kadınlar düğüne giderken geleneksel kıyafetlerini giymeye halen devam ettirirler.

3.11.4. Oğlan Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Beyaz eşya, oturma takımı, mutfak eşyası, halılar, perdeler, ziynetler ve gelinlik gibi eşyaları oğlan evi karşılar. Kameraman, aşçı ve müzisyeni oğlan evi tutar. Farklı olarak düğün yemeğini de oğlan evi karşılar.

3.11.5. Kız Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Yatak odası takımı, küçük mutfak eşyaları ve damatlık gibi eşyaları kız evi karşılar.

3.11.6. Ortalama Düğün Giderleri Ne Kadar?

Düğünçünün maddi durumuna göre harcama yapılır. 50.000 tl ve 75.000 tl arasında değişir.

3.11.7. Çiftlere Ne Tür Hediyeler Verilir?

Küçük ev eşyaları olarak, ütü, battaniye, nevresim takımı, tabak takımı, çatal bıçak takımı ve masa örtüsü gibi eşyalar hediye edilir.

3.11.8. Kız Ve Erkeğin Evlilik Yaşı Ortalama Kaçtır?

Kız ve erkek için evlilik yaşı 24 ve 30 yaş arasındadır.

3.11.9. Düğünler Açık Alanda Mı, Kapalı Alanda Mı Yapılır?

Yeni düğünler kapalı ve açık alanda yapılır. Kapalı alanda daha fazla yapılır.

3.11.10. Farklı Şehirden (İlçe, Köy, Kasaba) Evlilik Yapılır Mı?

Farklı şehir, ilçe, köy ve kasabalardan evlilik yapılır. Çoğunlukla yöresinden evlilik yapılır.

3.11.11. Hangi Yöresel Yemekler Yapılır?

Etli pilav, mercimek çorbası, yoğurt çorbası, bamya, nohut aşı, kuru fasulye, vişne yada kayısı hoşafı, ırmik helvası ve turşu gibi yemekler yapılır. Yaz düğünü olursa karpuz ve kavun gibi meyveler servis yapılır.

3.11.12. Damadın Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Düğünler genel olarak salonlarda yapıldığı için damatlık giyer.

3.11.13. Gelinin Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Kına gecesinde bindallı, düğün eğlencesinde gelinlik giyer.

3.11.14. Kadınların Ve Erkeklerin Düğün Boyunca Giydikleri Kıyafetler Nelerdir?

Erkekler genel olarak takım elbise giyerler. Günlük kıyafet giyenlerde vardır. Kadınlar süslü abiye elbise giyerler.

3.11.15. Hangi Enstrümanlar Kullanılır?

Şuhut düğünlerinde genel olarak org, elektronik bağlama, trampet, klarnet, trompet, davul ve zurna kullanılıyor.

3.11.16. Hangi Oyun Havaları Çalınır?

Teke zortlatması, bas bas, Burdur, Denizli, Ve Antalya yörelerine ait oyun havaları, cemilenin gezdiği dağlar meşeli, kırık hava, of yarım, Ankara havaları, çiftetelli, roman havaları, halaylar, penguen dansı, damat halayı, islamoğlu, kerimoğlu, sepetçioğlu, köroğlu, harmandalı gibi oyunlar çalınır.

Dinar'ın kendine mahsus bir beste ile söylenen ve konusu, aşktan sevgiliye övgü ve yalmarmaya, çocukluktan büyüüp askere gitmeye ve evlenmeye hatta hatta Tanrı'ya yalvarıp yakarmaya kadar geniş olan türküler vardır ki bunlara Kerem Havaları denir. Bunlardan bazıları şu şekildedir;

Sevgili İçin Söylenen:

Korunun anacı Gumalar dağı

Eridi galmadı yüreğim yağı

Seni dolu vursun gınığın bağı

Yarime gülleri gıyamadım mı?

Dostlardan Yakınma:

Karşiki dağlara gar yine bastı
Bugün gidemedim yar bize küstü
Şimdiki ahbaplar iyi gün dostu
Kötü günde halimi soran galmamış

Sevgiliye Övgü İçin Söylenen:

İnci midir mercan mıdır dişlerin
Gudurettten gara mıdır gaşların
Bir omzundan bir omuza saçların
Yer vurdukça döğer ince belini (Kalkan, 2014:14.15).

3.11.17. Damat Ve Gelin Hangi Oyun Havalarıyla Oynar?

Genel olarak gelin damat oyunu ve harmandalı, hüdayda, Konyalı ve misket gibi oyunlarla oynar.

3.11.18. Kına Merasiminde Hangi Müzikler Çalınır?

Yüksek yüksek tepelere, kınayı getir aney, oy atlıya, kına gecesi ve vay halime gibi kına havaları çalınır.

3.11.19. Düğün Pastası Geleneği Var Mıdır? Varsa Hangi Müzikler Çalınır?

Düğün pastası geleneği vardır. Pasta merasiminde hareketli pop müzik çalınır.

3.11.20. Takı Merasiminde Ne Tür Takılar Takılır Ve Hangi Müzikler Çalınır?

Anne ve baba bilezik set, beşi biyerde ya da büyük altın takar. Yakınlar ve hediyelik altın ve para takarlar.

3.11.21. Gelin Alma Merasimi Boyunca Hangi Müzikler Çalınır?

Dinar'da ev önü düğünü yapılırsa kılarnet ve davul eşliğinde cezayir oyun havası çalınır. Bazen hiçbir müzik çalınmadığı da görülür.

3.11.22. Düğün Bittikten Sonra Hangi Adetler Yapılır?

Düğünden bir gün sonra el öpme adeti olur. Gelin ve damat kız evine gider. Anne ve babanın eli öpülür (Kaynak Kişi-Tuççe Arıkan-23.02.2018-15:00).

3. 12. Onikinci Alt Problem Olan Afyonkarahisar Çobanlar İlçesinde Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

3.12.1. Düğünden Önce Neler Yapılır?

Çobanlar'da düğün başlamadan bir hafta öncesinde Pazar günü akşam oğlan evi kız evine gider ve geline kına yakılır. O akşam iki taraf eğlence yapar. Pazartesi sabahı hamam tutulur. Oğlan evi ve kız evi hamama gider. Düğün alışverişi yapılır. Ziyetler, ev eşyaları, beyaz eşyalar, mobilyalar, gelinlik, damatlık ve gerekli olan her şey alınır. Düğünden bir gün önce büyük baş hayvan kesilir. Oğlan evi erkekleri toplanır ve et doğrama işini yaparlar. Ev önüne bayrak ve ışıklandırma sistemi asılır. Tüm hazırlıklar tamamlandıktan sonra düğün başlar.

3.12.2. Düğünler Kaç Gün Sürer Ve Hangi Adetler Yapılır?

Çobanlar'da düğünler 3 gün sürer. Cuma günü öğlen vakti başlar. Gelen misafirlere yemek servisi yapılır. Akşam vakti oğlan evinin kadınları kız evine oynamaya giderler. 2 saat sonra tekrar oğlan evine geri dönerler. Cuma akşamı en çok damat ve damadın arkadaşları eğlenirler. Çobanlar'da kadın ve erkekler ayrı eğlenir.

Cumartesi günü 11:00 civarı düğün başlar. Akşama kadar müzik devam eder. Gelen giden misafirlere yemek ikram edilir. Akşam tüm misafirlerle ev önünde eğlence devam eder. Kız evinde de eğlence devam eder. 24:00 civarı eğlence bittikten sonra kız evi oğlan evine ellerine tabak çanak alıp ritim tutar. Oğlan evine gelirler ve mani okurlar.

Pazar günü sabah damadın anne ve babası kız evine gider ve süt parası adı verilen bahşiş verilir. Minder altına para bırakılır ve tekrar oğlan evine dönülür. Öğlen vakti gelin almaya gidilir. Oğlan evi lokum ve şeker götürür ve gelin almaya gidildiği zaman lokum ve şeker dağıtılır. Gelin oğlan evine getirilir. Daha sonra kurban kesilir ve biraz oyun oynandıktan sonra düğün biter.

3.12.3. Eski Düğünlerle Yeni Düğünler Arasındaki Farklar Nelerdir?

Çobanlar'da eskiden türbeye gidilirmiş. Türbe etrafında üç kere dönülüp dualar edilirmiş. Kadınlar pullu şalvar giyerlermiş. Şimdi bindallı elbise giyilir. Düğünler köy odası diye adlandırılan odalarda olurmuş. Şimdi genel olarak ev önünde olur. Çümbüş, davul, zurna, klarnet, ve keman kullanılmış. Düğünde kadınlar, davul zurna eşliğinde ilçeyi dolanırmış. Şimdi bu adetlerin hiç biri kalmamış.

3.12.4. Oğlan Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Genel olarak tüm her şeyi oğlan evi yapar. Ev eşyalarının hepsini, ziynetleri ve gerekli olan her şeyi oğlan evi yapar.

3.12.5. Kız Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Kız evi sadece damada yüzük ve saat alır. Gelin hazırladığı çeyizini oğlan evine götürür.

3.12.6. Ortalama Düğün Giderleri Ne Kadar?

Çobanlar'da genel olarak 150.000 tl civarında düğün masrafı olur. Sadece ziynetler 80.000 tl tutar. Diğer masraflarla birlikte bu rakamı bulur.

3.12.7. Çiftlere Ne Tür Hediyeler Verilir?

Genel olarak tabak takımı, çatal bıçak takımı, battaniye, ütü, nevresim takımı ve küçük ev eşyaları hediye edilir.

3.12.8. Kız Ve Erkeğin Evlilik Yaşı Ortalama Kaçtır?

Kız ve erkek 17 ve 25 yaş arasında evlilik yapar.

3.12.9. Düğünler Açık Alanda Mı, Kapalı Alanda Mı Yapılır?

Düğünler açık alanda yapılır. Hava şartlarının kötü olduğu zamanlarda kapalı alanda yapılır.

3.12.10. Farklı Şehirden (İlçe, Köy, Kasaba) Evlilik Yapılır Mı?

Farklı şehir, ilçe, kasaba ve köylerden evlilik yapılır. Doğu bölgelerinden de gelin getiren olur.

3.12.11. Hangi Yöresel Yemekler Yapılır?

Etli pilav, bamya, mercimek çorbası, irmik helvası, kayısı hoşafı gibi yemekler yapılır.

3.12.12. Damadın Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Damat Cuma gününden cumartesi akşamına kadar günlük kıyafet giyer. Cumartesi gecesinden Pazar günü düğün bitinceye kadar damatlık giyer.

3.12.13. Gelinin Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Gelin Cuma gününden cumartesi gününe kadar günlük kıyafet yada bindallı elbise giyer. Pazar günü gelinlik giyer.

3.12.14. Kadınların Ve Erkeklerin Düğün Boyunca Giydikleri Kıyafetler Nelerdir?

Kadınlar genel olarak bindallı elbise giyer. Erkekler günlük kıyafet giyerler.

3.12.15. Hangi Enstrümanlar Kullanılır?

Org ve elektronik bağlama en çok kullanılan enstrümanlardır.

3.12.16. Hangi Oyun Havaları Çalınır?

Genel olarak Ankara oyun havaları çalınır. Kırık hava ve çiftetelli fazla çalınmaz. Köroğlu, sepetçioğlu, zeybekler, halaylar, roman havaları ve damat halayı gibi müzikler çalınır.

3.12.17. Damat Ve Gelin Hangi Oyun Havalarıyla Oynar?

Gelin damat oyunu ve Ankara oyun havaları ile oynar.

3.12.18. Kına Merasiminde Hangi Müzikler Çalınır?

Kınası karılır tasta ve yüksek yüksek tepelere çalınır.

3.12.19. Düğün Pastası Geleneği Var Mıdır? Varsa Hangi Müzikler Çalınır?

Düğünde düğün pasta yoktur. Düğün pastası nişan merasiminde olur.

3.12.20. Takı Merasiminde Ne Tür Takılar Takılır Ve Hangi Müzikler Çalınır?

Anne ve baba bilezik yada büyük altın takar. Yakın akrabalar hediyelik altın yada para takarlar. Takı merasiminde kına havası türünde müzikler kısık sesle çalınır.

3.12.21. Gelin Alma Merasimi Boyunca Hangi Müzikler Çalınır?

Çobanlar' da davul zurna adeti olmadığı için ev önündeki müzisyen konvoy hareket ettiği zaman Ankara oyun havaları çalar.

3.12.22. Düğün Bittikten Sonra Hangi Adetler Yapılır?

Düğünden bir gün sonra sabah erken saatte gelin kahvaltı hazırlar ve damadın dayı, amca, teyze ve halasına kahvaltı götürür. Geline bahşiş verilir. Öğleden sonra kız evi oğlan evine gelini görmeye gelir. Sohbet edilir. Çay kahve içilir. Son olarak 15 gün sonra kız evi tekrar olan evine gelir. Oğlan evinde oyun oynanır ve yemek yenilir (KaynakKişi-Zeki Yılmaz-20.02.2018-15:00).

3. 13. Onüçüncü Alt Problem Olan Afyonkarahisar'ın Sinanpaşa İlçesine Bağlı Taşoluk Kasabasında Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

3.13.1. Düğünden Önce Neler Yapılır?

Taşoluk'ta düğün öncesi oğlan evi, kız evine belirli aralıklarla ziyarette bulunur. Çerez ve tatlı gibi ikramlarda bulunurlar. Kız evi ve oğlan evi karşılıklı olarak misafirlğe giderler. Yaklaşık 1 yıl nişanlılık dönemi sürer. Düğüne yakın harç görülür. Ziyet, beyaz eşya, mobilya, mutfak eşyası ve elbise gibi eşyalar alınır. Düğünden bir hafta önce oğlan evi kendi yakınlarına dürü (şalvarlık kumaş,eşarp, çamaşır) dağıtır. Düğünden birkaç gün önce büyük baş hayvan kesilir. Sonrasında da düğün başlar.

3.13.2. Düğünler Kaç Gün Sürer Ve Hangi Adetler Yapılır?

Düğünler genel olarak 3 gün sürer. Cuma, cumartesi ve Pazar günleri yapılır. Cuma günü sabah 11:00' da başlar. Müzik Cuma namazından önce başlar. Cuma namazının arkasına kız evi oğlan evine yemeğe gelir. Aynı zamanda tüm kasaba halkından da yemeğe gelenler olur. Öğleden sonra damat ve arkadaşları kız evine bir saatliğine oturmaya giderler. Baklava ve çay ikram edilir. Kız evinde biraz oynadıktan sonra tekrar oğlan evine dönerler.Akşam damat ve arkadaşları başta olmak üzere düğüne hayırlı olsuna gelen eş dost o akşam oynayıp eğlenirler.

Cumartesi günü sabah 09:30'da müzikle beraber başlar.Sabah 10:00'da oğlan evinin kadınları kız evine kına yakmaya gider. Sonra hemen oğlan evine geri dönerler. Tekrar oğlan evinin erkekleri ve kadınları kız evine döşek yemeği yemeye

gider. Yemekten sonra damat ve sağdıç oyuına çıkar. Damat ve sağdıç oynarken kız evinin yakınları onlara para takarlar. Oyundan sonra damat, gelin ve gelinin yakınları kuoföre giderler. Kuoförden sonra akşam saatlerinde düğün salonunda kına gecesi olur. Kına gecesinde damadın yakınları geline para takarlar. Sonra damadın ailesi oyuna çıkarlar. Oyun esnasında gelinin annesi damadın ailesine işlenmiş havlu takar. En son hep birlikte fotoğraf çekimi olur. Gece oğlan evinin önünde tekrar eğlenmeye devam edilir.

Pazar günü sabah 10:00'da oğlan evine kasaba halkı yemeğe gelir. Saat 11:00'da damat ve arkadaşları davul eşliğinde okulun yanında ki mezarlığa giderler. Orada dua okuyup oğlan evine geri geri gelirler. 11:30'da damadın takıları takılır. Saat 13:30'da oğlan evi kız evine para atmaya gider. Saat 14:00'da düğün konvoyu hareket eder. Kız evine gidildiği zaman, kız evinin yakınları konvoydaki tüm arabaların aynasına havlu takar. Sonra dualar eşliğinde gelin alınır ve oğlan evine getirilir. Gelin eve girerken damat gelinin başına çatıdan iki avuç dolusu şeker atar. Şekerin geri kalanını etrafa saçar. Sonra damadın yakınları ve arkadaşları oyun oynar. Damadın annesi oynayanlara havlu takar. Hep birlikte yemek yenilir. Düğün biter.

3.13.3. Eski Düğünlerle Yeni Düğünler Arasındaki Farklar Nelerdir?

Eski düğünlerde klarnet, keman, trompet, trampet, davul ve zurna gibi sazlar çalınmış. Yeni düğünlerde org, cümbüş ve elektronik bağlama kullanılıyor. Eskiden düğünler perşembe, cuma, cumartesi ve pazar olarak dört gün sürermiş. Şimdiki düğünlerde cuma, cumartesi ve pazar olmak üzere üç gün sürüyor. Eski düğünlerde gelinin bütün eşyaları traktörle oğlan evine getirilmiş.

3.13.4. Oğlan Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Beyaz eşya, mobilya, elektronik eşya, gelinin elbiseleri ve ziynetlerini oğlan evi alır. Düğün masrafının en çoğunu oğlan evi karşılar.

3.13.5. Kız Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Kız evi damadın elbiselerini alır ve damadın ailesine elbise alır.

3.13.6. Ortalama Düğün Masrafı Ne Kadar?

Ortalama olarak 80.000 tl ve 100.000 tl arası masraf yapılır.

3.13.7. Çiftlere Ne Tür Hediyeler Verilir?

Kına yakılırken geline küçük ev eşyaları hediye edilir. Takı takanlarda olur.

3.13.8. Kız Ve Erkeğin Evlilik Yaşı Ortalama Kaçtır ?

Erkek 23-25 yaşlarında evlenir. Kız 18-20 yaşlarında evlenir.

3.13.9. Düğünler Açık Alanda Mı, Kapalı Alanda Mı Yapılır?

Açık alan ve kapalı alanda yapılır.

3.13.10. Farklı Şehirden (İlçe, Köy, Kasaba) Evlilik Yapılır Mı?

Farklı il, ilçe, kasaba ve köylerden evlilik yapılır.

3.13.11. Hangi Yemekler Yapılır?

Etlı pilav, bamya, kuru fasulye, nohut, ırmık helvası, kemalpaşa tatlısı, mercimek çorbası, turşu ve salata gibi yemekler yapılır. Düğün boyunca çay ikram edilir.

3.13.12. Damadın Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Gündüz normal elbise giyer. Salonda kına gecesinde damatlık giyer.

3.13.13. Gelinin Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Gündüz normal elbise giyer. Kına yanarken bindallı giyer. Kına gecesinde de gelinlik giyer.

3.13.14. Kadınların Ve Erkeklerin Düğün Boyunca Giydikleri Kıyafetler Nelerdir?

Erkekler takım elbise, kadınlar abiye elbise giyer.

3.13.15. Hangi Enstrümanlar Kullanılır?

Org, cümbüş, bağlama ve davul kullanılır.

3.13.16. Hangi Oyun Havaları Çalınır?

Kırık hava, Afyon çiftetelli, Ankara havaları, hareketli oyun havaları, roman, köroğlu ve halay gibi oyunlar çalınır.

3.13.17. Damat Ve Gelin Hangi Oyun Havalarıyla Oynar?

Gelin damat oyunu ve aynalı körük oyunu oynarlar.

3.13.18. Kına Merasiminde Hangi Müzikler Çalınır?

Kınası karılır tasta,yüksek yüksek tepeler ev kurmasınlar, kınayı getir aney, hepimizin neşesi kına gecesi ve vay halime çalınır.

3.13.19. Düğün Pastası Geleneği Var Mıdır? Varsa Hangi Müzikler Çalınır?

Genel olarak düğün pasta geleneği yoktur.

3.13.20. Takı Merasiminde Ne Tür Takılar Takılır Ve Hangi Müzikler Çalınır?

Damat ve gelinin ailesi bilezik yada büyük altın takar. Yakınları hediyeelik küçük altın yada para takar.

3.13.21. Gelin Alma Merasimi Boyunca Hangi Müzikler Çalınır?

Halay ve oyun havası çalınır.

3.13.22. Düğün Bittikten Sonra Hangi Adetler Yapılır?

Düğün bittiği gün akşam kız evinden oğlan evine gelinin arkadaşları ve yakınları baklava getirir. Oğlan evinde yemek yenir. Damadın annesi gelin hanımın arkadaşlarına para verir. Ertesi sabah gelinin arkadaşları tekrar duvağa gelirler. Orada baklava yenilir.Çay içilir. Gelinin kız arkadaşları ve oğlan evinin yakınları geline para takar. Damadı annesi gelinin arkadaşlarına yazma hediye eder. İki gün sonrasında da kız evi oğlan evine yemek yemeye gelir ve geline tekrar para takılır. Ertesi gün son olarak kız evi oğlan evini yemeğe davet eder. (Kaynak Kişi-Nuray Kabadayı-15.10.2017-17.30).

3. 14. Ondördüncü Alt Problem Olan Afyonkarahisar'a Bağlı Değirmeayvalı Kasabasında Yapılan Düğün Geleneklerine Ait Bulgular Nelerdir?

3.14.1. Düğünden Önce Neler Yapılır?

Düğünden bir ay önce beyaz eşya, mobilya grubu, yatak odası takımı, halılar, perdeler, ziynetler, gelinlik ve damatlık gibi eşyalar alınır. Bir hafta önce geline kına yakılır. Oğlan evi ailesi ve kız evi ailesi hamama giderler. Daha sonra düğün hazırlıkları başlar.Büyük baş hayvan kesilir. Tüm hazırlıklar tamamlandıktan sonra düğün başlar.

3.14.2. Düğünler Kaç Gün Sürer Ve Hangi Adetler Yapılır?

Düğünler genel olarak 4 gün sürer. Perşembe günü öğlen vakti kesilen hayvanın etleri doğranır. Müzik başlar. Düğün evine bayraklar ve ışıklar asılır. Akşam ana kınası olur. Damadın annesine kına yakılır. Hep birlikte aile yakınları ve akrabalar eğlenir.

Cuma günü öğlen vakti başlar. Yemekler hazırlanır. Gelen tüm misafirlere yemek servis edilir. Öğleden sonra davul, trampet ve zurna eşliğinde kız evine gidilir. Sonra oğlan evine tekrar dönülür. Akşam oğlan evinde eğlence devam eder. Gelen yakınlar kendi aralarında eğlenirler. Kız evi kendi arasında eğlenir.

Cumartesi günü sabah saatlerinde başlar. Öğlen vakti damat ve gelin kuoföre gider. Kuoförden sonra gelin ve damadın fotoğraf çekimi olur. Çekimden sonra damat gelini kız evine teslim eder. Damat oğlan evine gelir akşam yemeği verilir ve mevlit okunur. Akşam eğlence başlar. Damat oyuna çıkınca, arkadaşları boynuna patlıcan, salatalık ve kabak gibi sebzeler takarlar. Eğlence sonlanır.

Pazar günü sabah oğlan evi ve kız evi aileleri belediyeye gider. Belediye başkanı tarafından nikah kıyılır. Daha sonra gelin, dedeli pınar denilen bir yere gider ve namaz kılıp dua eder. Davul, trampet ve zurna eşliğinde dibek başı denilen bir yere oğlan evi damatla birlikte giderler ve orada dua ederler. Daha sonra damat giydirilir. Damat ve sağdıç birlikte oynar. Oğlan evine gidilir. Gelen tüm misafirlere yemek servisi yapılır. Gelin almaya gidilir. Dualar eşliğinde gelin alınır, köy içi dolaştırılır ve oğlan evine getirilir. Gelin eve girerken etrafa çerez ve şeker saçılır. Oğlan evinde damat ve arkadaşları oyun oynarlar. Daha öncesinde kasa kasa domates, ve koli koli yumurta hazırlanmıştır. İki gruba ayrılırlar ve karşılıklı olarak birbirine domates ve yumurta atarlar. Damat oynarken başına yumurta kırarlar ve saman serperler. Birbirlerinin başında yumurta kırarlar ve saman serperler. Daha sonra düğün sonlanır.

3.14.3. Eski Düğünlerle Yeni Düğünler Arasındaki Farklar Nelerdir?

Eskiden düğün esnasında damada dağdan odun getirtirilirmiş. Damat dağda gelirken arkadaşları karşılarlarmış. Düğünden bir gün sonra oğlan evi pazartesi günü yakınlarını davet eder ve baklava yemeye davet ederlermiş.

3.14.4. Oğlan Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Genel olarak tüm eşyaları oğlan evi alır.

3.14.5. Kız Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?

Kız evi çeyiz, yastık, minder, battaniye gibi küçük eşyaları alır.

3.14.6. Ortalama Düğün Giderleri Ne Kadar?

Ortalama olarak 70.000 ve 80.000 tl arasında masraf yapılır.

3.14.7. Çiftlere Ne Tür Hediyeler Verilir?

Oğlan evinin ve kız evinin yakınları battaniye, ütü masası, yastık, çatal bıçak takımı gibi eşyalar hediye eder. Bu hediyeler çiftlerin eksikleri sorularak alınır.

3.14.8. Kız Ve Erkeğin Evlilik Yaşı Ortalama Kaçtır?

Erkek 19 ve 27 yaş aralığında evlenir. Kız 18 ve 25 ya aralığında evlenir.

3.14.9. Düğünler Açık Alanda Mı, Kapalı Alanda Mı Yapılır?

Genel olarak açık alanda ev önünde yapılır.

3.14.10. Farklı Şehirden (İlçe, Köy, Kasaba) Evlilik Yapılır Mı?

Farklı şehir, ilçe, köy ve kasabalardan evlilik yapılır. Doğu bölgelerinden de gelin alınır.

3.14.11. Hangi Yöresel Yemekler Yapılır?

Etlili pilav, mercimek çorbası, tandır çorbası, bamya, kysı hoşafı, vişne hoşafı, irmik helvası gibi yemekler yapılır.

3.14.12. Damadın Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Perşembe ve Cuma günü günlük kıyafetini giyer. Cumartesi ve Pazar günü damatlık giyer.

3.14.13. Gelinin Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?

Perşembe ve Cuma günü normal abiye elbise giyer. Cumartesi günü kına gecesinde bindallı giyer. Pazar günü gelinlik giyer.

3.14.14. *Kadınların Ve Erkeklerin Düğün Boyunca Giydikleri Kıyafetler Nelerdir?*

Oğlan evinin düğün öncesi yakınlarına dağıttıkları şalvarlık kumaşlar, şalvar olarak dikilir ve düğün zamanında giyilir. Erkekler günlük kıyafet giyerler.

3.14.15. *Hangi Enstrümanlar Kullanılır?*

Org, elektronik bağlama, zurna, trampet ve davul.

3.14.16. *Hangi Oyun Havaları Çalınır?*

Genel olarak Afyon yöresine ait oyunlar çalınır. Kırık hava, çiftetelli, çökme kalkma, Ankara oyun havaları, afyon oyun havaları, roman havaları, halaylar, köroğlu ve zeybekler gibi oyunlar çalınır.

3.14.17. *Damat Ve Gelin Hangi Oyun Havalarıyla Oynar?*

Gelin damat oyunu ile oynarlar.

3.14.18. *Kına Merasiminde Hangi Müzikler Çalınır?*

Kınası karılır tasta, yüksek yüksek tepelere gibi kına havası çalınır.

3.14.19. *Düğün Pastası Geleneği Var mıdır? Varsa Hangi Müzikler Çalınır?*

Düğün pastası yoktur. Pasta nişan merasiminde olur. Müzik çalınmaz.

3.14.20. *Takı Merasiminde Ne Tür Takılar Takılır Ve Hangi Müzikler Çalınır?*

Anne ve baba orta büyük altın takarlar. Yakınlar hediye olarak altın ve para takarlar.

3.14.21. *Gelin Alma Merasimi Boyunca Hangi Müzikler Çalınır?*

Gelin alma merasiminde davul, trampet, ve zurna eşliğinde karışık oyun havaları çalınır.

3.14.22. *Düğün Bittikten Sonra Hangi Adetler Yapılır?*

Düğünden bir gün sonra kız tarafı oğlan evine gelin görmeye gelirler. Orada çay kahve içilir ve sohbet edilir. Bir hafta sonra kız babası oğlan tarafını oğlan evine davet eder ve yemek servis ederler (Kaynak Kişi-Sadullah Coşkun-24.02.2018-20:00).

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Düğün öncesi gelenek görenek ve adetler şu şekildedir; üç günlük ev önünde yapılan düğünlerin öncesinde şu hazırlıklar yapılmaktadır; Aylar öncesinden orkestra, kamera ve aşçı tutulur. Düğün eşyaları ve ziynetler alınır. Çiftin yaşayacağı ev döşenir. Büyük baş hayvan kesilir ve ev önüne ışıklı bayrak asılır. Tüm misafirler davet edilir. Bazı bölgelerde tüm halka belediyeden ilan verdirilerek davet edilir. Bütün hazırlıklar tamamlandıktan sonra düğün başlar. Farklılık olarak Sandıklı' da maddi duruma göre eksik yada fazla alışveriş yapılır. Bolvadin'de davet için 7 kadın görevlendirilir. Bu kadınlar şalvar giyip ellerine ipli kına yakarlar ve tüm tanıdıkları düğüne davet ederler. Her davet ettikleri evden bahşiş alırlar. Sinanpaşa'da düğünden 3 gün önce kadınlar pullu şalvar giyerler ve düğüne tüm tanıdıkları davet ederler. Sultandağı'nda Çarşamba günü düğün başlamadan bir gün önce oğlan evi kız evine gelir ve gelinin başına kına yakılır. Çobanlar ve Değirmenayvalı'da düğün başlamadan bir hafta öncesinde Pazar günü akşam oğlan evi kız evine gider ve geline kına yakılır. O akşam iki taraf eğlence yapar. Pazartesi sabahı hamam tutulur. Oğlan evi ve kız evi hamama gider.

Düğün başladıktan sonra şu gelenek görenek ve adetler olur; Afyonkarahisar ve bölgelerinde genel olarak düğünler 3 gün sürer. İhsaniye, İŖehisar, Çobanlar, Bolvadin, Emirdağ, Sinanpaşa, Sultandağı, Değirmenayvalı Ve Taşoluk bölgeleri örnek olarak gösterilebilir. Sandıklı, Çay Ve Şuhut'ta genel olarak 1 gün sürer. Dinar'da 2 gün sürer. Eski adetleri yaşatan bazı bölgelerden biriside Değirmenayvalı'dır. Değirmenayvalı'da damat oyuna çıkınca, arkadaşları boynuna patlıcan, salatalık ve kabak gibi sebzeler takarlar. Düğün bittikten sonra ev önünde damat ve arkadaşları iki gruba ayrılır ve karşılıklı yumurta domates savaşı yaparlar. Kafalarında yumurta kırıp saman serperler. Sinanpaşa, Çobanlar, İhsaniye Ve Bolvadin'de hamama gitme adeti vardır. Afyonkarahisar'ın çoğu bölgesinde dilenme adeti vardır. Kız evi kadınları tencere kap kacak alıp ritim tutarlar ve maniler okuyarak oğlan evine dilenmeye giderler. İŖehisar, Sandıklı, Taşoluk Ve Değirmenayvalı'da davul ile dolanma adeti vardır. Ev önünde 3 günlük düğün yapanlar, düğünden önce büyük baş hayvan keserler. İhsaniye, Çobanlar Ve Taşoluk'ta deve oynatma adeti vardır. Damadın arkadaşları deve kılığına girerler. Üzerine damadın babası, amcası, dayısı, dedesi ve erkek kardeşi bindirilip müzik

eşliğinde bir tur dolaştırılır. Her binen kişi devenin sahibine bahşiş verir. İhsaniye ve Taşoluk'ta damadın arkadaşları kadın kılığına girerler ve ev önünde insanlarla beraber oyun oynarlar. Afyonkarahisar'ın çoğu bölgelerinde kelle oyunu adeti vardır. Damadın arkadaşları ve erkek akrabaları, toplam 20-25 kişi oyun pistine tek sıra halinde geçerler. Kelle adlı oyun havasıyla oyun başlar. Sıranın en başındaki oyun koçu hangi hareketi yaparsa arkasındakilerde aynı hareketi yapmak zorundadırlar. Eğer yapmazlarsa oyun ekibinin başındaki eli çomaklı çobandan dayak yerler. Bolvadin'de gelin almaya gidildiği zaman, oğlan evinden gelen ayna geline verilir ve gelin evden çıkar. Ayna geline güzel baksın ve güzel gözüksün diye verilir. Gelinin içeceği şerbete damat tükürür. Düğünün son günü gelin oruç tutar. Akşam oğlan evinde orucunu tükürüklü şerbetle açar. Şerbetin anlamı, gelin sözümünden çıkmasın diye içirilir. Gelin oğlan evine gelince kurban kesilir ve üzerinde katmer pişirilen saçın üzerinden atlatılarak eve alınır. Saçın üzerinden bereketli olsun diye atlatılır. Emirdağ'da gelin alındıktan sonra kurban kesilir. Oğlan evi tarafı etrafa şeker saçar. Yüksek bir yerden gelinin başına şeker atılır. Demir bir çanakta ot yakıp dumanı gelinin başına gezdirilir ve dua okunur. Sultandağı'nda oğlan evi ve kız evi, gelin kız hamamına giderler. Hamam da kadınlar mani okurlar ve tef çalıp oynarlar. Pazar günü gelin almadan önce sabah damadın anne ve babası kız evine gider ve süt parası adı verilen bahşiş verilir. Minder altına para bırakılır. Taşoluk'ta gelin almadan önce saat 11:00'da damat ve arkadaşları davul eşliğinde okulun yanında ki mezarlığa giderler. Orada dua okuyup oğlan evine geri dönerler. Gelin almaya gidildiği zaman kız evinin yakınları konvoydaki tüm arabaların aynasına havlu takar. Sonra dualar eşliğinde gelin alınır ve oğlan evine getirilir. Gelin eve girerken damat gelinin başına çatıdan iki avuç dolusu şeker atar. Şekerin geri kalanını etrafa saçar. Genel olarak bölgelerde uygulanan testi kırma adeti vardır. Damat pistin ortasında sandalyeye oturur ve gelin damadın etrafında elinde testiyle gelin damat oyununu oynayarak testiye yere atar ve kırar. Testinin içinde çerez olduğu için düğün çocukları yerden çerezleri toplar.

Bölgelere göre geçmişten bugüne kadar yapılan gelenek görenekler ve adetler şu şekildedir; Afyonkarahisar'da "Kız 14, 15 yaşlarında, erkek askerden geldikten sonra 22 yaşında evlendiriliyormuş. Tabancası olan misafirler odanın tavanını delik deşik ederlermiş. Son gün gelin alınıp oğlan evine getirildiği zaman battaniye ve

çarşaflardan tünel yapıp gelin altından geçirilip eve alınır. Buradaki amaç gelinin kimseye gösterilmek istenmemesidir. Eski düğünlerde Afyonkarahisar'ın çoğu bölgelerinde görücü usulü ile evlilik yapılırmış. Damat eşini ilk defa düğünde görmüş. Dinar'da eski düğünler ve yeni düğünler arasında büyük farklılıklar vardır. Evlenecek oğlana kızı anne bulurmuş. Önce anne gelin alacağı kızı yapılan düğünlerde arar kızın tele hamamına gittiğini görünce anne eğer kendisi yaşlıysa yakınından birini veya akrabasına kızı gösterip ona talip olacağını ve hamamda iyice inceleme görevini verirmiş. Kıza talip olan oğlan tarafı kızı hamamda yakından inceler, kızın bir yerinde özü olup olmadığına bakar, dilini huyunu yakından takibe almış. Taşoluk'ta düğünler perşembe, cuma, cumartesi ve pazar olarak dört gün sürmüş. Şimdiki düğünlerde cuma, cumartesi ve pazar olmak üzere üç gün sürüyor. Eski düğünlerde gelinin bütün eşyaları traktörle oğlan evine getirilirmiş. Bölgeler genel olarak incelendiğinde eski düğünlerde klarnet, zurna, keman, trompet, darbuka, davul, zil ve trampet gibi enstrümanlar toplu halde kullanılırken, günümüze org, elektro bağlama ve cümbüş kullanılmaktadır. Kışın olan düğünlerde düğün evinin önüne büyük ateş yakılırmış. Üşüyenler ateşin başında ısınır. Gelinin hazırladığı çeyizi bir odada bütün misafirlere sergilenirmiş. Şu anda düğün öncesi bütün çeyizler yaşayacakları eve önceden döşenir.

Gelin alınacağı zaman ve düğünden sonra yapılan adetler bazı bölgelerde farklılık gösterir. Gelin alma merasimi boyunca her bölgede müzik çalınmaz. Sandıklı, İncehisar bölgelerinde davul zurna eşliğinde cezayir havası çalınır. Afyonkarahisar ve bölgelerinde genel olarak düğün bittikten sonra kurban kesilir ve yarım saat oyun oynanır düğün biter. İhsaniye'de gelin odada sandalyeye oturur. Kadınlar geline bakarlar. Damat ve sağdıç yatsı namazına gider. Camide damadın ayakkabıları çalınır ve damattan para istenir. Damat parayı verdikten sonra ayakkabıları geri alır. Bolvadin'de damat ve arkadaşları hamama giderler. Akşam gelin hanım tuttuğu orucu damadın tükürdüğü şerbetle açar. Kaynanasından bir altın alır. 3 gün sonra oğlan evi kız evine yemek yemeye ve el öpmeye giderler. Çay'da düğün bittikten sonra akşam kahvede toplanılır sohbet edilir ve çay içilir. Bir gün sonra gelinin yaptığı çeyizlere bakmak için komşular gelirler. Sinanpaşa'da düğünden 3 gün sonra kız evi oğlan evine baklava getirir. Oğlan evi de yemek servisi

yapar. Gelin hanım ve arkadaşları oynatılır ve geline para takılır. Sultandağı'nda düğünden bir gün sonra oğlan evinden bir kadın görevlendirilir. Kız evine baklava ikram eder. Dinar'da düğünden bir gün sonra el öpme adeti olur. Gelin ve damat kız evine gider. Anne ve babanın eli öpülür. Çobanlar'da düğünden bir gün sonra sabah erken saatte gelin kahvaltı hazırlar. Daha sonra damadın dayı, amca, teyze ve halasına kahvaltı götürür. Geline bahşiş verilir. Öğleden sonra kız evi oğlan evine gelini görmeye gelir. Sohbet edilir. Çay kahve içilir. Son olarak 15 gün sonra kız evi tekrar olan evine gelir. Oğlan evinde oyun oynanır ve yemek yenilir. Taşoluk'ta Düğün bittiği gün akşam kız evinden oğlan evine gelinin arkadaşları ve yakınları baklava getirir. Oğlan evinde yemek yenir. Damadın annesi gelin hanımın arkadaşlarına para verir. Ertesi sabah gelinin arkadaşları tekrar duvağa gelirler. Orada baklava yenilir.Çay içilir. Gelinin kız arkadaşları ve oğlan evinin yakınları geline para takar. Damadın annesi gelinin arkadaşlarına yazma hediye eder. İki gün sonrasında da kız evi oğlan evine yemek yemeye gelir ve geline tekrar para takılır. Ertesi gün son olarak kız evi oğlan evini yemeğe davet eder.

Çiftelere genel olarak verilen hediyeler; anne ve babası bilezik ya da büyük altın, yakın akrabalar hediye küçük altın, uzak misafirlerin de para taktığı gözlemlenmiştir. Ütü masası, masa örtüsü, tencere takımı, çatal bıçak takımı, halı, battaniye ve kahve makinası gibi küçük ev eşyalarının hediye edildiği belirlenmiştir. Farklı köy, kasaba, şehir, ve ilçelerden de evlilik yapıldığı, Emirdağ ve Sandıklı'da Avusturya, Hollanda, Belçika, Fransa, Almanya gibi ülkelerden evlilik yapıldığı belirlenmiştir. Düğünlerde en çok yapılan yemekler; pirinç pilavı, bulgur pilavı, mercimek çorbası, tandır çorbası, yağla çorbası, tas kebabı, bamya, sarma, nohut aşısı, kuru fasulye, irmik helvası, vişne hoşafı ve kayısı hoşafı olarak incelenmiştir. Damadın takım elbise, gelinin bindallı ve gelinlik giydiği gözlemlenmiştir.

İncelemelere göre Afyonkarahisar ve bölgelerinde düğünlerin genel olarak 3 gün sürdüğü, farklılık olarak da 1 gün yapılan düğünlerin olduğu, düğün öncesinden düğün sonrasına kadar hangi gelenek göreneklerin yapıldığı tespit edilmiştir. Klarnet, keman, trompet, zurna, davul, trampet, darbuka ve zil gibi enstrümanların yerini org, elektronik bağlama ve cümbüşe bıraktığı belirlenmiştir. Yapılan bazı gelenek göreneklerin kaldırılıp ya da unutulup daha sade düğünlerin yapıldığı incelenmiştir. Görücü usulü ile evlilik yapma genel olarak kaldırılmıştır.

Eski düğünlerde gelin kızın bir göz odaya gelin gittiği, günümüzde de özel dayalı döşeli daireye gelin gittiği belirlenmiştir. Evlilik yaşının çoğunlukla kız için 20, erkek için 25 yaş ortalamasının olduğu ortaya çıkmıştır. Ortalama düğün giderlerinin 60.000 tl ve 100.000 tl arasında değiştiği, bu standartları aşan insanların olduğu ve giderlerin çoğunu oğlan tarafının üstlendiği belirlenmiştir. Yörelere hangi müziklerin çalındığı tespit edilmiştir. Ev önünde yapılan düğünlerin günümüzde halen devam ettiği ve salon düğünlerinin de arttığı belirlenmiştir. Afyonkarahisar'ın bütün bölgelerinde düğün masraflarının büyük bölümünü oğlan evi karşılayıp, ziynet, oturma grubu, yatak odası, beyaz eşya, halı, perde, mutfak eşyaları, gelinlik, yemek, orkestra ve kameracı için giden masraflarını oğlan evinin karşıladığı belirlenmiştir. Kız evinin de damatlık, küçük çaplı mutfak eşyaları, bazı yatak odası eşyaları ve yemek masraflarını karşıladığı belirlenmiştir.

Elde edilen veriler incelendiğinde, özellikle Anadolu da devam etmekte olan yöresel ve geçmişten gelen gelenek, görenek, örf ve adetlere göre yapılan düğünlerin devam ettiği gözlenmektedir. Bu düğünler kültürümüzün korunmasında ve gelenek nesillere aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, kültürümüzü korumak adına bu tür çalışmaların daha fazla yapılması, yapılan çalışmaların bilimsel ortamlarda sunulması, akademik olarak yayınlanması, belgesel, kitap, müzik CD'si şeklinde yayınların yapılması ve bu yayınların Kültür ve Turizm Bakanlığı ya da il kültür müdürlüklerince desteklenmesi, böylece kültürümüzün yazılı, görsel ve sesli olarak kayıt altına alınması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Aktaş, Y. (2017), *Bolvadin Bölgesi Türk Halk Oyunları Müzikleri Ve Repertuvarı*) Uluslararası Bolvadin Sempozyumu Bildirisi 13-15 Ekim 2017, Afyonkarahisar

Ay, A, (2009), *Afyonkarahisar İlinde Coğrafi Faktörlerin Örgün Eğitime Etkileri* (Yüksek Lisans Tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar

Aydınöz, M, (2005), *Afyonkarahisar Bölgesinde Bulunan Kaplıca Sularının Mevsimsel Analizi* (Yüksek Lisans Tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Afyonkarahisar

Aygen, M,S, (1979), *Afyonkarahisar Kaplıcaları ve Madensuları*, Türkeli Yayınları, Afyonkarahisar

Bursahoğlu, N, (1993), *Afyonkarahisar Yöresi Türküleri*, Kültür Ofset Basımevi, Antakya

Büyük Larousse (1992), “*Gelenek*”, c.9, Gelişim Yayınları, İstanbul, s.4469

Çolak, A. (2004), *Anadolu’da Örf Ve Adetlerin Oluşması Ve Meşrulaşmasında Rivayetlerin Rolü*, (Doktora Tezi) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ankara

Coşkun, M. (2008), *Türk Müzik Kültürüne Yönelik Planlı Kalkınma Dönemi Politikaları Ve Türk Müzik Eğitimine Etkileri*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Tamamlanmış Doktora Tezi, Ankara

Dağ, T, (2012), *Hüdei (Sandıklı Afyonkrahisar) Jeotermel Sularının Kökeninin Ve Sürdürülebilir Kullanımının Değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi) Aksaray Üniversitesi Fen Bilimleri Entitüsü, Aksaray

Eroğlu, E. (2008), *Prizren Türk Halk Kültüründe Geçiş Dönemleri (Doğum-Evlenme-Ölüm)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tamamlanmış Doktora Tezi, Sakarya

Gökçe, F, (2016), *Yerli Halkın Turizmin Gelişmesine Yönelik Algısı Ve Desteği: Afyonkarahisar Örneği* (Yüksek Lisans Tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar

Güvenç E. (1996). *İnsan Ve Kültür*. (7.Basım), Remzi Kitabevi , İstanbul

Hızarcı, Ç. (2015), *Türkiye'nin Güncel Kültür-Sanat Politikası Ve Opera Sanatı*, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Politikaları Ve İşletmeciliği Anabilim Dalı, Tamamlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Kalkan, A, (2012), *Dinar Düğünleri*, Birleşik Matbaacılık, İzmir

Kalkan, A, (2014), *Dinar Türküleri*, Birleşik Matbaacılık, İzmir

Karahasan, F, Karahasan, T. H. (2006), *Notalarıyla Duygu Dolu Gönül Sesi Türkülerimiz*, Göksu Ofset Matbaacılık, İstanbul

Karaman, S, (2013), *Afyonkarahisar Hamamları* (Yüksek Lisans Tezi) Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya

Karasar, N, (1999), *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayınları, Ankara

Karasar, N, (2009), *Bilimsel Araştırma Yöntemi (20. basım)*, Nobel Yayınları, Ankara

Keçeci, A, (2015), *Dinar'ın Coğrafi Özellikleri*, Birleşik Matbaacılık, İzmir

Kervankıran, İ, (2011) *Afyonkarahisar İlinin Başlıca Doğal, Tarihi ve Kültürel Kaynaklarının Sürdürülebilir Turizm Açısından Değerlendirilmesi* (Doktora Tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar

Koca, E, Aktaş, Y, (2016), *Afyonkarahisar Halkbilimi Araştırmaları Dinar Yöresi*, Birleşik Matbaacılık, İzmir

Maisonneuve, J. (2004), *Sosyal Psikoloji*, (Çev: Evin Aktar), Dost Kitabevi Yayınları Ankara

Nasrattinoğlu, İ,Ü, (1975), *Afyonkarahisar' da Evlenme Töreleri*, Ünal Matbaası Ankara

Özgen, Ü, (2011), *Termal Turizm Açısından Afyonkarahisar İlinin Swot Analizi İle Değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar

Soybalı, H,H, Çelik, S, Uyan, M, (2013), *Termalin Başkenti*, Afyonkarahisar Yayınevi, Afyonkarahisar

Soydan, K. (2014), *Türk Kültürüne Göre Çocuk Hikâye Kitaplarında İllüstrasyon*, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Tasarım Anasanat Dalı, Tamamlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Toprak, G. (2010), *Türkiye'nin Müzik Kültürlerinde Devlet Orkestralarının Yeri: İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası Örneği*, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji Bölümü, Tamamlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Uçan, A. (2000). *Türk Müzik Kültürü*. (Birinci Baskı). Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara

Uyan, M, (2013), *Afyonkarahisar Yemek Kültürü*, Afyonkocatepe Üniversitesi Yayınevi, Afyonkarahisar

Yetkin, P, (2014), *Afyonkarahisar İlinde Termal Sektöründe İstihdam Yapısının Analizi* (Yüksek Lisans Tezi) Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta

Yılmaz, B. (2009). *Türkiye'de Kültür Politikası ve Kütüphane: 1980 Sonrası Durum*. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği Ankara Şubesi Yayınları, Ankara

Yüksel, İ, (2005), *Afyonkarahisar'da Canlanan Tarih*, Afyonkarahisar Valiliği, Ankara

Online Kaynaklar

<https://www.forumlordx.net/afyon/86013-afyonun-yeralti-kaynaklari.html>-
19.02.2018-19:30

<https://www.forumlordum.com/afyon/86013-afyonun-yeralti-kaynaklari.html>-
17.12.2017-14:36

Kaynak Kişiler

Özcan Bayram, 25.01.2018, 10:30, İhsaniye / Afyonkarahisar
Yahya Çelikten, 02.02.2018, 20:30, İŖehisar / Afyonkarahisar
Faruk Akdere, 05.02.2018, 18:30, Sandıklı / Afyonkarahisar
Adem Ceylan, 07.02.2018, 19:00, Bolvadin / Afyonkarahisar
Ali Yangıncı, 09.02.2018, 19:00, Çay / Afyonkarahisar
Haluk Saru, 09.02.2018, 21:00, SinanpaŖa / Afyonkarahisar
Mustafa Er, 11.02.2018, 20:00, Emirdağ / Afyonkarahisar
Güldane Aydın, 10.02.2018, 19:00, Sultandağı / Afyonkarahisar
İhsan Kuskuoğlu, 15.02.2018, 20:00, Ŗuhut / Afyonkarahisar
Tuğçe Arıkan, 23.02.2018, 15:00, Dinar / Afyonkarahisar
Zeki Yılmaz, 20.02.2018, 15:00, Çobanlar / Afyonkarahisar
Nuray Kabadayı, 15.10.2017, 17.30, TaŖoluk / SinapaŖa / Afyonkarahisar
Sadullah CoŖkun, 24.02.2018, 20:00, Değirmenayvalı / Afyonkarahisar

EK-1. Bireylere uygulanan görüşme formu.

YÖNERGE

Afyonkarahisar Düğünlerinin Müzik, Gelenek ve Yapılış Bakımından incelendiği yüksek lisans tezi kapsamında hazırlanan görüşme formuna vereceğiniz cevaplar, Afyonkarahisar ili düğünlerinde müzik ve geleneklerin belirlenerek kayıt altına alınmasından dolayı büyük önem taşımaktadır. Katılımınız ve katkılarınız için teşekkür ederiz.

İbrahim Doğan Kabadayı

1. Düğünden Önce Neler Yapılır?
2. Düğünler Kaç Gün Sürer Ve Hangi Adetler Yapılır?
3. Eski Düğünlerle Yeni Düğünler Arasındaki Farklar Nelerdir?
4. Oğlan Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?
5. Kız Evinin Üzerine Düşen Görevler Nelerdir?
6. Ortalama Düğün Giderleri Ne Kadar?
7. Çiftlere Ne Tür Hediyeler Verilir?
8. Kız Ve Erkeğin Evlilik Yaşı Ortalama Kaçtır?
9. Düğünler Açık Alanda Mı, Kapalı Alanda Mı Yapılır?
10. Farklı Şehirden (İlçe, Köy, Kasaba) Evlilik Yapılır Mı?
11. Hangi Yöresel Yemekler Yapılır?
12. Damadın Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?
13. Gelinin Düğün Boyunca Giydiği Kıyafetler Nelerdir?
14. Kadınların Ve Erkeklerin Düğün Boyunca Giydikleri Kıyafetler Nelerdir?
15. Hangi Enstrümanlar Kullanılır?
16. Hangi Oyun Havaları Çalınır?
17. Damat ve gelin hangi oyun havalarıyla oynar?

- 18.** Kına Merasiminde Hangi Müzikler Çalınır?
- 19.** Düğün Pastası Geleneği Var Mıdır? Varsa Hangi Müzikler Çalınır?
- 20.** Takı Merasiminde Ne Tür Takılar Takılır Ve Hangi Müzikler Çalınır?
- 21.** Gelin Alma Merasimi Boyunca Hangi Müzikler Çalınır?
- 22.** Düğün Bittikten Sonra Hangi Adetler Yapılır?

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 1621
İNCELEME TARİHİ : 14_2_1978

YÖRESİ
AFYONKARAHİSAR
KİMDEN ALINDIĞI
HİDAYET ÇALBUĞAK
SÜRESİ :

KARAHİSAR KALESİ

(BAYRAM TÜRKÜSÜ)

DERLEYEN
AHMET YAMACI

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
AHMET YAMACI

KA RA HI SAR KA LE SI YI KI LIR GE LIR KA KU
BEN BİR NO YU NO LA YIM SENDE BİR KU ZU ME LE
KA PI MA BAG LA DIM DA KI NA LI KO ÇU HAR MA
LÜ BOY NU NA DÖ KÜ LÜR GE LİR DÖ KÜ LÜR GE LİR
YE ME LE LE YE GE TI REM YA Zİ GE TI REM YA Zİ
NI KAL DIR DIM KIZ SE Nİ Nİ ÇİN KIZ SE Nİ Nİ ÇİN
VAY LA DAN GEL AL LI GE LİN YAY LA DAN KES ME Ü Mİ Dİ Mİ
KA DR MEV LÂ DAN KA DR MEV LÂ DAN VE RE Lİ Nİ
KAR LI DAĞ LA RA ŞA LIM BAY RAM LA ŞA LIM

- 1 -

KARAHİSAR KALESİ YIKILIR GELİR
KAKÜLÜ BOYNUNA DÖKÜLÜR GELİR
Bağlantı: [YAYLADAN GEL ALLI GELİN YAYLADAN
KESME ÜMİDİNİ KADİR MEVLÂDAN KADİR MEVLÂDAN
VER ELİNİ KARLI DAĞLAR AŞALIM, BAYRAMLAŞALIM

- 2 -

BEN BİR KOYUN OLAYIM SENDE BİR KUZU
MELEYE MELEYE GETİREM YAZI GETİREM YAZI
Bağlantı:

- 3 -

KAPIMA BAĞLADIM DA KINALI KOÇU
HARMANI KALDIRDIM KIZ SENİN İÇİN KIZ SENİN İÇİN
Bağlantı:

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No: 1093
İNCELEME TARİHİ : 16_6_1975

DERLEYEN
M. SARISÖZEN

YÖRESİ
AFYONKARAHİSAR

HEZİN HEZİN GİR KAPIDAN

DERLEME TARİHİ

KİMDEN ALINDIĞI
A. ABDULLAH ULUÇELİK

SÜRESİ :

NOTAYA ALAN
M. SARISÖZEN

HE ZİN HE ZİN

GİR KA PI DA N SEN SİN GÖN LÜ

MÜ A VU DAN A YA

Rİ MA MAN DA A MA N EL

LE RE DE MEN OY NA YI SİN

SAL LA NI ŞI N BU LA NI SİN

İR LA NI ŞI N DE LET

HEZİN HEZİN GR KAPIDAN
(Sahife - 2)

Dİ BE Nİ A MA NAM MAN KÜ LET Dİ BE

Saz.....

Nİ

AH YA TA MA DIM MİS KO KU DAN
KA PI Yİ AÇ DIM A MAN FA DİK KAÇ DI

YA TA MA DIM MİS KO KU DAN
KA PI Yİ AÇ DIM A MAN FA DİK KAÇ DI

A MAN FA DİK E DA LI FA DİK
İN CE BEL DEN ŞAL VAR UÇ DU

GÜ MÜŞ DEN DÖK ME LI FA DİK
İN CE BEL DEN ŞAL VAR UÇ DU

A YA Rİ MA MAN DA A MAN

HEZİN HEZİN GİR KAPIDAN
(Sahife-3)

EL LE RE DE MEN OY NA YI ŞIN
SAL LA NI ŞIN BU LA NI ŞIN
IR LA NI ŞIN DE LET
Dİ BE Nİ A MAN A MAN KÜ LET Dİ BE Nİ

— 1 —

HEZİN HEZİN GİR KAPIDAN
SENSİN GÖNLÜMÜ AVUDAN
A YARIM AMANDA AMAN
ELLERE DEMEN.

Bağlantı: OYNAYIŞIN SALLANIŞIN
BULANIŞIN IRLANIŞIN
DELETDİ BENİ AMAN AMAN
KÜLETDİ BENİ.

— 2 —

AH YATAMADIM MİS KOKUDAN
AMAN FADİK EDALİ FADİK
GÜMÜŞTEN DÖKMELİ FADİK
A YARIM AMANDA AMAN
ELLERE DEMEN.

Bağlantı: OYNAYIŞIN.....

— 3 —

KAPIYI AÇTIM AMAN FADİK KAÇDI
İNCE BELDEN SALVAR UÇDU
A YARIM AMANDA AMAN
ELLERE DEMEN

Bağlantı: OYNAYIŞIN.....

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No: 1161
İNCELEME TARİHİ : 4_12_1975

YÖRESİ
AFYON KAHİSAR
KİMDEN ALINDIĞI
ABDULLAH ULUÇELİK
SÜRESİ :

KINASI KARILIR TAsDA
(-KINA HAVASI-)

DERLEYEN
M. SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
M. SARISÖZEN

KI NA SI KA RI LIR DA
TAS DA NEY NEY
OĞ LA NE Vİ DE PE KI HA VAS DA NEY
NEY A MAN KI ZA
NA SI DA KA RA KA RA YAS DA NEY
NEY YA RE NİM KI
I SA DI CİM)
MAN KÜT LOL SUN OR DA DIR Lİ ĞİM
TAT LOL SUN NEY NE YA
MAN

KINASI KARILIR TASDA
(Sahife - 2)

TUZ KA BI NI DA TUZ SUZ KO YAN
KA YA LA RI DA DA KA RIN CA LI

NEY NEY NEY NEY BO YA BA NI

E CIF VIN DE IS GO SIZ KO YAN NEY NEY
TE DE DE GO RUM CE LI

NE YA MAN A NA SI NI DA
HEM DA YI LI

KIZ SIZ KO YAN NEY
HE MAM CA LI NEY NEY

YA RE NIM KI NAN KUT

LOL SUN OR DA DIR LI ĞIN TAT LOL SUN

NEY NEY YA MAN

KINASI KARILIR TA SDA
(Sahife-3)

KI ZIN A NA SI
KE Zİ BAN A NA SI KI Zİ NİZ Gİ Dİ
YÖR NA Zİ NİZ Gİ Dİ YÖR BU GÜN
DE AK ŞAM LİK AK ŞAM LİK YA RIN ÖĞ
LEN LİK ÖĞ LEN LİK Mİ SA FIR GAL
Dİ GAL Dİ DA SÖY LE ME ZOL DU
PİŞ NE DEN HO ŞA FIN DA BİŞ
Dİ NEY DE NEY NEY NEY
GE LİN LİK Nİ ŞA NIN DÜŞ ÜDÜ NEY

KINASI KARILIR TASDA
(Sahife-4)

NEY NEY DE NE YA MAN NEY KI ZA NA DAN
DA AY RI DA DÜS DÜ NEY NE Yİ
NE Yİ NEY A MAN A MAN GA DI NA NAM
BEN gi Di YO RUM E Vi Nİ Zİ HE Pi Nİ Zİ
TER KE Di YO RUM NEY NEY
NEY DE NE YA MAN NEY

— 1 —
KINASI KARILIR DA TASDA DA NEY NEY
OĞLAN EVİDE PİK HAVASDA NEY NEYAMAN
KIZ ANASIDA KARA KARA YASDA DA NEY NEY
Bağlantı: [YARENİM KINAM KUTOLSUN
[SADIÇIM]
[ORDA DİRLİĞİN TATOLSUN NEY NEYAMAN

— 2 —
TUZ KABİNIDA TUZSUZ KOYAN NEY NEY
BABA EVİNDE İŞSİZ HOYAN NEY NEYAMAN
ANASINI DA KIZSIZ KOYAN NEY NEY
Bağlantı:.....

— 3 —
KAYALARDA KARINÇALI NEY NEY
YANI ÇİFTE DE GÖRÜNCÜLİ NEY NEYAMAN
HEM DAĞILI DA HEM AMCALI VNEY NEY
Bağlantı:.....

— 4 —
KIZIN ANASI KEZBAN ANASI
KIZINIZ GİDİYOR HAZINIZ GİDİYOR
BU GÜN DE AKŞANLIK AKŞANLIK
YARIN DA ÖĞLENLİK ÖĞLENLİK
MISAFİR GALDI DA SÖYLEMEZ OLDU.

— 5 —
FİŞNEDE HOSAFİNDA BİŞDİ NEYDE NEY NEY NEY
GELİMLİK HŞANIN DİŞDÜ NEY NEY NEYDE NEYAMAN NEY
KIZ ANADAN DA AYRI DA DÜŞDÜ NEY NEY NEY
AMAN AMAN GADIN AMAN BEN GİDİYORUM
EVİNİZİ HEPNİZİ TERKEDİYORUM NEY NEY NEYDE NEYAMAN NEY.

NOT: Türkünün "-FİŞNEDE HOSAFİN BİŞDİ-" başlıklı (5)
dörtlük'ü ABDULLAH ULUÇELİK' in 1972 yılında söylediği
şekle göre yeniden yazılarak ilâve edilmiştir.

SÜRESİ

FİDAYDA (HÜDAYDA)

A MAN BULGU RU KAY NA DIR LAR
MAY DI BULGU RU KAY NA DIR LAR SE Rİ NE YA YI
LA DIR LA RI A MAN SE Rİ NE YA YI
LA DI RI LAR

FİDAYDA - 2

BİZ DE A DET BÖY LE DİR A MAN BİZ DE A DET
 BÖYÜ LE DİR GÜ ZE Lİ AĞ LA DİR LA RI
 A MA NI ÇİR Kİ Nİ SÖY LE DİR LER
 Fİ DAY DA DA AN KA RA LIM Fİ DAY YI DA
 BEŞ YÜZ AL TIN YE Dİ Rİ DİM Bİ RA YI DA
 GİT Tİ DE GEL ME Dİ NE FAY YI DA
 BA ŞI NI DA YE SİN BU SE V DA

AMAN DAMA ÇIKMA BAŞAÇIK
 HAYDİ " " "
 ARPALAR GARA GİLÇİK
 AMAN " " "

EĞER GÖNLÜN VAR İSE
 AMAN " " " "
 GEY GALUÇU YOLA ÇIK
 AMAN " " " "

BÖYLE OKUNACAK :

FİDA'DA.3

(Söz.....)

OYUN KISMI

BİR KAÇ DEFA

(Son)

T R T MÜZİK DİJİTAL YAYINLARI
T H M REPERTUAR No : 4141
İNCELEME TARİHİ : 03. 12. 1997

YÖRE
ORTA ANADOLU
KAYNAK KİŞİ
NEŞET ERTAŞ
SÜRE : 76

KESİK ÇAYIR BIÇILIR MI

DERLEYEN
Kasetten yazıldı

DERLEME TARİHİ

NOTALAYAN
EMEL TAŞÇIOĞLU

The musical score is written on ten staves. The first staff is the saz part, starting with a treble clef and a common time signature. The second staff is the vocal line, starting with a treble clef and a common time signature. The third staff is the saz part, starting with a treble clef and a common time signature. The fourth staff is the vocal line, starting with a treble clef and a common time signature. The fifth staff is the saz part, starting with a treble clef and a common time signature. The sixth staff is the vocal line, starting with a treble clef and a common time signature. The seventh staff is the saz part, starting with a treble clef and a common time signature. The eighth staff is the vocal line, starting with a treble clef and a common time signature. The ninth staff is the saz part, starting with a treble clef and a common time signature. The tenth staff is the vocal line, starting with a treble clef and a common time signature.

(SAZ)

KE SİK ÇAYIR
AN KA PA NIN

BI ÇI LIR MI
TI REN YO LU

(SAZ) SU LAR SO ÇUK
GA HI EĞ Rİ

İ ÇI LIR MI
GA HI DOĞ RU

(SAZ)

KESİK ÇAYIR BIÇILIR MI
.2.

BA NA YÄR DAN GEC TI DER LER
CA NIM BE NİM A NA DO LU

(SAZ) SE VEN YÄR DAN GE ÇI LIR MI
GI DE YM MI SEN DEN GAY RI

(SAZ)

A MAN DE SIN LER DE SIN LER
A MAN BEN YAN DIM YAN DIM YAN

ŞE KER YE SIN LER (SAZ-) ŞU KIZ ŞU OĞ LA NA
DIM YAN DIM YAN DIM EL LE RİN MEM LE KE TIN DE

YAN MIŞ DE SIN LER
EY LEN DIM KAL DIM

KESİK ÇAYIR BIÇILIR MI
SOĞUK SULAR İÇİLİR MI
BANA YARDAN GEÇTİ DERLER
SEVEN YARDAN GEÇİLİR MI

BAĞLANTI:
AMAN DESİNLER DESİNLER
ŞEKER YESİNLER
ŞU KIZ ŞU OĞLANA
YANMIŞ DESİNLER

ANKARANIN TİREN YOLU
GAHI EĞRİ GAHI DOĞRU
CANIM BENİM ANADOLU
GİDEYİM Mİ SENDEN GAYRI

BAĞLANTI
AMAN BEN YANDIM
YANDIM YANDIM YANDIM
ELLERİN MEMLEKETİNDE
EYLENDİM KALDIM